

គណៈកម្មាធិការជាតិរៀនសូត្រសម្រាប់សិស្សមធ្យមសិក្សា
ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

បទប្បញ្ញត្តិ (៣៧)

វិធានការនេះជាមធ្យោបាយនៃការដឹកនាំគណៈកម្មាធិការជាតិរៀនសូត្រសម្រាប់សិស្សមធ្យមសិក្សា
ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
គណៈកម្មាធិការជាតិរៀនសូត្រសម្រាប់សិស្សមធ្យមសិក្សា
ភ្នំពេញ ២០២២
ទីស្នាក់ការកណ្តាលក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของ
เทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

พระวรรณชัย กนฺตธมฺโม (ชาวี)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิงหาคม 2559

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของ
เทศบาลในเขตอำเภอทับนูนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

พระวรรณชัย กนฺตรมฺโม (ชาวี)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิงหาคม 2559

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

PEOPLE'S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE
WITH PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE
MUNICIPALITIES IN KABINBURI DISTRICT,
PRACHINBURI PROVINCE

PHRA WANCHAIL KHANTHATHAMMO (CHAREE)

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

FACULTY OF SOCIAL SCIENCE

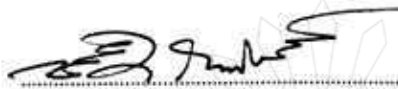
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

AUGUST, B.E. 2559 (2016)

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ ของพระวรวงศ์ฯ กนกธมโม (ขารี) ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัยได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

(ดร.ชวลิต ไทลรินทร์)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีชัย ท้าวมิตร)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

ประธานกรรมการ

(ดร.สมภพ ระจับทุกข์)

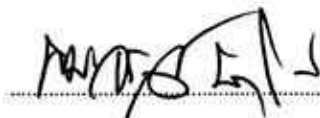
กรรมการ

(ดร.ปิญญา คล้ายเดช)

กรรมการ

คณะสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(พระมหาอรุณ ปณฺวารุโณ)

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

วันที่ 14 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559

5520350311002: สาขาวิชา: รัฐศาสตร์การปกครอง:ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

คำสำคัญ: ความคิดเห็น/การปฏิบัติหน้าที่/หลักธรรมาภิบาล/เทศบาล

พระวรรณชัยกนตธมโม (ชาลี): ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอकिनทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี(PEOPLE'S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITIES IN KABINBURI DISTRICT, PRACHINBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ดร. ขวลิต ไหลรินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษา, รศ.ดร.ศรชัย ท้าวมิตรอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, 256 หน้า, ปี พ.ศ. 2559

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอकिनทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอकिनทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอकिनทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลในเขตอำเภอकिनทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 392 คน โดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ( ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัย ตามข้อค้นพบ (Fact Findings) ได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอकिनทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรีโดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าสูงสุดคือ ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมา คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักคุณธรรม และน้อยที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วมตามลำดับ

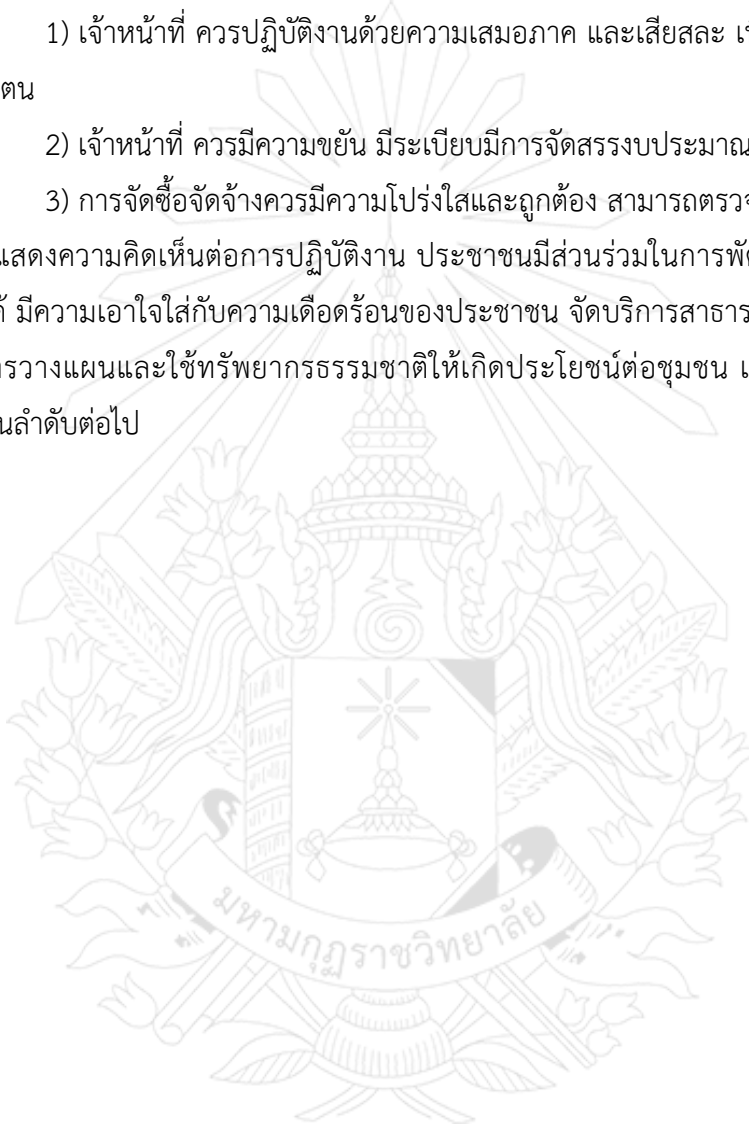
2) ผลการทดสอบสมมติฐาน “ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัด ปราจีนบุรี โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และ อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะ จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามแล้ว มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) เจ้าหน้าที่ ควรปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาค และเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน

2) เจ้าหน้าที่ ควรมีความขยัน มีระเบียบมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

3) การจัดซื้อจัดจ้างควรมีความโปร่งใสและถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้เปิดโอกาสให้ ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ มีความเอาใจใส่กับความเดือดร้อนของประชาชน จัดบริการสาธารณะ ที่เป็นธรรม และ ทัวถึง มีการวางแผนและใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน เพื่อนำไปสู่การจัดทำ นโยบายเป็นลำดับต่อไป

5520350311002 KEYWORDS: OPINION/ DUTY PERFORMANCE/ MUNICIPALITY
PEOPLE'S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH GOOD
GOVERNANCE PRINCIPLES OF THE MUNICIPALITIES IN KABINBURI DISTRICT,
PRACHINBURI PROVINCE

Phra Wannachai Kantadhammo (Chalee)

The objectives of this thesis were as follows: 1. To study the people's opinion on duty performance in accordance with good governance principles of the municipalities in Kabinburi district of Prachinburi province, 2. To compare the opinion on duty performance in accordance with good governance principles of the municipalities in Kabinburi district of Prachinburi province of people with different gender, age, education level and occupation, and 3. To collect problems and solutions on duty performance in accordance with good governance principles of the municipalities in Kabinburi district of Prachinburi province. The samplings used in the study were 392 people living in municipalities in Kabinburi district obtained by Taro Yamane's sampling table through accidental sampling. The data were collected through questionnaires and then analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. The paired differences were tested by Scheffe's method. The results of the study were found that:

1. The level of people's opinion on duty performance in accordance with good governance principles of the municipalities in Kabinburi district of Prachinburi province in 6 aspects was high in overall. The maximum level was on worthiness, followed by responsibility, transference, rule of law, virtue and participation respectively.

2. People with different education level and occupation had levels of opinion on duty performance in accordance with good governance principles of the municipalities in Kabinburi district of Prachinburi province differently at a statistic figure 0.05, but the people with different gender and age had levels of opinion on duty performance in accordance with good governance principles of the municipalities indifferently.

3. Suggestions;

3.1 Officials should perform their duty and deal with people equally, and should devote themselves for the benefits of the public rather than ones' selves.

3.2 Officials should work hard and be disciplined.

3.3 Procurement procedure should be transparency, people should have a chance to participate in brainstorming, occupation development and job expansion, and public services, natural resource consumption and public problem solution should be managed timely and professionally.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดีเพราะความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ จากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความมีน้ำใจเอื้ออาทรเป็นอย่างยิ่ง ใคร่ขอกราบขอบพระคุณขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ และเจริญพระขอบคุณ พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร. ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโฒ, ผศ.ดร. พระมหาสุเทพ สุวณฺโณ, ดร. หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา รศ.(พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ดร.กฤษณา มธุลาภรังสรรค์ และนายวรรณสิทธิ์ แสงมาลี ที่เมตตาตรวจแบบสอบถามและคอยให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ โดยเฉพาะ ดร.ชวลิต ไทลรินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ที่ช่วยแก้ไขตรวจสอบปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ประธานกรรมการ ดร.สมภพ ระวังทุกข์ และดร.ปัญญา คล้ายเดช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยแนะนำสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณนายวารินทร์ เตียงงา นางสาวปภาดา เพียงเจริญ นายชัยเฉลิม ไพพาร นางศิริพร ชัมเจริญ และนายวิชาญ สิทธิโยธิน ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 ท่าน ที่ช่วยเหลือในการให้สัมภาษณ์จึงทำให้การทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คณาจารย์ ทุกท่าน และครอบครัวที่คอยผลักดันเป็นกำลังใจและเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวรายนามมา ณ โอกาสนี้

พระวรรณชัย กนตธมฺโม (ชาวี)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศศุณูปการ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
2 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่	16
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	30
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล	52
2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	67
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
2.7 สรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	76
3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	77
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	78
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
3.4 การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย	81

3.5	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	83
3.6	การวัดค่าตัวแปร	84
3.7	การวิเคราะห์ข้อมูล	84
3.8	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	85
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
4.2	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	89
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
	ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	90
	ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุดบุรี จังหวัดปราจีนบุรี	92
	ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	99
	ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลในเขตอำเภอทับปุดบุรี จังหวัดปราจีนบุรี	142
5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	150
5.1	สรุปผลการวิจัย	151
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	153
5.3	ข้อเสนอแนะ	161
	บรรณานุกรม	163
	ภาคผนวก	169
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	170
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล	172
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	176
	ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์	182
	ภาคผนวก จ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	188
	ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ สัมประสิทธิ์อัลฟ่า	191
	ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	194

ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	201
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	204
ภาคผนวก ชู ภาพถ่ายสัมภาษณ์	208
ประวัติผู้วิจัย	209

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ	90
4.2	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ	90
4.3	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา	91
4.4	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอาชีพ	91
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน	92
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านนิติธรรม	93
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม	94
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส	95

4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม	96
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ	97
4.11	สรุปค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า	98
4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามเพศ	99
4.13	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามเพศ	99
4.14	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ	100
4.15	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ	100
4.16	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ	101

4.17	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ	101
4.18	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ	102
4.19	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ	102
4.20	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ	103
4.21	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ	103
4.22	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ	104
4.23	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ	104
4.24	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ	105

4.25	แสดงการความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามเพศ	105
4.26	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอายุ	106
4.27	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอายุ	106
4.28	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ	107
4.29	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ	107
4.30	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ	108
4.31	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ	108
4.32	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ	109
4.33	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ	109

- 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) 110
- 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ 111
- 4.36 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ 111
- 4.37 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ 112
- 4.38 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ 112
- 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ 113
- 4.40 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ 113
- 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา 114

- 4.42 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา 114
- 4.43 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) 115
- 4.44 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา 116
- 4.45 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา 116
- 4.46 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) 117
- 4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา 118
- 4.48 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา 118
- 4.49 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) 119

4.50	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา	120
4.51	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา	120
4.52	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)	121
4.53	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา	122
4.54	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา	122
4.55	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)	123
4.56	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา	124
4.57	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา	124

- 4.58 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา 125
- 4.59 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา 125
- 4.60 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) 126
- 4.61 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอาชีพ 127
- 4.62 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอาชีพ 127
- 4.63 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) 128
- 4.64 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอาชีพ 129
- 4.65 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอาชีพ 129

- 4.66 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé) 130
- 4.67 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอาชีพ 131
- 4.68 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอาชีพ 131
- 4.69 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé) 132
- 4.70 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอาชีพ 133
- 4.71 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอาชีพ 133
- 4.72 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé) 134
- 4.73 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอาชีพ 135

4.74	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอาชีพ	135
4.75	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)	136
ตารางที่ 4.76	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอาชีพ	137
4.77	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอาชีพ	137
4.78	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)	138
4.79	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอาชีพ	139
4.80	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอาชีพ	139
4.81	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)	140
4.82	สรุปผลการทดสอบสมมุติฐาน	141

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

2.7   สรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

76

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีหลักการสำคัญที่เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน โดยมีลักษณะสำคัญประการหนึ่ง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรงหรือโดยทางอ้อม รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นเป็นลำดับ ได้แก่ การจัดตั้งสุขาภิบาล พ.ศ.2495 การจัดตั้งเทศบาล พ.ศ.2496 การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 และการจัดตั้งสภาตำบล พ.ศ.2499 มีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้ง โดยให้กำนันเป็นประธานกรรมการสภาตำบล และการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546) โดยยกฐานะให้สภาตำบลทั้งหมดมีฐานะเป็นนิติบุคคล และสภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล(นฤมล ทับจุมพล, 2541, หน้า 51)

เทศบาลเป็นองค์กรขนาดใหญ่มีภารกิจตามอำนาจตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (มาตรา 50, มาตรา 51) ตามกฎหมายแม่บท กำหนดให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทั้งนี้โดยแบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2546 (มาตรา 16) รวมทั้งเป็นศูนย์รวมของผู้ปฏิบัติที่มาจากหลายรูปแบบ เช่น จากข้าราชการการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน และข้าราชการประจำ สำหรับด้านการบริหารงานประกอบด้วยฝ่ายบริหารซึ่งมีนายรัฐมนตรีทำหน้าที่กำหนดนโยบายตามอำนาจหน้าที่ โดยการมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ นั้นต้องดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้นโยบาย และเป้าหมายที่ตั้งไว้บรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งในการจัดตั้งเทศบาลตำบลนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปของสุขาภิบาลอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มีหลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลไว้ โดยต้องมีรายได้จริงโดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่แล้วมาตั้งแต่ 5,00,001 บาท ขึ้นไป มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คน เป็นต้นไป ความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คน ต่อ 1ตารางกิโลเมตร และต้องได้รับความเห็นชอบจากราษฎรในท้องถิ่นนั้น(สมาน รังสิโยภักดิ์, 2543, หน้า 1)

หลักการบริหารจัดการโดยอาศัยหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ใน ความถูกต้องเป็นธรรม มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นส่วนส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่อาจจะเข้ามาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับวัฒนธรรมและความเป็นไทย ซึ่งหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มีหลักที่สำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องและดีงาม หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอแนะความเห็นในการตัดสินใจในการบริหาร หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม(สำนักนายกรัฐมนตรี, 2543, หน้า 14-15)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องขานรับและสนองตอบต่อนโยบายของรัฐ ในการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด และเพื่อเป็นการรองรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านการปกครองเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ เหมาะสมกับสังคมและสภาพแวดล้อมยุคปัจจุบัน อีกทั้งเพื่อปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า เป็นธรรม โปร่งใส เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรีของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลในอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 20,535 คน(งานทะเบียนราษฎร, ที่ว่าการอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี, 2552)

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้านคือ 1)ด้านนิติธรรม 2)ด้านหลักคุณธรรม 3)ด้านหลักความโปร่งใส 4)ด้านหลักความมีส่วนร่วม 5)ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 6)ด้านหลักความคุ้มค่า (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี, 2542,

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรีประกอบด้วย 3 เทศบาล คือ 1) เทศบาลekinบุรี 2) เทศบาลเมืองเก่า 3) เทศบาลสระบัว

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรีให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น คือ การแสดงออกเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น การพูด การเขียน กริยา ท่าทางต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเมื่อมีการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งย่อมเป็นที่ทราบกันถึงเจตนาที่ผู้แสดงออกต้องการให้เป็นไปในทิศทางใด โดยความคิดเห็นนั้นมีที่มาในหลายอย่าง ด้านความเข้าใจต่อนโยบายที่จะดำเนินการ เพื่อที่จะทำให้เป้าหมายที่วางไว้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) การจัดตั้งเทศบาลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาลพ.ศ. 2496เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คนที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาล ของประชาชนในเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาล

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 20,535 คน ผู้นำชุมชนที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน

การปฏิบัติหน้าที่ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีเป้าหมายหลักในการแก้ไขปัญหา สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

หลักธรรมาภิบาล หมายถึงการปกครอง การนำหลักธรรมมาควบคุมดูแลกิจการบ้านเมือง และสังคมให้เป็นไปในครรลองครองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มีความหมายอย่างกว้างขวาง เป็นกลางคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้นแต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ

1) **ด้านหลักนิติธรรม** หมายถึงการมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2) **ด้านหลักคุณธรรม** หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต

3) **ด้านหลักความโปร่งใส** หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันโดยปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการที่ให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4) **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6) **ด้านหลักความคุ้มค่า** หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันในเวทีโลกพร้อมทั้งรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ช่วงอายุ คือ 1) อายุ 18 - 25 ปี), 2)อายุ 26 - 33 ปี, 3) อายุ 34 - 51 ปี, 4) อายุ 52ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา, 2) ระดับมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้น, 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, 4) ระดับปริญญาตรี และ 5) ระดับปริญญาโทขึ้นไป

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 อาชีพ คือ 1) อิสระ 2) รับจ้าง 3) เกษตรกรรม 4) รับราชการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภูกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการกำหนดกรอบในการวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล
- 2.5 สภาพพื้นที่ทำวิจัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

ประสาธ หลักศิลา(2545, หน้า 8)สรุปว่าความเห็นต่าง ๆ ของคนเรานั้นเกิดได้จากการพบปะสังสรรค์ประจำวันของคนเรา แต่คนเราก็มักมีภูมิหลังทางสังคมจำกัดอยู่ ย่อมเป็นผลถึงการที่คนเรากระทำตอบสนองต่อเหตุการณ์และเกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น เป็นต้นว่า ในสมัยเริ่มสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวไทยที่ได้รับการศึกษาจากทางยุโรปและอเมริกาส่วนมากไม่เชื่อว่าญี่ปุ่นจะมีชัยในสงคราม พวกนี้มักทัศนคติไม่ดีต่อญี่ปุ่น ราษฎรที่ได้รับการศึกษาก็มีความคิดสนับสนุน

ประภาเพ็ญ สุวรรณ(2520, หน้า 4)กล่าวว่า ความเห็นถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่งแต่การแสดงความคิดเห็นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ภายนอก

พินิจ จินต์จันทร์วงษ์ และคณะ(2538, หน้า 34)ให้ความหมายความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้วยการพูดหรือเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้ผู้อื่นอาจจะยอมรับหรือปฏิเสธไม่เห็นด้วยก็ได้

สินีนุช คุรุขเมือง(2542, หน้า 42) ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ สภาวะแวดล้อมและพฤติกรรมระหว่างบุคคลกับเหตุการณ์หรือสิ่งที่ตนได้เกี่ยวข้องนั้น ก็เพื่อจะได้เป็นเครื่องช่วยพิจารณาประเมินค่าก่อนมีการตัดสินใจแสดงออก การแสดงออกอาจแสดงถึงการยอมรับถือปฏิบัติก็ได้

สุพล วังสินธุ์(2545, หน้า 12) ได้ให้ความหมายความคิดเห็นว่า หมายถึง การแสดงออกถึงความคิด เหตุการณ์ อารมณ์ และความรู้สึก

วิรัชญ์ คงคะจันทร์(2535, หน้า 21)ได้ให้ความหมายความคิดเห็นว่า หมายถึง การแสดงออกของทัศนคติโดยการพูด

สุชา จันทร์เอม(2542, หน้า 23.) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งแต่ลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนกับทัศนคติ คนเรามักจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

โสภา ชูพิกุลชัย (2523, หน้า 17)ให้คำจำกัดความของ ความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นเป็นการรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความเห็นและความจริง ซึ่งได้แก่ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึก ซึ่งเป็นการประเมินค่าทั้งบวกและลบ ซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวพันกัน ความคิดเห็นเมื่อได้ก่อรูปขึ้นมาแล้วยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การพูด การเขียน กริยา ท่าทาง เป็นต้น ซึ่งเมื่อมีการแสดงออกมาอย่างใดอย่างหนึ่งย่อมเป็นที่ทราบกันถึงเจตนาที่ผู้แสดงออกต้องการให้เป็นไปในทิศทางใด โดยความคิดเห็นนั้นมีที่มาในหลายอย่างเช่น ชีวิตประจำวัน สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ โดยที่ผู้ที่รับฟังหรือรับรู้จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

2.1.2 ความสำคัญของความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษาความรู้สึกบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูดหรือการเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะมีประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่างๆ เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยโครงการพัฒนาใดๆ ก็ตามถ้าจะให้สำเร็จ และบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงแล้ว ก็ควรจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน การเผยแพร่โครงการและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนต่อโครงการถึงจะเกิดผลดี คือ จะช่วยให้โครงการนั้นสอดคล้องเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอันเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ใช้ประเมินโครงการและทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในการมีส่วนร่วมทำให้เกิดการต่อต้านถ้าสาธารณชนมีส่วน หรือมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นในโครงการใด ๆ ที่จะพัฒนาประเทศนั้นจะทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของของเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งการฝึกหัดการทำงานด้วย (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2522, หน้า 19 – 20)

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นนั้นมีความสำคัญในหลาย ๆ ด้านทั้งด้านความเข้าใจต่อนโยบายที่จะดำเนินการ เพื่อที่จะทำให้เป้าหมายที่วางไว้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และเพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการของประชาชนว่าต้องการสิ่งใด ควรพัฒนาไปในทิศทางใด เป็นการนำความคิดเห็นของแต่ละฝ่ายไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อที่จะเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายต่อไป

2.1.3 การเกิดความคิดเห็น

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี(2542, หน้า 83)ได้กล่าวถึง การเกิดของความคิดเห็นไว้ ดังนี้

- 1) เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู เด็กที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธก็จะมีความเลื่อมใสในศาสนาพุทธไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากได้พบเห็น ได้ปฏิบัติทางด้านพุทธศาสนาอยู่ทุกวัน
- 2) เกิดจากเหตุการณ์ที่ประทับใจ ซึ่งมักจะเป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว
- 3) เกิดจากการถ่ายทอดทางความคิดเห็น เป็นการรับเอาความคิดของผู้ที่มีอยู่แล้วมาเป็นความคิดของตน เช่น เมื่อเป็นนิสิตใหม่ของมหาวิทยาลัย มักจะรับเอาความคิดเห็นจากนิสิตเก่า
- 4) เกิดจากบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น บางคนมองโลกในแง่ร้าย บางคนมองโลกในแง่ดี เป็นต้น
- 5) เกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชน ซึ่งป้อนข้อมูลทำให้เกิดความเข้าใจ และอารมณ์
- 6) เกิดจากความต้องการที่จะทำให้สมปรารถนา ทำให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งอื่น ๆ เช่น คนไข้มีความคิดเห็นที่ดีต่อหมอ และหมอเป็นผู้ที่รักษาเขาให้หายได้

พจมา พิชิตปัจจา(2543, หน้า 22) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดความคิดเห็นจะวัดจากแรงจูงใจ การรับรู้ ซึ่งก็มีข้อแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และปัจจัยอื่น ๆ การวัดความคิดเห็น แบ่งออกได้เป็น 4 วิธี ดังนี้

- 1) การฉายภาพ (Projective technique) เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการจากภาพโดยใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาและสามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลมีความคิดเห็นหรือมีความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่รับมาเป็นสำคัญ
- 2) การสัมภาษณ์ (Interview)เป็นการซักถามบุคคล ช่วยให้ได้ข้อมูลที่ขยายครอบคลุมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
- 3) การตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สิ้นเปลืองเวลา และเงินทุนน้อยกว่าวิธีอื่น ๆ โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ต้องการศึกษาให้ตอบกลับมา แต่มีข้อจำกัดอยู่ว่า ผู้ที่ถูกตอบต้องอ่านออกและเขียนได้
- 4) การให้เล่าความรู้สึก (Self-Report)เป็นการวัดโดยการให้บุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา ซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดตามประสบการณ์และความสามารถออกมา

การวัดความคิดเห็นทั่วไปต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และ มีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำมากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยมากใช้การตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกแบบสอบถาม การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้

สรุปได้ว่า การเกิดความคิดเห็นนั้น สามารถเกิดจากสาเหตุใหญ่ ๆ 3 ประการ ได้แก่ 1) เกิดจากการวางเงื่อนไขและการเสริมแรง 2) เกิดจากสิ่งล่อใจและความขัดแย้ง 3) เกิดจากความสอดคล้องของความรู้ความเข้าใจ แต่ก็ยังมีอีกหลายสาเหตุที่พอจะอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาได้เช่นกัน

2.1.4 องค์ประกอบของความคิดเห็น

ประจวบ เชียงสิน (2546, หน้า 8) กล่าวว่า องค์ประกอบของความคิดเห็น มี 3 ประการ คือ

1) องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) เป็นความคิด ความเชื่อ ต่อสิ่งหนึ่ง หรือประสบการณ์ต่าง ๆ

2) องค์ประกอบด้านท่าทีและความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก ว่ามีความรู้สึกทางบวกหรือลบต่อสิ่งนั้น

3) องค์ประกอบด้านปฏิบัติ (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบด้านการประพฤติ การปฏิบัติ เป็นการแสดงออกที่เห็นได้ชัดเจน

จะเห็นได้ว่าการเกิดความคิดเห็นจะเกิดจากตัวแปรอิสระหลายตัว เช่น สิ่งเร้า บุคคล สถานการณ์และอื่น ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบทางการรับรู้เข้าใจและทางด้านอารมณ์มีส่วนสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม ซึ่งหมายความว่า ถ้าบุคคลมีความคิดเห็นในทางบวกต่อสิ่งหนึ่ง เขาก็มีแนวโน้มที่จะเข้าใกล้สิ่งนั้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ(2520, หน้า 4) กล่าวว่า ความคิดเห็นประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) ได้แก่ ประสบการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลต่อวัตถุสถานการณ์ต่าง ๆ หรือต่อบุคคลที่ก่อให้เกิดความรู้ ความคิด หรือ ความเชื่อ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความคิดเห็นต่ออาชีพครู ซึ่งบุคคลที่เคยได้รับประสบการณ์มาก่อนว่า เช่น ครูเป็นอาชีพที่มีความรัก และเมตตาต่อเด็กด้วย ความรู้ความเข้าใจอันนั้น ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูได้

2) ความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component) องค์ประกอบด้านนี้ มักเกิดขึ้นร่วมกับความรู้ความเข้าใจ เช่น บุคคลที่มีความรู้ หรือประสบการณ์มาก่อนว่าอาชีพบางอาชีพช่วยให้ร่ำรวย เช่น การทำธุรกิจ หรือการค้าขายเขาย่อมจะมีความรู้สึก ที่ดีต่ออาชีพดังกล่าวอย่างกว้าง ๆ เช่น ตอบได้ว่าชอบ เห็นด้วย หรือรักในอาชีพนั้น

3) พฤติกรรมหรือแนวโน้มในการแสดงออก (Behavioral Tendency) คือความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงออกตามทัศนคติของตนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พฤติกรรมที่แสดงออกตรงกับความรู้สึกแสดงความรู้ความคิดของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ผู้มีทัศนคติที่ดีต่อใครก็ยากจะแสดงความเคารพต่อผู้นั้น หรือแสดงความยินดีให้ความสนับสนุน เป็นต้น หากทัศนคติไม่ดีต่อใครก็จะมีความรู้สึกในทางตรงกันข้าม

นวม สงวนทรัพย์ (2535, หน้า 77) ได้สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1) **ความคิดเห็น คือ ความพร้อมทางจิตหรือระบบประสาท** กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความคิดเห็น คือการแสดงออกแห่งภาพทางสมองทางจิตเกี่ยวกับวัตถุ ปัจเจกชน และสถานการณ์ต่าง ๆ

2) **ความคิดเห็นมิใช่สิ่งติดมาแต่กำเนิด** หากเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์

3) **ความคิดเห็นทำหน้าที่กระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลควรประพฤติ หรือแสดงปฏิกิริยาใน** อารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งต่อปัจเจกชน วัตถุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ความคิดเห็นจะครอบคลุมเกี่ยวกับการประเมินค่าหรือความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ เป็นการรวบรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และความจริง รวมทั้งความรู้สึกที่เรียกว่า เป็นการประเมินค่าทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งทั้งหมด จะเกี่ยวพันถึงกันและจะบรรยายให้ทราบถึงจุดแกนกลางของวัตถุนั้น ๆ ความรู้ และความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น

2.1.5 การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

แมคไกวร์และมิลแมน(อ้างใน ภูวดล จันทรศร, 2539, หน้า 44) กล่าวว่า “แนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น โดยใช้อิทธิพลทางสังคมเกิดจากความเชื่อที่ว่า บุคคลจะพัฒนาความคิดเห็นของตนเองในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้รับจากผู้อื่นในสังคม” สิ่งที่มีอิทธิพลทางสังคม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) **กลุ่มอ้างอิง** (reference group) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เราใช้เป็นมาตรฐานสำหรับประเมินความคิดเห็น ความสามารถของเรา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปบุคคลจะใช้กลุ่มอ้างอิง ประเมิน ความคิดเห็นของตน และตัดสินใจว่าความคิดเห็นของตนถูกต้องเพราะคิดว่าคนส่วนใหญ่ในกลุ่มมีความคิดเห็นเช่นเดียวกันนี้

2) **บุคคลอ้างอิง** (Reference Individuals) หมายถึง บุคคลที่เราใช้เป็นมาตรฐานเพื่อประเมิน ความคิดเห็นความสามารถของเรา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อิทธิพลของผู้ที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลตรงกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เรียกว่า การเลียนแบบ (Identification) ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลรับเอาคุณสมบัติของผู้อื่นมาเป็นของตน ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของความคิดเห็น ในส่วนของการรับรู้เชิงแนวคิด (Cognitive Component) และเมื่อองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบส่วนอื่น

จะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร ต้องมีความเชี่ยวชาญ (Expertness) และความน่าไว้วางใจ (Trustworthiness) จะทำให้มีความน่าเชื่อถือสูง สามารถชักจูงใจได้ดีอีกทั้งมีบุคลิกภาพ (Personality) ดีก็มีความสำคัญต่อการยอมรับ นอกจากนี้หากข้อมูลข่าวสารมีการเตรียมมาเป็นอย่างดี การเรียงลำดับความชัดเจนตลอดจนมีความกระชับและมีช่องทางในการส่งที่เหมาะสม ผู้ใช้บริการซึ่งเป็นผู้รับสารก็อยากฟังและมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตามคำแนะนำหรือชักจูง

สงวน สุทธิเลิศอรุณ(2522, หน้า 10) ความคิดเห็นเป็นตัวสะท้อนให้เราได้เข้าใจถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลได้แก่การสะท้อนให้เข้าใจถึงประสบการณ์ บุคลิกภาพ และความต้องการของบุคคลตลอดจนค่านิยม ซึ่งเป็นตัวที่ช่วยให้เราเข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคล ฉะนั้นในการควบคุม และบอกถึงพฤติกรรมของบุคคลจึงจำเป็นต้องเข้าใจเกี่ยวข้องกับวิธีการที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นก่อนซึ่งวิธีการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นไว้ดังนี้

1) การยอมตาม(Compliance)เป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นตามทฤษฎีการปรับตัวให้เข้ากับสังคม กล่าวคือ บุคคลยอมเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นตามเมื่อถูกกดดันจากกลุ่มหรือสถานการณ์บางอย่างที่บุคคลจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

2) การเลียนแบบ(Identification)เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องเกี่ยวข้องกับผู้อื่นจะมีการกระทำระหว่างกัน ในระหว่างนั้นถ้าบุคคลเกิดความพึงพอใจในบุคลิกภาพ หรือพฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวข้องก็จะมีการเลียนแบบบุคลิกภาพ หรือพฤติกรรมของบุคคลนั้น และก่อนที่จะมีการเลียนแบบก็จะมีการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นจากมีได้ชอบเป็นชอบ

3) ต้องการที่จะเปลี่ยน(Internalization) บุคคลได้เรียนรู้สังคมมากขึ้นและเกิดค่านิยมในบางสิ่งบางอย่าง ที่ตนชื่นชอบ ก็เกิดความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นค่านิยมใหม่

4) การเปลี่ยนแปลงความเชื่อ(Belief) การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นนั้นจะต้องเปลี่ยนความเชื่อของบุคคลให้ได้เสียก่อน

5) การได้รับความรู้(Cognitive) จากแหล่งข่าวสารที่เชื่อถือได้ก็จะช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นได้

6) การได้รับประสบการณ์โดยตรง (Experience)

7) การเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคม(Social Norms) เช่น ในสังคมอเมริกาได้มีการกฎหมายห้ามแบ่งผิว ฉะนั้น จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคลได้วิธีหนึ่ง

8) การใช้จิตบำบัด(Psychotherapy)เช่น ขบวนการล้างสมองโดยทำให้บุคคลเกิดความคิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งหรือทะลุปรุโปร่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมจะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล

สรุปความว่า การเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็น คือ สิ่งที่กำหนดด้วยวันเวลาที่ล่วงเลยผ่านไปในชีวิตของมนุษย์นั้นไม่ได้ ไม่มีว่ามีสิ่งต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปมากมาย โดยเฉพาะโลกที่มนุษย์กำลังอาศัยอยู่ในนี้ เพราะมนุษย์คิดค้นนวัตกรรมทางวัตถุต่าง ๆ เพื่อสร้างความสะดวกสบายให้กับตนเอง โดยลืมนึกถึงความสงบสุขของธรรมชาติและโลก ดังนั้น มนุษย์ทุกคนจึงควรมีนวัตกรรมที่สำคัญยิ่งกว่า คือ นวัตกรรมทางความคิด อย่างการมีสติ ตระหนักรู้อยู่ประจำใจ โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนรวม และสิ่งที่พึงปฏิบัติอย่างถูกต้องในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ หากทุกคนคิดและปฏิบัติได้เช่นนี้ มนุษย์และธรรมชาติก็จะยังคงเป็นสิ่งที่อยู่คู่กันได้อย่างสันติสุขตลอดไป

2.1.6 ลักษณะของความคิดเห็น

วีรวรรณพันธระ(2552, หน้า 10)ในการแสดงความคิดเห็นไม่ว่าจะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ชอบ หรือไม่ชอบ อย่างไรมักจะประกอบไปด้วย องค์ประกอบสำคัญ 2 องค์ประกอบ คือ

1) ทิศทาง (Direction) มีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวกและทางลบ ทางบวก ได้แก่ ความรู้สึกทำที่ในทางที่ดี ชอบ และพึงพอใจ ทางลบ เป็นลักษณะที่ตรงกันข้าม ได้แก่ ความรู้สึกทำที่ในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ และไม่พึงพอใจ

2) ความเข้มข้น (Magnitude) ซึ่งมีอยู่ 2 ระดับ คือ ความเข้มข้นมากและความเข้มข้นน้อย บุคคลที่มีความคิดเห็นในระดับที่เข้มข้นมาก มักจะเป็นอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

สุชาศนีย์ ศรีพันธ์(2540, หน้า 54) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของความคิดเห็นไว้ 3 ประการ คือ

1) ความคิดเห็นเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ความคิดเห็นเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด

2) ความคิดเห็นเป็นสภาวะทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำเป็นอันมาก เพราะมันเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางไว้ว่า ถ้าบุคคลประสบสิ่งใดแล้วบุคคลนั้นก็จะมีทำที่ต่อสิ่งนั้น ๆ ในลักษณะอย่างไรอย่างหนึ่ง

3) ความคิดเห็นเป็นสภาวะทางจิตที่มีแนวโน้มค่อนข้างจะถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละบุคคลต่างก็สะสมประสบการณ์การรับรู้และการเรียนรู้มาเป็นอันมาก อย่างไรก็ตามความคิดเห็นอาจมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การแสดงความคิดเห็นนั้นไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม มักจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 องค์ประกอบ คือ 1) ทิศทาง 2) ความเข้มข้น ซึ่งในเรื่องทิศทางก็จะกล่าวถึงคือความรู้สึกทางบวกและทางลบ แต่ในเรื่องความเข้มข้นนั้นจะวัดที่ความเข้มข้นทางความคิดเสียมากกว่า

ชาญชัย เทียนไทย (2541, หน้า 10) ได้เสนอว่า สิ่งที่มีอิทธิพลที่ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันประกอบด้วย

1) การอบรมของครอบครัว อิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันสังคมแห่งแรกของบุคคล

2) กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันกับกลุ่มและสังคมนั้น ๆ กลุ่มเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลมีการเรียนรู้โดยตรง

3) วัฒนธรรมประเพณี บุคคลเมื่อได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและประเพณีใด ย่อมปฏิบัติไปตามวัฒนธรรมและประเพณีนั้น ๆ และมักจะมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมและประเพณีของตนไปในทางที่ดี

4) การศึกษา ระดับการศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็น เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล

5) สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะว่าจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดทั้งด้านบวกและด้านลบได้

รัชณี พิทักษ์ญาติ (2546, หน้า 20) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ปัจจัยบุคคลได้แก่

1.1) ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น เพราะการศึกษาจะทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความรู้เรื่องต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น คนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุและมีผล

1.2) ความเชื่อ หมายถึง ความรู้สึก นึกคิดของบุคคล ในการยอมรับต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไป เช่น ความเชื่อในการนับถือศาสนา เป็นต้น

1.3) สถานภาพทางสังคม หมายถึง สิทธิและหน้าที่ ที่มีต่อผู้อื่น และต่อสังคม หรือกลุ่มเป็นส่วนรวม

1.4) ประสบการณ์ เป็นสิ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ และความรับผิดชอบของงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1) การอบรมของครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือบุคคลในครอบครัวสั่งสอน โดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้หรือรับเอาระเบียบวิธี กฎเกณฑ์ค่านิยมต่าง ๆ ที่กลุ่มนั้น ได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมนั้น

2.2) กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลอย่างมาก เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็จะต้องยอมรับ และปฏิบัติตามกฎของกลุ่มหรือสังคมนั้น และในที่สุดก็มักจะมีความคิดเห็นคล้อยตามไปกับกลุ่มและสังคมนั้นด้วย

2.3) สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะเป็นสิ่งที่สร้างความคิดทั้งทางด้านบวกและด้านลบ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นนั้นมาจากอิทธิพลหลายด้าน แต่ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือปัจจัยที่มาจากสื่อมวลชน แต่ทั้งนี้สื่อก็เชื่อว่าจะต้องทุกเรื่อง เราจึงต้องใช้ประสบการณ์หลายด้านมาเป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์

2.1.7 ประเภทของความคิดเห็น

(เรมเมอร์ (Remmer)(อ้างใน สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2522, หน้า 47) กล่าวว่า ความคิดเห็นถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ความคิดเห็นเชิงบวกสุด เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ซึ่งทางบวก ได้แก่ ความรักหลง ทางลบ ได้แก่ ความรังเกียจ โดยความคิดเห็นนี้รุนแรง และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2) ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่ง โดยพื้นฐานจากความรู้ความเข้าใจสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ได้แก่ ชอบยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย เป็นต้น

สุชา จันทรเฒ (2534, หน้า 104) กล่าวว่า ความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ความคิดเห็นเชิงบวกสุด เชิงลบสุด เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงบูชา ทิศทางลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2) ความคิดเห็นจากความรู้ ความเข้าใจ การมีความคิดเห็นถึงสิ่งนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ เช่น ความรู้ ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลางเฉย ๆ ไม่มีความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย

3) การแยกแยะเป็นส่วน คือ การพิจารณาความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างละเอียด ซึ่งสามารถแยกออกจากกันได้ ทำให้เกิดความเห็นได้ง่ายกว่าการรับรู้แบบหยาบ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความเห็นสามารถเกิดจากการเรียนรู้เข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน หรือมาจากประสบการณ์ที่เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีผลต่อจิตใจและความคิดเห็น ประเภทของความคิดเห็นสามารถแบ่งได้ทั้งทางดีและไม่ดี ได้แก่ การยอมรับและในทางที่ไม่ดี ได้แก่

การปฏิเสธอาจจะมีระดับความคิดเห็นในระดับธรรมดาและรุนแรง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้
ผู้
ผู้

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ(2548,หน้า 7) ได้เขียนในเอกสารบรรยายของ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องการวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็นที่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1) วิธีของเธอร์สโตน เป็นวิธีสร้างมาตราออกเป็นปริมาตร แล้วเปรียบเทียบตำแหน่ง
ของความคิดเห็นหรือทัศนคติ ไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่า Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน (Square –
appearing interval)

2) วิธีกัตต์แมน เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นแนวเดียวกัน และสามารถจัด
อันดับของทัศนคติสูง – ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุด ถึง สูงสุด และแสดงถึง
การสะสมของข้อความความคิดเห็น

3) วิธีจำแนก S – D Scale (Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความ
คิดเห็นโดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี – เลว ชยัน – ชี้เกียด

4) วิธีวัดแบบลิเคิร์ท เป็นวิธีสร้างมาตราวัดทัศนคติ ที่นิยมแพร่หลาย เพราะเป็นวิธี
สร้างมาตราวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับ
ชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย
ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2+1 0 -1-2 ตามลำดับ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวัดความเห็นมี 4 วิธี แต่วิธีที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ได้แก่
การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยวิธี ลิเคิร์ท โดยแบ่งน้ำหนักของความคิดเห็นออกเป็น 5
ระดับ เป็นวิธีสร้างมาตราออกเป็นปริมาตร แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็นหรือทัศนคติ
โดยยึดอันดับชอบหรือไม่ชอบ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่

2.2.1 ความหมายของการปฏิบัติหน้าที่

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2546, หน้า 115) ได้ให้ความหมายของคำว่า
“การ” หมายถึง งาน, สิ่งหรือเรื่องที่ทำ, มักใช้เข้ากับคำว่างาน เช่น การงาน เป็นการเป็นงานได้การ
ได้งาน ถ้าอยู่หน้านาม หมายความว่า เรื่อง, ชุระ, หน้าที่ ฯ

“ปฏิบัติ” หมายถึง การกระทำการดำเนินการไปตามระเบียบแบบแผน เช่นปฏิบัติ
ราชการ การทำตาม เช่น ปฏิบัติตามสัญญาประพฤติ เช่น ปฏิบัติธรรมปฏิบัติต่อกัน
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 647)ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Function” หมายถึง หน้าที่การ
ปฏิบัติงาน,ภารกิจบทบาท,ประสิทธิภาพ, ปฏิบัติหน้าที่,กระทำ,ใช้ตำแหน่งหน้าที่ (ศาสตราจารย์ ดร.

วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2539, หน้า 462) และคำว่า “งาน” เป็นคำนามหมายถึง สิ่งหรือกิจกรรมที่ทำ, มักใช้คู่กับคำว่า “การ”(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 278)

เกทเซลส์(อ้างในปทุมพร สุขอาษา, 2546, หน้า 14) กล่าวว่า การดำเนินงานขององค์กรใดก็ตาม ถ้าจะให้งานดำเนินไปด้วยความเหมาะสมและได้ผล บุคคลที่เกี่ยวกับการดำเนินงานนั้น ทุกคนต้องมีความเห็นสอดคล้องตรงกันในการกำหนดบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งดำรงตำแหน่งแต่ละตำแหน่งในองค์กรนั้น ๆ รับผิดชอบปฏิบัติหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การปฏิบัติงานจะดำเนินไปด้วยดีก็ต่อเมื่อ ไม่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ผู้เกี่ยวข้องที่ผู้เกี่ยวข้องฝ่ายใดก็ตาม มีความคิดเห็นขัดแย้งกันในการที่จะกำหนดหรือนึกคิดหรือคาดคะเนให้ผู้ปฏิบัติทำอะไร อย่างไร

วิจูร์ย์ อั้งประพันธ์(2530, หน้า 1-5) กล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่มนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ก็ตาม โดยพื้นฐานจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมที่มนุษย์ปฏิบัติย่อมมีเหตุผลและจุดมุ่งหมาย โดยขณะเดียวกันมีแรงจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นให้กระทำ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ และทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่คอยควบคุมให้ส่วนอื่น ๆ ดำเนินต่อไปได้จนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

จากความหมายของการปฏิบัติงาน กล่าวโดยสรุปว่า การปฏิบัติงานหมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่บุคคลกระทำหรือแสดงออกให้เห็นเป็นรูปธรรมในการนำความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และทัศนคติของตนที่มีต่องานเพื่อนำมาประกอบเพื่อให้ได้มาซึ่งผลสำเร็จที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรหรือหน่วยงานได้กำหนดไว้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ(2544, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของ การปฏิบัติงาน ว่าเป็นปฏิกริยาหรือกิจกรรมทุกชนิดของสิ่งมีชีวิต จะสังเกตได้หรือสังเกตไม่ได้ก็ตาม รวมทั้งที่มีอยู่ภายในและแสดงออกมาภายนอก ได้ให้ข้อคิดว่าพฤติกรรมด้านการปฏิบัติเป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย รวมทั้งการปฏิบัติ และพฤติกรรมที่แสดงออก และสังเกตได้ในสภาวะการณ์หนึ่ง ๆ หรือ อาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือบุคคลไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่แต่คาดคะเนว่าอาจจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป เป็นพฤติกรรมสุดท้ายที่เป็นเป้าหมายของการศึกษา ต้องอาศัยพฤติกรรมระดับต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบ ทั้งทางความรู้ และทัศนคติ สามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการในการที่จะก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมนี้ต้องอาศัยเวลา และการตัดสินใจหลายขั้นตอน

ปทุมพร สุขอาษา(2546, หน้า 14) ให้ความหมายว่า การปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลทำงานตามตำแหน่งภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้งานเกิดผลสำเร็จตามหน้าที่ ที่แต่ละกลุ่มแต่ละองค์กรได้กำหนดและตรงกับความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

2.2.2 ประชญาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่

บุญเกียรติ โชควัฒนา(2549, หน้า 6)กล่าวว่า การงานจะสำเร็จหรือล้มเหลว ไม่ใช่เพราะคนอื่นแต่เพราะตัวของเราเองเท่านั้น ผลของงานจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับตัวเราว่ามีความมุ่งมั่นและมั่นใจที่จะทำให้สำเร็จเพียงใด เพราะหากเรามุ่งมั่นและมั่นใจว่าจะทำให้สำเร็จความคิดใหม่ ๆ กลยุทธ์ใหม่ๆ จะพรั่งพรู เกิดกระบวนการที่จะทำให้เกิดความสำเร็จได้ หากเราไม่มุ่งมั่นคอยคิดถึงแต่เงื่อนไขงานจะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งอื่น ๆ ด้วย เช่น ความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน งบประมาณ ต้องมากพอ ฯลฯ กลยุทธ์ใหม่ ๆ และกระบวนการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จจะไม่เกิดขึ้น เพราะถูกปิดกั้นด้วย เงื่อนไขเหล่านั้น ฉะนั้น หากต้องการความสำเร็จให้นึกเสมอว่าตัวเราเองเป็นผู้กำหนดความสำเร็จนั้นได้ ในกรณีที่เราล้มเหลวถ้าเราโยนความล้มเหลวเหล่านั้นว่าเป็นเพราะคนอื่นไม่ใช่เพราะตัวเราเอง จะไม่ได้คิดพัฒนาปรับปรุงตนเองเพื่อความสำเร็จในอนาคต และผู้ที่ถูกเรากล่าวโทษก็จะไม่พอใจเราด้วย

โคอิชิ ทสึคะโมโตะ(อ้างในบุญเกียรติ โชควัฒนา,2549, หน้า 64) กล่าวว่า คนที่เจริญก้าวหน้าเปรียบเสมือนคนกำลังเดินขึ้นเขา คนที่ตกต่ำเปรียบเสมือนคนกำลังเดินลงเขา ในการเดินขึ้นเขาผู้เดินต้องคอยโน้มตัวไปข้างหน้า เปรียบเสมือนคนทำงานที่รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนมักจะมีคนรักมีคนคอยช่วยเหลือ และประสบความสำเร็จในที่สุด ในทางตรงกันข้าม เวลาเดินลงเขาผู้คนมักจะเอนตัวไปด้านหลัง เปรียบเสมือนคนเย่อหยิ่ง จองหอง มักไม่มีใครชอบ และมักจะไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน เพราะไม่มีใครรักชอบ ไม่มีใครอยากให้ความช่วยเหลือ

อนันท์ งามสะอาด(2547, หน้า 145) กล่าวว่า การทำงานที่จะให้เกิดประสิทธิภาพและทำให้บรรลุเป้าหมายเพื่อผลผลิตสูงสุดนั้น บุคลากรในหน่วยงานต้องมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการร่วมมือกันทำงาน การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในหน่วยงาน เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยให้บรรยากาศการทำงานเต็มไปด้วยความสุข

อรรถิ(หงษา) เกตุศรีพงษ์(2550, หน้า 46) กล่าวว่า การที่พวกพนักงานในองค์กรเป็นผู้ที่มีความสม่ำเสมอ จริ่งใจต่อกัน ถือเป็นนิสัยความรับผิดชอบอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ในการทำงานหากงานที่ทำประสบผลสำเร็จ ก็จะไม่แย่งกันเอาความดีความชอบใส่ตัวว่าฉันเป็นคนทำงานนั้นเอง หรือหากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น พนักงานก็จะมีมารกล่าวโทษกัน แต่จะช่วยกันแก้ไข พนักงานรู้สึกว่าการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การทำงานของตนเองและองค์กรดีขึ้น

ดร.เทียม โชควัฒนา(2549, หน้า 12) กล่าวว่า คิดดี พูดดี ทำดี สิ่งดี ๆ ก็จะเกิดขึ้นกับเรา หากอยากได้ อยากพบสิ่งที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน ผู้ร่วมงาน คู่ครอง หัวหน้างาน หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ ให้นึกถึง เรื่องเหล่านั้นในทางที่ดี พูดถึงเรื่องนั้นในทางที่ดี และทำแต่สิ่งที่ดี เช่น เวลาขับรถอย่านึกว่าวันนี้เราจะเกิดอุบัติเหตุหรือไม่ ให้ตั้งใจบอกตัวเองเสมอว่าวันนี้เราจะปลอดภัย ไปถึงที่หมาย จิตของเราจะช่วยให้เราปลอดภัยตามนั้น

สุภัตรา สุภาพ(2545, หน้า 22) กล่าวว่า การทำงานทุกคนอยากมีงานทำ และอยากทำงานได้ดี เพื่อตัวเองและหน่วยงาน แต่ความสำเร็จไม่ได้เกิดขึ้นได้ง่าย ๆ เพราะเป็นเทคนิค ทักษะ และพรสวรรค์ของแต่ละคนที่ต้องอาศัยความรู้ในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ งานที่จะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น คนงานที่ทำ โอกาส เป็นต้น ยิ่งคนทำงานมากเท่าไร จะต่างจิตต่างใจกันมากขึ้นเท่านั้น เพราะพฤติกรรมของคนเราเกิดจากพันธุกรรมบวกสิ่งแวดล้อม การทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงต้องเข้าใจว่า เขาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เขา จะให้เขาเหมือนตั้งใจเรายากที่จะทำได้ เราจึงต้องใจกว้าง หากคนที่เราทำงานด้วยจะไม่ถูกใจเราไปบ้าง เราต้องรู้จักให้อภัย เพราะถ้าเราถูกเลี้ยงดูแบบนั้น เราคงทำตัวอย่างนั้นเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ถ้าใครมีปัญหาในการทำงานร่วมกับคนอื่น น่าจะปรับตัว การที่จะทำงานให้สำเร็จในแต่ละวันจึงต้องยึดหลักดังนี้ หากคนช่วยหลายคนกลัวเสียหน้า โดยคิดว่าถ้าทำอะไรไม่ได้ก็ไม่อยากให้คนอื่นรู้ความจริง การขอความช่วยเหลือหรือการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นการแสดงความมีน้ำใจ ถ้าเพื่อนทำงานไม่เสร็จเราช่วยเพื่อนเพื่อนจะรู้สึกซาบซึ้ง ถ้าเราเดือดร้อนแล้วบอกเพื่อนเพื่อนที่ดีเขาจะช่วยเราและเขาจะรู้สึกพอใจที่เราวางใจเขา เห็นเขาเป็นคนกันเองที่สามารถบอกทุกข์บอกสุขได้ การมีเพื่อนในที่ทำงานจึงเป็นสิ่งที่ดี แต่เราจะได้เพื่อนดีแค่ไหน

สรุปได้ว่า ปรัชญาต่าง ๆ ที่นำมาปฏิบัติดังที่กล่าวมา ไม่ว่าจะงานนั้นจะยากหรือง่าย ใหญ่หรือเล็ก เมื่อเราได้มีโอกาสในการทำงานแล้ว ควรจะทำความขยันหมั่นเพียร และทำอย่างมีความสุขให้สุดความสามารถที่ตนมี เพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผลตามที่ปรารถนาได้ ต้องมีธรรมะประจำใจเพื่อตอกย้ำหลักการในการทำงานของตน และควรมีเพื่อนร่วมงานที่ดีคอยช่วยเหลือกันและกัน การทำงานจึงจะสามารถประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

พอร์เตอร์และลอว์เลอร์(อ้างใน สมยศ นาวิการ,2521, หน้า 40)ได้ชี้ให้เห็นด้วยว่า การรับรู้บทบาทเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ถ้าหากการรับรู้บทบาทไม่ถูกต้องแล้วผลของการปฏิบัติงานจะเท่ากับศูนย์ถึงแม้ว่าความสามารถและแรงจูงใจจะอยู่ในระดับสูงก็ตาม โดยสรุปบทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ เมื่อคนเข้าดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ตามการรับรู้ของตนเองและความคาดหวังจากบุคคลในสังคม ในบุคคลเดียวกันอาจมีหลายบทบาท เช่น บทบาทของผู้บังคับบัญชาหรือบทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นบทบาทและหน้าที่จึงมีความสัมพันธ์กัน คำว่า “บทบาท” มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับ“สถานภาพ” และ“ตำแหน่ง”เพราะบทบาทของบุคคลจะแสดงตามสถานภาพ หรือ ตำแหน่งที่ครอบครองเพื่อจะนำไปสู่ความเข้าใจ “บทบาท” มากขึ้น จึงจำเป็นต้องกล่าวถึง “สถานภาพ” และ “ตำแหน่ง” ด้วย สถานภาพ คำว่า “Status” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Sto” ภาษาอังกฤษตรงกับ “Stand” ซึ่งในภาษาไทยหมายถึง ฐานะและตำแหน่งของบุคคล

1) ตำแหน่งการปฏิบัติงาน

ทิตยา สุวรรณะชญ(2537, หน้า 42 - 43)ได้อธิบายคำว่า “ตำแหน่ง” (Position) ในแง่จิตวิทยาว่า “หมายถึง เป็นเพียงระบบของการคาดหวังบทบาท (System of Role Expectation) ซึ่งขึ้นอยู่กับ การคาดการณ์ตำแหน่งของตนเองและผู้ที่จะมีปฏิกริยาต่อกัน เช่น การที่บุคคลมาพบกัน แต่ไม่ทราบว่าเป็นใคร บุคคลทั้งคู่จะไม่สามารถตระหนักได้เลยว่า จะปฏิบัติต่อกันอย่างไร เป็นต้น”

ในแง่สังคมวิทยา สถานภาพจึงเป็นตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นสิทธิและหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่ เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสังคมส่วนรวม ส่วนในแง่จิตวิทยา สถานภาพจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลนั้นจะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไร ในสังคมตามสถานภาพตำแหน่งนั้น ๆ

สรุปได้ว่า สถานภาพจึงเป็นสิ่งเฉพาะเจาะจงของบุคคล ที่จะทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น กล่าวอีกนัยหนึ่งเปรียบเสมือนเป็นเครื่องหมายของตนเองไปในตัวด้วย

2) การรับรู้บทบาทการปฏิบัติงาน

ออลบานส์และพลีท(อ้างใน สุริยะ วิริยะสวัสดิ์, 2530, หน้า 43)ได้ให้ความหมาย การรับรู้บทบาท หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องกระทำ ที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าจะมีความเหมาะสมในการที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

ลักษณะของบทบาทของบุคคลนั้นแบ่งออกเป็นลักษณะต่าง ๆ 3 ประการ ได้แก่

1)บทบาทในอุดมคติหรือสิ่งที่สังคมกำหนดไว้ เป็นบทบาทในอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคมไว้ ซึ่งบุคคลจะต้องปฏิบัติ เช่น บทบาทของคนที่ เป็นบิดา บทบาทของคนที่ เป็นครู เป็นต้น

2)บทบาทการรับรู้ เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับ ซึ่งอาจจะไม่เหมือนบทบาทในอุดมคติหรืออาจแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

3)บทบาทที่กระทำจริง เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำไปจริงซึ่งจะขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความคาดหวัง และการรับรู้ของแต่ละบุคคล ตลอดจนความกดดันและโอกาสในแต่ละสังคมในระยะเวลาหนึ่ง ๆ และยังรวมถึงบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

อย่างไรก็ตาม การแสดงบทบาทของบุคคลจะขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 อย่าง

1) ความคาดหวังในบทบาท เป็นบทบาทของบุคคลตามความคาดหวังของผู้อื่นหรือเป็นบทบาทที่สถาบัน องค์กร หรือกลุ่มสังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามที่บุคคลนั้นครองตำแหน่งอยู่

2)การรับรู้บทบาท เป็นการรับรู้บทบาทของตนเองว่าควรจะมีบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ที่ ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคลนั้น ทั้งนี้การรับรู้บทบาทและความ

ต้องการของบุคคล ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานของบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิต และค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3) การยอมรับบทบาทของบุคคล จะเกิดขึ้นเมื่อมีความสอดคล้องกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนรับรู้อยู่ การยอมรับในบทบาทเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาท การสื่อสารระหว่างบุคคลและสังคมนั้น ทั้งนี้ เพราะทุกคนไม่ได้ยินดียอมรับบทบาททุกบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะถูกคัดเลือกหรือถูกแรงผลักดันจากสังคมให้รับตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ปฏิบัติก็ตาม เพราะถ้าหากว่าบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียผลประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการหรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่ก็จะพยายามหลีกเลี่ยงบทบาทและไม่ยอมรับในบทบาทนั้น

4) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล เป็นบทบาทหน้าที่ที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจจะเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่เพียงใด ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้น ๆ ของบุคคลที่ครองตำแหน่งอยู่ ซึ่งเนื่องมาจากความสอดคล้องกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคม และการรับรู้บทบาทของตนเอง ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การที่บุคคลจะปฏิบัติตามบทบาทใด ๆ บทบาทหนึ่ง ปัจจัยหนึ่งที่มาเกี่ยวข้อง คือ การรับรู้บทบาท เพราะการรับรู้บทบาทเป็นพื้นฐานพฤติกรรมของบุคคลเมื่อบุคคลเข้ามาทำงานองค์การแล้วก็ต้องเข้าใจในบทบาทที่ตนแสดงนั้น โดยพยายามทำความเข้าใจรับรู้บทบาทที่ตนแสดงนั้นในแต่ละด้านทั้งในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านการสร้างศรัทธาต่อประชาชน และด้านระบบการให้บริการ โดยในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจะต้องมีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการเพียงพอ มีความรู้ในเรื่องที่ไปติดต่อเป็นอย่างดี มีการต้อนรับการกล่าวทักทายจากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ให้ความสนใจเมื่อมีประชาชนติดต่อ สอบถามหรือขอรับบริการ พุดจาสุภาพ และเป็นกันเองกับประชาชนให้บริการด้วยความเต็มใจ และให้บริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ในด้านการสร้างศรัทธาต่อประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบด้วยดีเสมอ เมื่อได้รับความเดือดร้อน มีการแจ้งข่าวสารใหม่ ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบเสมอ เจ้าหน้าที่ให้เกียรติประชาชนที่มาติดต่อมีการทำความเข้าใจกับประชาชนเสมอเมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น และด้านระบบการให้บริการ จะต้องมีการจัดเจ้าหน้าที่ประจำคอยแนะนำก่อนการติดต่องานในฝ่ายต่าง ๆ มีแผ่นป้ายประกาศ เอกสารประชาสัมพันธ์ขั้นตอน ในการติดต่องานอย่างชัดเจน มีการให้บริการรวดเร็ว เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ความรวดเร็ว ถูกต้อง มีความชัดเจนในขั้นตอนการให้บริการ มีการจัดลำดับก่อน – หลัง ในการให้บริการ มีการแจ้งระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการในแต่ละเรื่องอย่างชัดเจน มีการให้บริการนอกสถานที่ อย่างทั่วถึง หรือให้บริการนอกเวลาราชการ การให้บริการเพียงพอและทั่วถึงทุกด้าน และการให้บริการในปัจจุบันมีความสะดวกรวดเร็วกว่าในอดีตที่ผ่านมา (วุฒิชัย จำนวน, 2523, หน้า 36)

กรีน(อ้างในสุริยะ วิริยะสวัสดิ์,2530, หน้า 42)กล่าวว่า “สถานภาพ คือตำแหน่งของบุคคลในกลุ่มสังคม สถานภาพจะกำหนดสิทธิและหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่ และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น สถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนี้แตกต่างจากบุคคลนั้นอย่างไร และมีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไรในสังคม กล่าวโดยสรุป สถานภาพของสังคม คือ ตำแหน่งในระบบสังคมเป็นสิ่งเฉพาะบุคคลและแสดงสัญลักษณ์ของบุคคลนั้น”

2.2.4 ความสำคัญของการปฏิบัติงาน

การทำงานอะไรก็ตามทำเสร็จทันเวลาทำพอเหมาะพอควรแก่กำลังกาลเทศะ และแก่เหตุการณ์นั้น ๆ ทั้งทำด้วยความขยันหมั่นเพียรสม่ำเสมอ ไม่หยุดบ้างทำบ้าง ทำด้วยความบากบั่น มั่นคงจนสำเร็จไปได้ด้วยดี ไม่เสียหาย ไม่สับสนวุ่นวาย ไม่คั่งค้าง ไม่ย่อหย่อนหรือบกพร่อง เชื่อว่า การทำงานไม่อาภูล

การทำงานที่ได้ทำไม่เสร็จทันกำหนดเวลา ทำไม่สมควร ทำด้วยความย่อหย่อนบกพร่อง เพราะความเกียจคร้าน เป็นการทำงานที่เสียหาย สับสนวุ่นวาย ไม่สำเร็จเรียบร้อย เชื่อว่า การงานที่อาภูล เป็นการทำงานที่ไม่เป็นไปเพื่อความเจริญก้าวหน้าแห่งชีวิต(บุญมา จิตจรัส, 2533, หน้า 127)ดังที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า “คนมีงานทำ ทำงานเหมาะสม มีความขยันหมั่นเพียร ย่อมหาทรัพย์ได้” แสดงให้เห็นว่า คนเราจะมั่งมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นได้นั้นต้องประกอบด้วยองค์คุณ 3 ประการ คือ

- 1) ต้องมีงานทำ
- 2) ต้องทำงานอย่างเหมาะสม
- 3) ต้องมีความขยันหมั่นเพียร

ดังนั้น การที่บุคคลจะมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานนั้นขึ้นอยู่กับหลักการทำงาน ดังที่กล่าวกันว่า “งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข”(บุญมา จิตจรัส, 2533, หน้า 126)

ว.วชิระเมธี(2551, หน้า 76 - 80)ได้อธิบายขยายความการทำงานคือการปฏิบัติธรรมไว้ว่า

ในโลกของเราการทำงานก็เหมือนโลกของการปฏิบัติธรรม ท่านพุทธทาสจะพูดอยู่เสมอว่า การทำงานก็คือการปฏิบัติธรรม หลายคนนั้นตั้งข้อสังเกตหรือมีทัศนคติว่า จะทำงานไปพร้อมกับปฏิบัติธรรมได้อย่างไร เพราะการทำงานจะต้องมีลูกต่อลูกชน จะต้องมีเล่ห์เหลี่ยมแพรวพราว ต้องโกง ต้องรู้จักทวนน้ำ และใต้น้ำ ทำทุกอย่าง

ดังนั้น มันจะไปด้วยกันได้อย่างไร จะมาว่าปฏิบัติธรรมก็ทำมาค้าขายไม่ได้นะสิ อาตมาภาพขอบอกว่าทำไมการทำงานกับการปฏิบัติธรรม จะไปด้วยกันไม่ได้ อย่าลืมนึกถึงที่เคยรับใช้ใกล้ชิดพระพุทธเจ้ามากที่สุด 2 คน ผู้ชายก็คือ อนาถบิณฑิกเศรษฐี ผู้หญิงคือ นางวิสาขาทั้ง 2 คน คือ นักธุรกิจรายระดับพันล้าน เงินสมัยก่อนเขานับกันเป็นโกฏิ โกฏิหนึ่งก็ 10 ล้าน แต่มั่งมีมากกว่า 100 โกฏิ

แสดงว่ามีเงินมากกว่าพันล้านทั้ง 2 ท่าน คือนักธุรกิจใหญ่ มีกิจการค้าขายระหว่างประเทศ อิมพอร์ต เอ็กพอร์ต ทำมาก่อนเราทั้งหมด เจริญรุ่งเรือง และก็อุปถัมภ์พระพุทธเจ้า ท่านก็ไม่เคยล้มเหลวอะไร อยู่ได้สบายมาก แสดงว่าการทำงานกับการปฏิบัติธรรมไม่ได้แยกกัน แต่ที่เราแยกเพราะคนไทยในระยะหลัง ๆ เน้นความสำเร็จโดยไม่คำนึงถึงที่มาเกินไปจนเดี๋ยวนี้กล่าวกันว่า คนที่ทำงานแล้วทุจริต เป็นเรื่องธรรมดา ทุจริตแล้วปล่อยให้ถูกจับได้จึงเป็นเรื่องผิดปกติ นี่เป็นค่านิยมที่ไม่น่านิยมในสังคมไทย

ฉะนั้น เวลาที่คนทั่วไปพูดถึงการปฏิบัติธรรมจะนึกถึงสังฆธรรม โดยไม่คำนึงถึงจริยธรรมทั้งที่ความจริงแล้วการปฏิบัติธรรมมีอยู่ 2 ระดับ เมื่อจับประเด็นการปฏิบัติธรรมว่าเป็นเพียงการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ก็มักจะนึกค่านำการทำงานกับการปฏิบัติธรรมไปด้วยกันไม่ได้ ครูบาอาจารย์ถือเป็นกลุ่มที่ปฏิบัติธรรมมากกว่าชาวบ้านชาวเมือง เพราะสอนหนังสืออาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติมาก เพราะว่าเป็นอาชีพเดียวที่พระพุทธเจ้าทรงเลือกทำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านตรัสไว้คำหนึ่งลึกซึ้งมาก พระองค์ทรงบอกว่า “คำว่า ครู เป็นคำที่สูงส่ง และประเสริฐมาก แต่หลัง ๆ มาเข้าใจผิดกันว่า คำว่า อาจารย์ ประเสริฐกว่าครู แท้จริงแล้วคำว่าครูเป็นยอดแห่งคำ คนเป็นครูเป็นยอดแห่งคน เมื่อก่อนคนที่จะเป็นครูได้ต้องเป็นยอดคน แล้วจึงจะเป็นยอดครูได้ ”

เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลายที่ปฏิบัติหน้าที่อันถูกต้องของตนเอง ก็เรียกว่าปฏิบัติธรรม ใครทำงานแล้วรับผิดชอบต่องานนี้เรียกว่ามี “สังจะ วิริยะ” คือ ความเพียรขยันทำงานทุกวัน

เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลายที่ปฏิบัติหน้าที่อันถูกต้องของตนเอง ก็เรียกว่าปฏิบัติธรรม ใครทำงานแล้วรับผิดชอบต่องานนี้เรียกว่ามี “สังจะ วิริยะ” คือ ความเพียรขยันทำงานทุกวัน เหมือนพระมหาชนก ใครทำงานด้วยความซื่อสัตย์โปร่งใส ไม่มีใครเดือดร้อนขยันทำงาน พุดจาไฟเราอ่อนหวาน ภาษาธรรมะเรียกว่า “ปิยวาจา” ครูบาอาจารย์สอนลูกศิษย์เหมือนสอนลูกตนเอง อันนี้เรียกว่า “เมตตา” เจ้านายบริหารงานอยู่ด้วยกันก็ดูแลกันอย่างดี เวลาลูกน้องทำผลงานดีก็มีรางวัล มีคำชม เขาทำผิดก็ตัดสินไปตามความเป็นจริง นี่คือการใช้ข้อธรรมะที่เรียกว่า “พรหมวิหาร 4” อยู่ด้วยกันดูแลกัน เหมือนพี่เหมือนน้อง นี้เรียกว่า “สังคหัตถุธรรม” อยู่ด้วยกันอย่างสันติสุขในองค์กรมีความรักสมัครสมานสามัคคีเหมือนอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ต้นเดียวกัน เช่นนี้เรียกปฏิบัติธรรมข้อ “สามัคคี”

2.2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน

รัตติยา โตศรีพลับ(2548, หน้า 9)ได้กล่าวว่า บุคคลย่อมมีความแตกต่างกันด้วยคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นดำรงอยู่ ปัจจัยเหล่านั้นอาจทำให้ผลการปฏิบัติงานของบุคคลออกมาแตกต่างกัน คุณลักษณะของตัวบุคคลเป็นสิ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลงาน ความสามารถ และสิ่งจูงใจ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งคุณลักษณะส่วนบุคคลและแรงจูงใจ คือตัวกำหนดการปฏิบัติงานและแบ่งคุณลักษณะส่วนบุคคลออกเป็น 3 กลุ่มลักษณะ คือ

- 1) ลักษณะประชากร เป็นลักษณะที่เกี่ยวกับ อายุ เพศ เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์
- 2) ลักษณะศักยภาพ เป็นลักษณะที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความชำนาญของบุคคล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะได้มาจากการศึกษาอบรมและจากการสั่งสมประสบการณ์เป็นคุณลักษณะที่มีผลกระทบโดยตรงต่อระดับความสามารถในการปฏิบัติงาน
- 3) ลักษณะทางจิตวิทยา เป็นคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ เจตคติ ค่านิยม การรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงบุคลิกภาพแต่ละบุคคล

ณัฐพงษ์ ไบยา(2550, หน้า 47 - 54) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ด้านวัฒนธรรมการสร้างความรู้ หมายถึง ความรู้ที่สร้างขึ้นโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการค้นคว้า สังเกต ศึกษา เผ่ามอ มีที่มา มีแหล่งอ้างอิง จนได้ข้อค้นพบที่เป็นความจริงที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- 2) ด้านวัฒนธรรมการรวมกลุ่มทางสังคม หมายถึง เป็นการจัดการโดยการรวมกลุ่มคนที่มีจิตสำนึกร่วมกันในการทำกิจกรรมใด ๆ ที่เป็นกิจกรรมสาธารณะซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การระดมพลังสมอง เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ สร้างวิสัยทัศน์ด้วยการหาทิศทางร่วมกัน
- 3) ด้านวัฒนธรรมการตรวจสอบ หมายถึง การติดตามตรวจสอบเพื่อให้การทำงานของภาครัฐทุกภาคส่วน ตรงกับจุดประสงค์ ตรงกับความต้องการของชุมชนและป้องกันการทุจริต
- 4) ด้านวัฒนธรรมการจัดการ หมายถึง การจัดการแบ่งงานตามภาระหน้าที่ ตามความถนัด กระตุ้นให้มีส่วนร่วม และมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการเรียนรู้เรื่องการเมืองในระบอบการปกครองประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมภาคประชาชน จะต้องมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารและพัฒนาตนเองตลอดเวลา เพื่อยกระดับความรู้ และการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน อันจะนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาในยุคโลกาภิวัตน์

ณัฐพงษ์ ไบยา(2550, หน้า 47 - 54) ยังได้กล่าวถึงแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่น ไว้ดังนี้

- 1) ความรู้ทางด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ยุคของการกระจายอำนาจ ผู้นำท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญมากในสังคม โดยเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาตำบล จะมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากแต่ผู้นำท้องถิ่นเหล่านี้อาจมีความรู้ความเข้าใจประเด็นทางการเมืองการปกครองในบางเรื่องน้อย ดังนั้นก่อนการเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ทางด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ผู้นำควรรู้หรือจำเป็น โดยเฉพาะในด้านการจัดการ เพราะจะทำให้ผู้นำท้องถิ่น

มีความเข้าใจและทราบว่าตนเองจะต้องมีบทบาทอย่างไรบ้างในสังคม ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองไทยในอนาคต

2) การร่วมกิจกรรมทางการเมือง ควรเปิดโอกาสให้ผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้นโดยเฉพาะการประชุมพิจารณา เพื่อรับฟังความคิดเห็นของโครงการต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นเกิดการเรียนรู้ในการวางแผนนโยบายหรือดำเนินโครงการต่าง ๆ ว่าควรพิจารณาจากข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงของพื้นที่ และดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง หรือการแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชนหรือพื้นที่นั้น ๆ อย่างแท้จริง

3) ควรให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ว่าเป็นระบบที่ส่งผลเสียต่อการเมืองการปกครองของประเทศไทยมากที่สุด เพราะนำไปสู่การซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง การไม่โปร่งใสในการตรวจสอบ รวมถึงการครอบงำอำนาจทางการเมืองอีกด้วย

ริชาร์ด อี วอลตัน (อ้างในอารี สังข์ศิลป์ชัย, 2548, หน้า 24 - 25) เป็นบุคคลหนึ่งที่ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานของคน โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของคนที่เน้นแนวทางความเป็นมนุษย์ ศึกษาสภาพแวดล้อม ตัวบุคคลและสังคม ที่ส่งผลทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ ผลผลิตที่ได้รับตอบสนองตามความต้องการและความพึงพอใจของคนในการทำงาน โดย **ริชาร์ด อี วอลตัน** ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลในการสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานของคนนั้นว่าประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ 8 ประการดังนี้

1) ค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม คือ ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการปฏิบัตินั้น จะต้องมีความเพียงพอในการดำรงชีวิตตามมาตรฐานการครองชีพที่สมเหตุสมผลในสังคมนั้น ๆ สำหรับค่าตอบแทนที่มีความยุติธรรมก็เกิดจาก การเปรียบเทียบค่าตอบแทนจากการทำงาน ในตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่คล้ายคลึงกัน หรือเปรียบเทียบจากผลของการปฏิบัติงานที่เท่าเทียมกัน

2) สภาพการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ผู้ปฏิบัติงานไม่ควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีทั้งต่อร่างกาย และการทำงานควรจะมีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งรวมถึงการควบคุมเกี่ยวกับเสียง การรบกวนทางสายตา

3) โอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพของความเป็นมนุษย์ คือ โอกาสในการพัฒนาและใช้ความสามารถของพนักงานในการปฏิบัติงาน ตามทักษะและความรู้ที่มีซึ่งจะทำให้พนักงานรู้สึกว่าคุณมีคุณค่า และรู้สึกท้าทายในการทำงาน ได้ใช้ความสามารถในการทำงานเต็มที่ รวมทั้งความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

4) โอกาสความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่องและมั่นคง ควรให้ความสนใจ การให้โอกาสได้ศึกษาหาความรู้หรือเพิ่มความสามารถในการทำงานของเขามากกว่าที่จะคอย

เป็นผู้นำให้เขาทำตาม จะต้องมีการมอบหมายงานใหม่หรืองานที่ต้องใช้ความรู้และทักษะที่เพิ่มขึ้นอีก ในอนาคต จะต้องเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาภายในองค์กรในสายงานรวมถึงสมาชิกครอบครัวด้วย

5) การบูรณาการทางสังคมในองค์กรที่ทำงาน คือ การที่รู้สึกว่ามีคุณค่า ได้รับการยอมรับ และร่วมมือกันทำงานจากกลุ่มเพื่อนร่วมงาน รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนร่วมงาน มีการเปิดเผยตนเอง มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะในหน่วยงาน ปราศจากการมีอคติและการทำลายซึ่งกันและกัน

6) แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ และหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงาน คือ พนักงานมีสิทธิอะไรบ้าง และจะปกป้องสิทธิของตนได้อย่างไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมขององค์กรนั้น ๆ ให้ความสำคัญในสิทธิส่วนตัวมากน้อยเพียงใด ยอมรับในความขัดแย้งทางความคิด รวมทั้งวางมาตรฐานการให้ผลตอบแทนที่ยุติธรรมแก่พนักงาน และมีการจัดเตรียมงานให้เกิดความสามารถและมีความสัมพันธ์กัน

7) ความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตโดยรวม คือ จะต้องจัดความสมดุลให้เกิดขึ้นในชีวิต โดยจะต้องจัดสรรบทบาทให้สมดุล ได้แก่การแบ่งเวลาอาชีพ การเดินทางซึ่งจะต้องมีส่วนที่เหมาะสมระหว่างการใช้เวลาว่างของตนเองและครอบครัวรวมทั้งความก้าวหน้าและการได้รับความดีความชอบ

8) ความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม คือ การที่พนักงานมีความรู้สึกว่ามีกิจกรรมหรืองานที่ทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งองค์กรของตนได้ทำประโยชน์ให้สังคม เป็นการเพิ่มคุณค่าความสำคัญอาชีพ และเกิดความรู้สึกภูมิใจในองค์กรของตนเอง

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน คุณลักษณะส่วนบุคคลหรือสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นดำรงอยู่ ปัจจัยเหล่านี้ อาจทำให้ผลของการปฏิบัติงานของบุคคลออกมาแตกต่างกันได้ การวัดความสำเร็จของงานนั้น นอกจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีประสิทธิผลด้วย ผู้บริหารก็ต้องเป็นผู้นำที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม จึงจะทำให้งานออกมามีประสิทธิภาพและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.2.6 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการปฏิบัติงาน

วเรเดช จันทรศร(2547, หน้า 103 - 150) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบไปด้วย 7 ปัจจัย ดังนี้

1) บรรทัดฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรจะต้องกำหนดให้มีขึ้นและจะต้องกำหนดให้ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากการมีบรรทัดฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจนย่อมจะทำให้เข้าใจว่าอะไรคือเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการ เมื่อเข้าใจแล้วว่าอะไรคือความต้องการย่อมเป็นการง่ายที่จะทำให้ผู้นำหน่วยสามารถกำหนดภารกิจที่ชัดเจน มีการ

มอบหมายหรือกำหนดความรับผิดชอบเฉพาะของแต่ละฝ่ายให้สัมพันธ์กัน อันจะเป็นแนวทางทำให้ การประสานการปฏิบัติเป็นไปโดยราบรื่นและการมอบหมายงาน ย่อมจะทำให้ง่ายต่อการกำหนด มาตรฐานในการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็คือระบบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นซึ่งระบบการให้คุณให้โทษที่เป็นธรรมก็จะมี ผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การ กำหนดบรรทัดฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1) คำนึงถึงเป้าหมายหรือผลลัพธ์ของนโยบายในลักษณะที่เป็นไปได้
1.2) คำนึงถึงความเป็นรูปธรรมของนโยบาย ในลักษณะที่สามารถนำไปปฏิบัติและ วัดได้

2) กระบวนการติดต่อสื่อสาร เป็นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายจะต้องกำหนดให้มีขึ้นเพื่อเป็น การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่นำนโยบายไป ปฏิบัติทราบว่า บรรทัดฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้มีเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติ อย่างไรและผู้ปฏิบัติถูกคาดหวังว่าจะให้ปฏิบัติอย่างไร

3) กิจกรรมเพื่อให้การบังคับใช้มีผล เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้กำหนดนโยบายหรือผู้บริหาร โครงการต้องกำหนดให้มีขึ้น เพื่อใช้วัดความก้าวหน้าหรือวัดผลการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน หรือ โครงการ โดยใช้วิธีต่าง ๆ เข้าควบคุมการปฏิบัติงานให้ผู้ปฏิบัติงาน ปฏิบัติไปตามแนวทางของ นโยบายที่กำหนดไว้ เช่น การสนับสนุนหรือตัดความช่วยเหลือทางด้านงบประมาณ การนำผลการ ปฏิบัติประกอบการให้คุณให้โทษการใช้ระบบรายงานผลการปฏิบัติ

4) ลักษณะของหน่วยงานปฏิบัติ เป็นลักษณะบางประการของหน่วยงานที่จะต้องนำ นโยบายไปปฏิบัติที่ผู้กำหนดนโยบายหรือผู้บริหารโครงการควรส่งเสริม เพราะเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ลักษณะรูปแบบของความสัมพันธ์ ภายในองค์กร ระดับความเข้มข้นในการควบคุมความแข็งแกร่งขององค์กร ระบบการสื่อสารภายใน องค์กร ฯลฯ

5) ทรัพยากร ในที่นี้หมายถึง เงินทุน และการช่วยเหลืออื่น ๆ โดยปัจจัยเรื่อง ทรัพยากรอาจกล่าวได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญว่าการนำนโยบายไป ปฏิบัติจะสำเร็จหรือไม่แต่อย่างไรก็ดีทรัพยากรดังกล่าวนี้ อาจแยกเป็นทรัพยากรในระบบงบประมาณ ของหน่วยงานและทรัพยากรนอกระบบงบประมาณของหน่วยงาน

6) สภาวะทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เป็นปัจจัยภายนอกขององค์กรที่มี ผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นเรื่องของการสนับสนุน

ทรัพยากรในส่วนที่เป็นงบประมาณนอกระบบว่าสามารถขอรับการสนับสนุนได้หรือไม่ หรือมีพอให้ขอรับการสนับสนุนได้หรือไม่ ในด้านการเมืองผู้ปฏิบัติจะต้องยอมรับแนวคิดของผู้เกี่ยวข้องแล้วนำมาหาข้อสรุปเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ยากจะทำได้โดยราบรื่น ซึ่งจะต้องมีทั้งการให้ความร่วมมือหรือไม่ให้ความร่วมมือ

7) ความร่วมมือและสนับสนุนจากผู้ปฏิบัติ เป็นปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา เพื่อให้เกิดการยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเป็นที่อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งอาจจะใช้วิธีจูงใจ โดยใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ปฏิบัติภายในองค์กรเกิดการยอมรับและเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน

วรเดช จันทรศร(2549, หน้า 195 - 196) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการวัดระดับของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า สามารถวัดได้ 3 แนวทางด้วยกัน คือ

- พิจารณาจากระดับความร่วมมือที่ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติต่อผู้ออกคำสั่งหรือผู้กำหนดนโยบาย ถ้าระดับของความร่วมมือสูงระดับของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะสูงตามขึ้นไปด้วย และในทางกลับกันถ้าระดับความร่วมมือต่ำ ความล้มเหลวในการนำนโยบายออกปฏิบัติก็จะต่ำลงตามไปด้วย

- พิจารณาจากผลปฏิบัติตามนโยบายขององค์กรนั้นว่า บรรลุผลโดยปราศจากข้อขัดแย้ง หรือปัญหาอย่างไรหรือไม่

- พิจารณาจากการที่นำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ในระยะสั้นได้ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติอย่างไร หรือก่อให้เกิดผลกระทบพึงปรารถนาไว้อย่างไรหรือไม่

สรุปได้ว่า การบริหารที่ดีนั้นต้องมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการจัดการเกี่ยวกับ คน เงิน และ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างมีสมดุลยภาพ โดยมีกรอบหน้าที่ ความรับผิดชอบให้บุคลากรเจ้าหน้าที่ประเภทต่าง ๆ โดยการพิจารณาถึงความสามารถและความชำนาญของบุคลากรภายในองค์กร พร้อมจัดสรรงบประมาณและอุปกรณ์เครื่องมืออย่างเหมาะสมและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการทำงานจะสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง ทั้งบรรทัดฐาน วัตถุประสงค์ กระบวนการติดต่อสื่อสารเพื่อการบังคับใช้ให้ได้ผล โดยพิจารณาจากการร่วมมือและการสนับสนุนจากบุคลากรภายในองค์กรด้วย เพื่อบรรลุผลโดยปราศจากการขัดข้อง หรือปัญหาอย่างอื่นอย่างไรหรือไม่

2.2.7 การวัดผลของการปฏิบัติงาน

ชลพรรษ ดีมา(2544, หน้า 22)กล่าวว่า ด้วยผลการปฏิบัติงานของบุคคลเป็นผลที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ การวัดผลการปฏิบัติงานจึงเป็นการวัดผลการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่สามารถวัดได้ด้วยการกำหนดเป็นตัวเลข มีการพิจารณาตามเกณฑ์ต่าง ๆ โดยการแบ่งประเภทของพฤติกรรมจัดอันดับของพฤติกรรมตลอดจนการเทียบอัตราส่วนต่างของพฤติกรรม ซึ่งสามารถแบ่งการวัดพฤติกรรมออกเป็น 2 วิธีใหญ่ ๆ ดังนี้

1) วัดโดยวิธีอัตรนัย หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับพฤติกรรมโดยอาศัยความรู้สึกเป็นเกณฑ์ การกำหนดคำตอบหรือตัวเลขมิได้เป็นกฎเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป แต่จะเป็นไปตามความรู้สึกของผู้สังเกตแต่ละคนไม่ถือว่าเป็นการตอบผิดหรือถูก มีมาตราวัดเป็นระดับต่าง ๆ 4 ระดับ คือ มาตราจัดประเภท จัดอันดับ อัตรภาค และอัตรส่วน

2) การวัดโดยวิธีปรนัย หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับพฤติกรรมตามหลักเกณฑ์ภายนอกที่แน่นอนไม่ว่าจะกำหนดโดยใครก็ได้เหมือนกันหมด ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 4 วิธี คือ วัดความถี่ วัดเวลา วัดความแรง และวัดระยะทาง

สรุปได้ว่า การวัดผลการปฏิบัติงานของบุคคลสามารถวัดผลจากการแสดงพฤติกรรมได้โดยแสดงเป็นตัวเลข มีการพิจารณาตามเกณฑ์ต่าง ๆ การวัดโดยวิธีอัตรนัยเป็นการกำหนดตัวเลขให้กับพฤติกรรมโดยใช้ความรู้สึกเป็นเกณฑ์ และการวัดโดยวิธีปรนัย เป็นการกำหนดตัวเลขให้กับพฤติกรรมตามหลักเกณฑ์ภายนอกที่แน่นอนนั่นเอง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของธรรมาภิบาลในประเทศไทย

“หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า “การปฏิบัติหน้าที่บ้านเมืองที่ดีหลักธรรมรัฐ และบริษัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรมนั้นไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน เป็นสังคมของมวลมนุษยชาติเป็นพัน ๆ ปีซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมือง และสังคมอย่างมีความสงบสุขสามารถประสานประโยชน์ และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546, หน้า 5)

หลักธรรมาภิบาลได้เข้ามาเผยแพร่สู่สังคมไทยในช่วงปี พ.ศ.2539 – 2540 ซึ่งเป็นช่วงของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากความบกพร่อง และการหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติ และระดับองค์กรทั้งในภาครัฐ และเอกชน รวมไปถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพ หรือ อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากการขาดการบริหารจัดการที่ดี หรือที่เรียกว่า “ธรรมาภิบาล(Bad Governance)” นั้นเอง จากวิกฤตการณ์ในครั้งนั้นทำให้ไทยต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นจำนวนเงินถึง 7.2 พันล้านบาท เพื่อนำมาฟื้นฟูและพัฒนาประเทศประกอบกับสถานการณ์ในขณะนั้น ได้เกิดกระแสการตื่นตัวในเรื่องของการบริหารจัดการที่ดี จากองค์กรพัฒนาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดี ในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงทำให้องค์กรต่างประเทศที่ให้เงินกู้ และเงินช่วยเหลือเช่น ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และในการนำเงินไปใช้นั้นมีความโปร่งใสมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสถานการณ์ที่ได้กล่าวไปนี้ส่งผลให้การขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) นั้นไทยต้องนำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาใช้ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและการบริหารงานภาครัฐ โดยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความสำนึกรับผิดชอบ และหลักประสิทธิภาพประสิทธิผล (ถวิลวดี บุรีกุล, 2547, หน้า 2) แนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยภายในประเทศทั้งภาครัฐ และเอกชน มีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับหน่วยงานอย่างเห็นได้ชัดมีการปรับลดขนาดของหน่วยงานปรับปรุงการบริหาร ให้มีคุณภาพมีการบริการสาธารณะต่าง ๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชน หลักธรรมาภิบาลมีกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนโครงการเพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบให้

สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (ดร.บุษบงชัย เจริญวัฒน์, และบุญมีลี, 2546, หน้า 7) จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถสรุปสาเหตุที่นักวิชาการ และองค์กรทั้งภายใน และต่างประเทศนั้นให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาลได้ว่า เป็นเพราะในขณะนั้นสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศกำลังพัฒนา และด้อยพัฒนาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ไม่เป็นระบบและไม่มีควมโปร่งใส เกิดการทุจริตคอร์รัปชันขึ้นอีกทั้งผู้บริหารทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน เกิดการเห็นแก่ตัวตักตวงผลประโยชน์เข้าตัวเองจนทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น จึงนำมาสู่การหันมาให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหลักธรรมาภิบาลนี้เป็นวิถีทางที่นำไปสู่ผลเชิงปฏิบัติในการช่วยเสริมให้แนวทางของประชาธิปไตยสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปสู่การปฏิรูประบบต่าง ๆ ของสังคมเพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ขึ้นอันเนื่องมาจากธรรมาภิบาลนี้จะครอบคลุมถึงทุก ๆ ด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคมทั้งในด้านการเมืองการบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการทางธุรกิจ ระบบการศึกษารวมทั้งภาคประชาชนและสังคมด้วยนั่นเอง

2.3.2 ความหมายของธรรมาภิบาล

คำว่า Good Governance เริ่มนำมาใช้กันเมื่อช่วงต้น พ.ศ. 2523 ซึ่งในช่วงนี้นักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่าแนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมโลกที่ปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลาและมีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและปรับปรุงรูปแบบการปกครองใหม่ในช่วงเวลาดังกล่าวมีองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญๆ เช่นธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนนานาชาติได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนและพัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดีที่เรียกกันทั่วไปว่า Good Governance หรือ ธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต คือ ธรรม กับ อภิบาล ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำนิยามไว้ดังนี้

ธรรม : คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา ความจริง ความถูกต้อง ความยุติธรรม กฎ กฎเกณฑ์ กฎหมาย สิ่งทั้งหลาย สิ่งของ

อภิบาล : บำรุงรักษา ปกครอง ปกป้อง หรือคุ้มครอง (ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, อ้างแล้ว)

คำว่าธรรมได้มีท่านผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) (2529, หน้า 50) ได้ให้ความหมายของคำว่าธรรม ไว้ 4 ความหมาย ดังนี้

ธรรม ในความหมายที่ 1 รูปธรรมนามธรรมทั้งหมด หรือสิ่งที่ไม่ใช่รูปธรรม นามธรรม แต่ก็เป็นธรรมชาติด้วย ก็รวมอยู่ในคำว่าธรรม

ธรรม ในความหมายที่ 2 หมายถึง กฎ ตัวกฎของธรรมชาติ ที่มีอยู่ในธรรมชาตินั้น ๆ

ธรรม ในความหมายที่ 3 หมายถึง หน้าที่ที่สิ่งมีชีวิตต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎของธรรมชาติ

ธรรม ในความหมายที่ 4 คือผลที่จะได้รับจากการทำหน้าที่

สุดท้ายท่านอาจารย์พุทธทาสได้นำความหมายของคำว่าธรรม 4 ประการนี้มาสรุปเข้าด้วยกันเป็นความหมายสั้น ๆ ของคำว่าธรรมว่า “ธรรม คือการประพฤติกระทำที่ถูกต้องแก่ความเป็นมนุษย์ทุกชั้นทุกตอนแห่งวิวัฒนาการของเขา

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช, ราชบัณฑิต) (2548, หน้า 345) ในผลงานพจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุดคำวัด ได้ให้ความหมาย คำว่า ธรรม ดังนี้

1) ธรรม เป็นคำกลาง ๆ ใช้หมายถึงทั้งสิ่งดีและไม่ดี เพราะทั้งสิ่งดีและไม่ดีต่างก็ทรงความเป็นตัวของตัวเองไว้ได้ตลอดไปไม่มีเปลี่ยนแปลง เช่น คุณสมบัติของธรรมฝ่ายดีคือป้องกันผู้ปฏิบัติตามมิให้ตกต่ำมิให้ตกไปในที่ชั่ว

2) ธรรม หมายถึงสิ่งดี คุณความดี ความจริง ความถูกต้อง สิ่งของที่ดี หลักปฏิบัติทางศาสนา เช่น ใช้ว่ามีกุศลธรรม มีเมตตาธรรม ประพฤติธรรม เข้าถึงสัจธรรม ความยุติธรรมความเป็นธรรม

3) ธรรม ที่หมายถึงสิ่งไม่ดี ความชั่ว ใช้คำว่าอกุศลธรรม บาปกรรม กัณหาธรรมฉะนั้นเมื่อดูความหมายที่ท่านผู้รู้ได้ให้ความหมายข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล คือ การปกครองที่เป็นธรรม ที่ถูกต้อง มีเหตุผล เป็นการกระทำหน้าที่ถูกต้องตามกฎหมายอันตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม

คำว่า Good Governance เริ่มนำมาใช้กันเมื่อประมาณ 10 กว่าปีที่ผ่านมา โดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลก เมื่อ ค.ศ. 1989 เมื่อแนวความคิด Good Governance เข้ามาในประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2540 นักวิชาการหลายท่านได้แปลความหมายของคำว่า Good Governance โดยเสนอใช้คำว่า “กลไกประชารัฐที่ดี” บ้าง “ประชารัฐ” บ้าง “ธรรมรัฐ” บ้าง “ศุประศาสนการ” บ้าง แต่ในที่นี้จะขอใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันมาก เพราะคำว่าธรรมาภิบาลจะมีความหมายอย่างกว้าง ครอบคลุมทั้งทางบริหารจัดการที่ดีขององค์การธุรกิจ และการปกครองที่ดีของภาครัฐ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2544, หน้า 82) ได้อธิบายคำว่า Good governance ไว้ว่า “เป็นการปกครองที่ดีโดยรัฐและรัฐบาล เป็นด้านหลักรัฐ และรัฐบาลมีระบบการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีความโปร่งใสมีความคงเส้นคงวาสามารถตรวจสอบได้”

ไชยวัฒน์ คำชู (2548, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของ ธรรมนูญว่าหมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจและรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อการบริหารกิจการต่าง ๆ ของชาติ บ้านเมือง และ หมายรวมถึง กระบวนการความสัมพันธ์และสถาบันต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อน ซึ่งประชาชนพลเมืองใช้เป็นเครื่องมือ หรือช่องทางในการบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับชีวิต ประเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบรวมซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักธรรมนูญอันได้แก่

- 1) การรับผิดชอบ
- 2) ความโปร่งใส
- 3) การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ
- 4) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 5) กรอบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

สำหรับประเทศไทยนั้นเริ่มใช้คำว่า “ธรรมนูญ” หรือ ที่บางท่านเรียกว่าธรรมนูญกันแพร่หลาย ภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่และหลังจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทั้งนี้เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจำนวน 17.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง “Good Governance” ขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งแสดงโดยปริยายว่าทั้งรัฐบาลไทยและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เชื่อว่าวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดี หรือ ธรรมนูญ (Bad Governance) (วรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542, หน้า 17 - 18) ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3 (1) ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยมีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1) หลักนิติธรรม (Rule of law) ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล

2) หลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูล

ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง

6) หลักความคุ้มค่า (Utility) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า “หลักความคุ้มค่า” หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์และมีคุณภาพรวมถึงรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

เกษม วัฒนชัย (2546, หน้า 23) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การกำกับที่ดีการดูแลอย่างดีเพื่อประกันว่าองค์กรจะไม่มีกรณีร้ายแรงบังหลวงไม่ด้อยประสิทธิภาพ

เจริญพงษ์ วิญญูณรงค์ (2543, หน้า 3 - 7) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง กฎเกณฑ์การปกครองบำรุงรักษาบ้านเมืองที่ดีหรือกฎเกณฑ์ที่ดีของบ้านเมืองและสังคมโดยมีขอบเขตของความหมายรวมถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม

ไชยวัฒน์ คำชู (2547, หน้า 7) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง เป็นลักษณะความสัมพันธ์วิธีการและเครื่องมือซึ่งจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนทั้งในส่วนที่เป็นการดำเนินการในฐานะปัจเจกบุคคลและที่เป็นการดำเนินการในลักษณะที่เป็นสถาบันรวมถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการปกครองและการบริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความเจริญของชาติ

บรรศักดิ์ อูวรรณโณ (2542, หน้า 18 - 34) ได้ให้คำนิยามของ ธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึงระบบโครงสร้างและกระบวนการต่างๆที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นระหว่างภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน ภาคปัจเจกชน และครอบครัว ภาคต่างประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขสันติ โดยเป้าหมายของธรรมาภิบาล (Objective) ก็คือการพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ธรรมาภิบาลมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเป็นธรรม ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้กับทุกภาค

ในสังคมไม่ใช่ภาคใดภาคหนึ่ง โครงสร้างและกระบวนการของธรรมาภิบาล (Structure and process) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้ ต้องเป็นโครงสร้างและกระบวนการที่วางกฎเกณฑ์ระหว่าง เศรษฐกิจการเมืองและสังคมของประเทศที่ทุกภาค ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐภาคธุรกิจ เอกชน หรือ ภาค ประชาสังคม ภาคปัจเจกชน และครอบครัว มีส่วนร่วมกันผนึกพลังขับเคลื่อนสังคมไปข้างหน้า โดย จะต้องมีกฎเกณฑ์ (Norm) เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของทุกภาคกฎเกณฑ์นี้ อาจประกอบด้วย รัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ และข้อบังคับ รวมตลอดถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษรอื่น อาทิ กฎเกณฑ์ทางธรรมเนียม ประเพณี ทางศาสนา ทางศีลธรรม หรือ จริยธรรมที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะ กฎเกณฑ์ดังกล่าวจะสร้างสิทธิและการยอมรับในมีส่วนร่วมของแต่ละภาค

นายแพทย์ประเวศ วะสี (2541, หน้า 47) อธิบายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การที่ ประเทศมีพลังขับเคลื่อนที่ถูกต้องเป็นธรรม โดยการถักทอทางสังคมเพื่อสร้างพลังงานทางสังคม (Social energy) เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของประเทศชาติ ซึ่งธรรมาภิบาลประกอบด้วยภาครัฐ ภาค ธุรกิจ และภาคสังคม ที่มีความถูกต้องเป็นธรรมโดยรัฐ และธุรกิจต้องมีความโปร่งใส มีความ รับผิดชอบที่ถูกต้องตรวจสอบได้และภาคสังคมที่เข้มแข็งได้ให้นิยามของ ธรรมาภิบาล ว่าคือ ผลลัพธ์ของ การจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐ และภาคเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกันได้ กระทำลงไปหลายทางมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่องซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสาน ผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งได้

ธีรยุทธ บุญมี (2541, หน้า 17) อธิบายว่า ธรรมรัฐ คือ “กระบวนการความสัมพันธ์” (Interactive Relation) ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป ในการที่จะ ทำให้การบริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรม และ ตรวจสอบได้ การบริหารประเทศที่ดีควรเป็นความร่วมมือแบบสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างรัฐบาล ประชาธิปไตยและฝ่ายสังคมเอกชน องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานรัฐ (NGOs) โดยเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ความโปร่งใส และตรวจสอบได้ การร่วมกันกำหนดนโยบาย (Shared policy making) และการจัดการตนเอง (Self management) ของภาคสังคมเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นธรรมมากขึ้น

อานันท์ ปันยารชุน (2543, หน้า 3-10) อธิบายธรรมาภิบาลว่า คือ ผลลัพธ์ของการ จัดการกิจกรรม ซึ่งบุคคลและสถาบันทั้งในภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้ กระทำลงใน หลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสาน ผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้ โดยสาระ ธรรมรัฐ หรือ Good Governance คือ องค์กรประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้จะได้ผล หมายถึงการมีบรรทัดฐาน เพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลจะสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับ ประชาชน

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) อธิบายว่า ธรรมนูญสากลหมายความว่า การจัดการบริหารประเทศที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดการระบบองค์กรและ กลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการ ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (Private Sector Organizations) องค์กรของเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคลภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (Civil Society) และการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

2.3.3 หลักการบริหารจัดการตามหลักธรรมนูญ

แนวคิดเรื่องหลักการบริหารจัดการตามหลักธรรมนูญนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายและ หลักการที่แตกต่างกันอยู่อย่างมาก โดยส่วนใหญ่จะแสดงตามทัศนะและขอบข่ายของงานที่ตน เกี่ยวข้องตามกรอบเป้าหมายวัตถุประสงค์ แนวทาง และวิธีบริหารจัดการขององค์การโดยเมื่อปี พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติ สำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี กำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการเมืองและสังคม ที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้นมา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 โดยทุกส่วนราชการจะต้องปฏิบัติ และรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาสถาบันให้รับทราบด้วย

กระทรวงมหาดไทย กล่าวถึง องค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีว่ามี 11 องค์ประกอบ คือ

1) การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ รัฐในการบริหารงานเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม และพลังงานการทำงานที่สอดประสานกัน เพื่อบรรลุ เป้าหมายในการให้บริการประชาชน

2) ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุล ทั้ง ในเมืองและชนบทระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติ

3) ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตนไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

4) มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการ ดำเนินการ และสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้

5) ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการ พัฒนาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน

6) มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม ที่ดี เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้

กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

7) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ(Promoting Gender Balance)เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

8) การอดทนอดกลั้น(Tolerance)และการยอมรับ(Acceptance)ต่อทัศนคติที่หลากหลาย(Diverse Perspectives)รวมทั้งต้องยุติข้อแย้งด้วยเหตุผลหาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้

9) การดำเนินการตามหลักนิติธรรม(Operating by Rule of Law)พัฒนาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

10) ความรับผิดชอบ(Accountability)เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชน ต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญ ในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

11) การเป็นผู้กำกับดูแล(Regulator)แทนการควบคุมโอนงานบางอย่างไปให้องค์กรท้องถิ่น ซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด หรืองานบางอย่างก็ต้องแปรรูปไปให้เอกชนดำเนินงานแทนหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549) ได้มุ่งส่งเสริมระบบการบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นต่อจากแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 โดยยึดคุณลักษณะสำคัญหรือ องค์ประกอบของกลไกการบริหารจัดการที่ดี 6 ประการ คือ

1) หลักความรับผิดชอบต่อตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ การมีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำ

2) หลักคุณธรรม คือ ยึดมั่นในความถูกต้อง ดิงาม ยึดหลักซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

3) หลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ

4) หลักความคุ้มค่าโดยบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัด ให้มีการใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

5) หลักความโปร่งใส คือ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก และมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

6) หลักนิติธรรมโดยการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ต่าง ๆ ให้ทันสมัยเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม (ฝ่ายวิชาการ บริษัท สกายบุคส์, หน้า 5) องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่ใช้ไป

ในทางราชการด้านการบริหารท้องถิ่นกำหนดไว้ 5 ประการ (วรทัต ลัยนันท์, 2545, หน้า 30 - 32) คือ

1) หลักความโปร่งใส หมายถึง การทำงานต้องมีระบบการบริหารและการตัดสินใจที่สุจริตเปิดเผยให้ผู้รับบริการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงทันสมัยสามารถตรวจสอบได้จากภายในและภายนอก

2) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายอำนาจในการทำงานให้แก่บุคลากรขององค์กรทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ อย่าวัดให้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้สั่งการโดยเผด็จการเพียงคนเดียว

3) หลักความรับผิดชอบต่อ หมายถึง ผู้บริหารเจ้าหน้าที่พนักงานต้องมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งต้องกำหนดภาระหน้าที่ ใครเป็นผู้บริหารก็วางงานนโยบาย แผนงาน โครงการ ขอความเห็นชอบจากทุกคน เจ้าหน้าที่ก็ปฏิบัติงานดำเนินการในส่วนที่รับผิดชอบในองค์กร และพนักงานก็ให้บริการแก่ประชาชนและสังคม

4) หลักความคุ้มค่า หมายถึง การใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างคุ้มค่าประหยัดและเกิดประสิทธิผลคุ้มค่าแก่การลงทุน

5)หลักคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารเป็นบุคคลที่บริหารงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ โดยการสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงาน ด้วยความดีงาม กล้ายืนหยัด ในการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรมต่อทุกคนทุกฝ่าย ส่วนมุมมองทางธุรกิจหรือภาคเอกชนหลายฝ่ายที่ได้ร่วมกันกำหนดหลักการของบริษัทภิบาลขึ้นมา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายสาธารณะของภาครัฐ โดยหลักการสำคัญของบริษัทภิบาลจากภาคเอกชนนั้นประกอบด้วย (1)ความรับผิดชอบต่อ (2)ความโปร่งใส(3)มูลค่าหุ้นในระยะยาว(4)การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น(5)ประมวลแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (6)ความสมดุล(7)คุณค่าระยะยาว(8)วิธียะเนนเสียง(9)การคุ้มครองเงินลงทุน (พรนพ พุกกะพันธ์, 2546, หน้า 291)

ในปี ค.ศ.1995 (2538) ธนาคารพัฒนาการแห่งเอเชีย หรือADBซึ่งเชื่อมโยงกับ World Bank และ IMF ขยายหลักการ Good Governance ทางการเมืองออกมาและแยกแยะได้หลายประการดังนี้(1)ความน่าเชื่อถือและมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน(Accountability)(2)ความโปร่งใส (Transparency)(3) การมีส่วนร่วม(Participation)(4)ความสามารถคาดการณ์ได้ (Predictability)และ(5)การปฏิสัมพันธ์ระหว่างหลักการทั้ง 4 ประการข้างต้นนั้น

องค์การUNESCAPกำหนดองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ลักษณะใหญ่ ๆ คือ(1)มีส่วนร่วม(participatory)(2)เกิดความสอดคล้อง(consensus oriented)(3)พร้อมให้ตรวจสอบ (accountable)(4)โปร่งใส (transparent)(5)รับผิดชอบต่อ(responsive)(6)เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ(effective and efficient)(7)ความเสมอภาคและเท่าเทียม(equity and

inclusiveness)ตามด้วย(8)ใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับธรรมเนียมประเพณี(rule of law)โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ(United Nations and Development Programmeหรือ UNDP) เสนอองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ 9 หลักการคือ United Nations and Development Programme (UNDP)

1)การมีส่วนร่วมของประชาชน(Public Participation)ประชาชนทั้งชายและหญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านสถาบันต่าง ๆ ที่มีอำนาจอันชอบธรรม(Legitimate Intermediate Initiation)

2)กฎหมายที่ยุติธรรม(Rule of Law)การปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมายโดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศ ต้องมีความยุติธรรม และถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3)ความเปิดเผยโปร่งใส(Transparency)กระบวนการทำงานกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมาสารสนเทศในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างอิสระ(Free Flow of Information)ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

4)การมีฉันทานุมัติร่วมในสังคม(Consensus Orientation)การตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ของภาครัฐต้องมีการประสานความต้องการ หรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดเป็นความเห็นร่วมกัน(Broad Consensus)บนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม

5)กลไกการเมืองที่ชอบธรรม(Political Legitimacy)กระบวนการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง มีความชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เช่น การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคุณภาพ การมีคณะรัฐมนตรีที่ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม การมีกระบวนการที่สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีกระบวนการเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมือง การมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ป.ป.ช.)ทำหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่รัฐที่ร่ำรวยผิดปกติ

6)ความเสมอภาค(Equity)ประชาชนทุกคนมีความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน ในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาหรือมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโดยเท่าเทียม

7)ประสิทธิภาพและประสิทธิผล(Effectiveness and Efficiency)กระบวนการและสถาบันต่าง ๆ เช่น รัฐสามารถจัดสรรใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่า และเหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็วมีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8)พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม(Accountability)การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำต่อ สาธารณชนหรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานนั้นโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวม เป็นหลักและมีจิตใจเสียสละเห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

9)การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์(Strategic Vision)การที่ผู้นำและประชาชนในประเทศมี วิสัยทัศน์ในการสร้างธรรมาภิบาล และการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรที่ช่วยประเทศสมาชิกในการ ส่งเสริมฝึกรวมและปรับปรุงการบริหารจัดการของภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาล หรือ Common wealth Secretariat (1) ความโปร่งใส (2) การตรวจสอบ (3) การมีส่วนร่วม (4) การต่อสู้ กับปัญหาคอร์รัปชัน

อินทรีตัน ยอดบางเตย(2538) กล่าวถึง องค์ประกอบของธรรมาภิบาลจากองค์การ จากต่างประเทศตอนหนึ่ง กล่าวว่า Japan International Cooperation Agency(JICA)(อ้างใน อินทรีตัน ยอดบางเตย ในปี1995 เช่นกัน JICA ของญี่ปุ่นก็ได้เสนอเนื้อหาของ Good Governance ซึ่งมีเนื้อหาหมากมาย แต่ขอยกมาให้เห็นเพียง 3 ประการคือ(1)ความสามารถของรัฐที่จะทำงานให้ ได้ผลมีประสิทธิภาพโดยพิจารณาจากองค์การและกลไกการทำงาน(2)รัฐต้องตอบสนองความต้องการ ของประชาชนและเคารพสิทธิมนุษยชน(3)รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างบรรยากาศการมี ส่วนร่วมของประชาชน จากการศึกษาดังกล่าว พบว่าไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือ เอกชนการที่ จะสามารถให้การบริหารขับเคลื่อนไปได้ั้น ผู้นำในหน่วยงานนั้น ๆ ควรมีหลักการบริหารแบบมี รูปแบบการวางแผนงานและเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นเข้ามาตรวจสอบในการบริหารงานบริหารงาน แบบโปร่งใส ตรวจสอบได้ คือให้คนอื่นที่ไม่ใช่คนในองค์กรของตนสามารถตรวจสอบและเสนอจุดที่ บกพร่องเพื่อนำไปสู่การแก้ไขสืบไป

สุรชาติ บำรุงสุข(2546, หน้า 104)ได้แสดงทัศนะเรื่องธรรมรัฐกับกองทัพเอาไว้ว่า แนวคิดเรื่องธรรมรัฐนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบหลัก 2 ส่วน คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา (Participatory Development)และหน้าที่ในการบริหารและการบริการของภาครัฐ(Administrative Functions/Services)ซึ่งในส่วนหลังได้แยกย่อยเป็นองค์ประกอบอื่น สำหรับรัฐบาลอีก 5 ประเด็น คือ ความชอบธรรมของรัฐบาลการตรวจสอบได้ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การกระจายอำนาจ การ ควบคุมทหารโดยพลเรือน ส่วนหลักธรรมาภิบาลที่ใช้เกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารการศึกษานั้นมีผู้ เสนอไว้ 4 ด้านคือ(1)การบริหารการศึกษาต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายและความต้องการ ของระบบการศึกษาไทย(relevance)(2)กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ(efficiency)ได้ ประสิทธิภาพ (Effectiveness)(3)ทุ ก ขั้ น ต อ น ต อ ง โ ป ร ง ใ ส (transparency)แล ะ มี เ ท ศ ผล (reasonableness)(4)มีผู้รับผิดชอบผลการบริหาร(accountability)งานทุกฝ่าย หากกล่าวถึง แนวทางหรือหลักการโดยสากลแล้วมีผู้กล่าวว่หลักธรรมาภิบาล หรือ การบริหารจัดการที่ดีนั้น โดย

หลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (accountability) ความโปร่งใส (transparency) ซึ่งรวมถึงการที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ การมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนเกิดความมั่นใจ (Predictability) ซึ่งในที่นี้หมายความว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ จะไม่เปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมา หรือ มีการเลือกปฏิบัติและคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน (participation) ซึ่งทุกองค์การ ทั้งภาครัฐและเอกชน และปัจเจกบุคคล จะกำหนดไว้ในหลักการดูไม่แตกต่างกันจากการศึกษาดังกล่าวพบว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐ เป็นการแสดงถึงความเป็นผู้โปร่งใสตรวจสอบได้ ไม่มีอะไรปิดบังถ้ากล่าวถึงสถานศึกษาการบริหารงานในสถานศึกษาทุกวันนี้ คณะผู้บริหารก็เปิดโอกาสให้ คณะครูและนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารงานใน การที่จะนำความเจริญก้าวหน้าไปสู่สถานศึกษาได้สืบต่อไป

2.3.4 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

สุดจิต นิमितกุล(2543, หน้า 13 - 21) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะเน้นไปทางด้านการบริหาร การปกครอง การพัฒนา และการกระจายอำนาจซึ่งเป็นสายงานที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบโดยตรง ว่าองค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกระทรวงมหาดไทยมี 11 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วม ความยั่งยืน สิ่งที่ชอบธรรม ความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความเสมอภาค ความรู้ และทักษะของเจ้าหน้าที่ความเสมอภาคทางเพศ ความอดทน อดกลั้น หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบ และการเป็นผู้กำกับดูแลมีรายละเอียด

ไชยวัฒน์ คำชู และ คณะ(2545, หน้า 44-49) กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาล ได้แก่

1) ภาวะรับผิดชอบ หมายถึง การกำหนดให้บุคคลและองค์กร ทั้งที่มาจากการเลือกตั้ง และการแต่งตั้ง ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาวะรับผิดชอบต่อสาธารณะ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำกิจกรรม หรือการตัดสินใจใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะหรือกระทำในนามของสาธารณะ ในความหมายแคบภาวะรับผิดชอบต่อสังคมเน้นเรื่องความสามารถที่จะอธิบายที่มาที่ไปของการจัดสรร การใช้และการควบคุมอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบงบประมาณการบัญชีและการตรวจสอบบัญชีในความหมายกว้างภาวะรับผิดชอบต่อสังคมยังหมายรวมถึงการจัดตั้งและการใช้บังคับกฎเกณฑ์ และระเบียบกติกาต่าง ๆ

2) ความโปร่งใส หมายถึง การที่สาธารณะชนมีโอกาสรับรู้ นโยบายด้านต่าง ๆ ของรัฐบาลและมีความมั่นใจว่ารัฐบาลมีความตั้งใจจริง ในการดำเนินตามนโยบายนั้นซึ่งจะเกิดเช่นนั้นได้เมื่อประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงาน ค่าชี้แจง และถ้อยแถลงต่าง ๆ ของรัฐบาลและกระบวนการทางการเมือง ในการกำหนดและดำเนินนโยบายเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม

รวมทั้งเปิดให้มีการต่อสู้แข่งขันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการกำหนดทางเลือกของสังคม นอกจากนี้ความโปร่งใสยังทำให้การติดตามตรวจสอบของสาธารณชนมีความถูกต้องมากขึ้นและได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวข้องกับสภาพเงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

3) การปราบปรามการทุจริตและการประพฤตินิชอบความหมายนี้ครอบคลุมรูปแบบการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกือบทั้งหมดทั้งที่อยู่ในภาครัฐและเอกชน ในส่วนของระบบราชการ การทุจริตส่วนใหญ่ หมายถึง การกระทำของหน่วยราชการหรือของข้าราชการที่มีขอบด้วยกฎหมายการปราบปรามการทุจริต และการประพฤตินิชอบจึงถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงความตั้งใจจริงในการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น

4) การจัดวิธีการปกครองแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินนโยบายและการมีส่วนร่วมในการควบคุมสถาบัน ตลอดจนการจัดสรรการใช้และการรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตนเองอันจะทำให้เกิดการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เมื่อพิจารณาในบริบทของการจัดการปกครองและการบริหาร การมีส่วนร่วมจะเน้นที่การอุดหนุนให้ประชาชนพลเมืองซึ่งรวมผู้หญิงด้วยมีอำนาจมากขึ้นและเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงและกิจกรรมต่าง ๆ ในภาคประชาสังคม การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างกรอบของกฎเกณฑ์และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยสร้างข้อเรียกร้องที่ชอบธรรม และก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบายและการดำเนินการของรัฐ การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้หลายระดับด้วยกันนับแต่ระดับรากหญ้า โดยผ่านสถาบันในระดับท้องถิ่นและเทศบาล ไปจนถึงระดับภูมิภาคและระดับชาติภายใต้ รูปแบบการปกครองที่มีการกระจายอำนาจและยืดหยุ่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมในภาคเอกชน

5) การสร้างกรอบทางกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมให้เข้มแข็ง คือการมีกฎหมายที่มีความชัดเจน และนำมาใช้อย่างเป็นเอกภาพ ซึ่งระบบยุติธรรมและกฎหมายที่ส่งเสริมการพัฒนาและระบบการจัดการปกครองที่ดีนั้นคือการมีกฎหมายที่มีความชัดเจนและนำมาใช้อย่างเป็นเอกภาพในระบบ และกระบวนการยุติธรรมที่มีความเป็นวัตถุวิสัยและเป็นอิสระ และเป็นระบบกฎหมายซึ่งมีบทลงโทษที่เหมาะสมเพื่อป้องปรามผู้คิดละเมิด หรือลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ดีจะช่วยส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชนและการ พัฒนาเศรษฐกิจ ถ้าขาดระบบเช่นว่านี้ไปหรือมีระบบที่อ่อนแอจะทำให้ไม่ค่อยมีใครอยากลงทุนต้นทุนในการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจถูกบิดเบือนไป และพฤติกรรมการแสวงหาประโยชน์จากค่าเช่าจะแพร่กระจายอย่างกว้างขวางและปัญหาการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายจะนำไปสู่การกระทำของบริษัทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในทุกระดับ

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดระเบียบบริหารราชการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เป็นแนวทางให้หน่วยงานระดับประเทศ ภาครัฐและองค์กร ดำเนินการตามภาระหน้าที่ โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ คือ

1) **หลักนิติธรรม** ได้แก่ การตรากฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2) **หลักคุณธรรม** ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างดีแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) **หลักความโปร่งใส** ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4) **หลักการมีส่วนร่วม** ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5) **หลักความรับผิดชอบ** ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6) **หลักความคุ้มค่า** ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (2544, หน้า 18) เป็นองค์กรที่กำหนดโครงการของธรรมาภิบาลจากผลประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ได้ข้อสรุปว่าธรรมาภิบาลของข้าราชการพลเรือนประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ

1) **หลักนิติธรรม** กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

2) **หลักความโปร่งใส** ประชาชนมีความพึงพอใจในการมารับบริการของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของราชการ มีการสำรวจความพึงพอใจดังกล่าว จำนวนเรื่องร้องเรียน กล่าวหาหรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนเกณฑ์ที่ใช้ในการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจน เป็นที่ยอมรับส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อสาธารณะ

3) **หลักความรับผิดชอบ** การทำงานได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ ผลงานได้รับการยอมรับและความพอใจมาก ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง ผลงานมีคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ ทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้องครบถ้วนรวมทั้งสามารถตรวจสอบความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

4) **หลักความคุ้มค่า** การทำงานเป็นที่พอใจของผู้รับบริการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งทางด้านปริมาณ และคุณภาพ

5) **หลักการมีส่วนร่วม** สามารถตรวจสอบได้จากการวัดสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

6) **หลักคุณธรรม** การทำงานตามหลักคุณธรรมจะทำให้การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์การลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ด้วยความมีระเบียบวินัย

สรุป หลักนิติธรรมเป็นการตรากฎหมาย ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม หลักคุณธรรมให้เจ้าหน้าที่ยึดหลักความถูกต้อง ยึดความเป็นกลางแก่สังคม หลักความโปร่งใส การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสังคมเปิดเผยข่าวสารให้ชัดเจน ตรงไปตรงมาและเข้าใจได้ง่าย หลักการมีส่วนร่วม เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ เสนอความคิดเห็น การตัดสินใจปัญหาสำคัญของเทศบาล หลักความรับผิดชอบ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึก ในรับผิดชอบต่อสังคม หลักความคุ้มค่า เทศบาลได้ใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม ใช้ของอย่างคุ้มค่า และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์

หลักความโปร่งใส

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี(2542, หน้า 84)กล่าวถึง ความโปร่งใสว่าเป็นการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน

เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์(2541, หน้า 146)กล่าวถึง หลักความโปร่งใสว่าเป็น กระบวนการทำงานกฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ ที่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในสังคม สามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข้อมูล ข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สรุปความโปร่งใสเป็นการสร้างความไว้วางใจให้แก่คนในสังคมเทศบาลเปิดเผยข้อมูล ต่างๆที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาที่ทำให้ประชาชนได้เข้าใจง่ายและสะดวกให้ประชาชน ตรวจสอบความชัดเจนและสามารถรับทราบข่าวสารอย่างเที่ยงธรรม

หลักความรับผิดชอบ

สุดจิต นิमितกุล(2543, หน้า 88)กล่าวว่า“เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของ หน่วยงานและเจ้าหน้าที่”

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2542, หน้า 74) ได้ให้ความหมายของ หลักความรับผิดชอบว่า “การได้รับการยอมรับและพึงพอใจจากผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติคุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วนรวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและจำนวนการร้องเรียนหรือการ กล่าวหาที่ได้รับ”

สรุป หลักความรับผิดชอบ ผู้นำองค์กรและบุคลากรต้องมีความรับผิดชอบต่องาน กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนและกล้ายอมรับ การกระทำของตนมีความรับผิดชอบต่องานปฏิบัติงานให้มีคุณภาพถูกต้องครบถ้วนและให้เกิด ข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

หลักความคุ้มค่า

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 87) ได้ให้ความหมายของหลักความคุ้มค่าว่าเป็น การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีโดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่ มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(2542, หน้า 75)ได้ให้ความหมายของหลักความความคุ้มค่าหมายถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

สรุป หลักความคุ้มค่าเป็นการบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรหรือหน่วยงานเป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีโดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพ

1) หลักนิติธรรม

หลักการปฏิบัติ

- 1)เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎระเบียบของหน่วยงานแก่ผู้รับบริการ และประชาชนทั่วไป
- 2)สร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการใช้กฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม
- 3)ทบทวนปรับปรุงกฎระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้เป็นธรรม และทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2) หลักคุณธรรม

แนวทางการปฏิบัติ

- 1)กำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและของข้าราชการ
- 2)จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริการของหน่วยงาน
- 3)รณรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวาง และจริงจังทุกระดับจากระดับผู้บริหารถึงระดับผู้ปฏิบัติทุกคน
- 4)จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมของหน่วยงานประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องนี้
- 5)สร้างระบบเครือข่ายการส่งเสริมหลักคุณธรรมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

3)หลักความโปร่งใส

แนวทางการปฏิบัติ

- 1)สำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในรัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน ภาคประชาชนเกี่ยวกับความโปร่งใสที่ต้องการได้จากหน่วยงาน
- 2)สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน

3) กระตุ้นและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

4) ปรับปรุงระบบสารสนเทศ และระบบการจัดเก็บเอกสารให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่สาธารณชน

5) จัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการแก่ประชาชน โดยระบุขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน

6) มีระบบการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล รับฟัง ความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไป

4) หลักการมีส่วนร่วม

แนวทางการปฏิบัติ

1) ปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

2) กระจายอำนาจในการบริหารงานในหน่วยงานหรือสู่ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

3) รณรงค์สร้างจิตสำนึกเรื่องการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน

4) สร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มีส่วนร่วม

5) หลักความรับผิดชอบ

แนวทางการปฏิบัติ

1) ให้ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีมีมาตรฐานหรือช้อยกำกับความประพฤติ
บริหาร

2) สร้างความสำนึกเรื่องความรับผิดชอบของตนเองเช่นในการมีส่วนร่วมระบบการตรวจสอบระบบการประเมินผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3) ส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถโดยใช้ระบบการให้รางวัลและระบบจูงใจอื่น

6) หลักความรับผิดชอบ

แนวทางการปฏิบัติ

1) สร้างจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการประหยัดการใช้ทรัพยากร

2) ลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน

3) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต

4) กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการทำงาน

5) มีระบบการรายงานผลที่สอดคล้องกับระบบที่ประเมิน

2.3.5 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

สำนักนายกรัฐมนตรี(2542, หน้า 88 - 93)กล่าวว่า ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในทางขยายตัว และสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลในทางชะลอตัว หรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์ จนบางครั้งกลายเป็นภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกบริหารกิจการบ้านเมืองการบริหารราชการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการทุจริต ประพฤติมิชอบในวงราชการอันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำ ขณะเดียวกันในภาคประชาชนอันเป็นพลังสำคัญก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความตื่นตัว และรับผิดชอบต่อสังคมตลอดจนความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพิ่มขึ้น หากความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพดังกล่าวไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างแท้จริงและรีบด่วนโอกาสที่จะนำพาประเทศพ้นตัวจากวิกฤติขอมเป็นไปได้ยาก รัฐบาลจึงกำหนดแนวทางในการจัดระเบียบราชการและวางมาตรการแก้ปัญหาควรมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1)สร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ โดยตรงสามารถส่งสัญญาณเตือนภัย และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนกลไก และฟื้นฟูการทำงานและการประสานงานในภาครัฐ และภาคเอกชนรองรับได้อย่างทันท่วงทีในยามที่มีปัญหา

2)พัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถศึกษาค้นคว้า และเสนอแนะแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมอย่างถูกต้อง กล่าวหาญ และมีจริยธรรม ปรับปรุงระบบการตัดสินใจ และการบริหารจัดการทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็วชัดเจนและเป็นธรรม

3)จัดการทุจริตประพฤติมิชอบและการหลีกเลียงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตน หรือกิจการที่ตนมีส่วนได้เสียทั้งในภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชนเพื่อให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน

สรุปได้ว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการนั้น เพื่อเอื้อประโยชน์ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการประเทศ ซึ่งในอดีตได้เกิดภาวะวิกฤติ และล้มเหลวในการบริหารจัดการมาแล้ว แต่เมื่อมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้แล้วทำให้ปัญหาเริ่มหมดไปและง่ายต่อการบริหารขึ้นมาก จนทำให้การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ นั้น ได้รับความนิยมน้อยแต่แพร่หลายมากขึ้น

2.3.6 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล

ถวิล วดีบุรีกุล และ วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ(2550, หน้า 31)ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารงานพบว่าการบริหารจัดการที่ดี หรือธรรมาภิบาลจัดเป็นหลักการบริหารแนวใหม่แต่การนำมาใช้มีปัญหาและอุปสรรคสรุป ได้ดังนี้

1)การมีคำจำกัดที่ไม่ชัดเจน แน่นนอน และหลากหลาย ทำให้สับสนว่าการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีคืออะไรกันแน่ และเกิดความเข้าใจการปฏิบัติที่ต่างกันเพราะบางคนคิดว่าตนทำดี มีการบริหารจัดการที่ดีอยู่แล้ว มีการพยายามตีความหมายของการบริหารจัดการที่ดี ไปในทางที่เกิดผลประโยชน์แก่ตนเองโดยบางคนตีความหมายอย่างแคบ โดยเฉพาะหลักนิติธรรม การมีส่วนร่วมหรือความโปร่งใส เช่น เรื่องการมีส่วนร่วมบางคนอาจเห็นว่าแค่การให้ข้อมูลข่าวสารก็พอแล้ว การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างความยุ่งยากล่าช้าเป็นต้นเรื่องการใช้กฎหมายที่ให้ความเป็นธรรมเฉพาะคนบางกลุ่ม

2)การไม่ปฏิบัติ เพราะไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติไม่ทราบว่าการบริหารจัดการที่ดีคืออะไร ผู้บริหารบางคนไม่สนใจจะนำหลักการบริหารที่ดีมาใช้ เพราะอาจลดอำนาจของตนเองได้ผลประโยชน์ที่เคยได้รับอาจลดลง ไม่ต้องการให้ใครมาตรวจสอบกลัวถูกจับผิด เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ใต้บังคับบัญชาก็ไม่ปฏิบัติตามเพราะไม่มีผู้นำทำไปก็ไร้ประโยชน์ นอกจากนี้ผู้บริหารยังไม่มีศักยภาพในการปฏิบัติเพราะไม่รู้ไม่มีแนวปฏิบัติไม่ได้รับการฝึกอบรมมีแต่การพูดถึงแต่ไม่มีการปฏิบัติจริง หรือผู้บริหารไม่มีแรงจูงใจในการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีมาบริหารงานบางคนอาจเห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระเกินความจำเป็น

3)การเมืองการปกครองที่ไม่สอดคล้องกับการนำการบริหารจัดการที่ดีมาใช้ สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญเพราะการเมืองยังขาดหลักการกระจายอำนาจที่ดี ซึ่งเป็นหลักการสำคัญ คือ การเข้าร่วมของประชาชน และหลักนิติธรรมเป็นการบริหารจัดการที่ดีภายใต้ระบอบประชาธิปไตยการบริหารจัดการที่ดีสามารถใช้ได้ผลดีต้องใช้ควบคู่กับระบอบประชาธิปไตย

4)การขาดแคลนทรัพยากร หากไม่ได้รับสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติทำให้การบริหารจัดการที่ดีเกิดขึ้นได้ยาก เช่น การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ หากไร้สื่อ ไร้ปัจจัยนำสื่อประชาชนจะเข้าถึงสื่อได้อย่างไร หากไม่มีการลงทุนด้านสื่อการบริหารจัดการที่ดีจะถึงประชาชนได้อย่างไรเป็นต้น

5)การไม่เข้าใจว่าใครเป็นผู้ปฏิบัติเพราะการไม่ชัดเจนว่าหน่วยงานนั้น ๆ ไม่มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของตนให้เข้าใจว่าทุกคนควรยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี

6)ไม่มีการประเมินไม่มีตัวชี้วัดบางหน่วยงาน เห็นว่าตนทำดีอยู่แล้วบางหน่วยงานไม่แน่ใจว่าทำได้มากน้อยเท่าใด บางหน่วยงานมีการบริหารจัดการที่ดี หรือไม่มากน้อยเพียงใดจะต้องทำอะไรอีกไม่มีตัวชี้วัดไม่มีการประเมินวิธีประเมินทำอย่างไรใครเป็นผู้ประเมิน

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการสร้างการใช้หลักบริหารจัดการที่ดี หรือ ธรรมาภิบาลที่ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจ หรือไม่ให้ความสำคัญในการนำมาใช้ในการบริหารงาน

2.3.7 ธรรมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาล

ประมวล รุจนเสรี(2542, หน้า 42 – 45)กล่าวว่า แม้ว่าท้องถิ่นทุกรูปแบบในประเทศไทยนับแต่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมีกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ในการบริหารจัดการของตนอย่างแจ่มชัดก็ตามท้องถิ่นเหล่านั้นยังจะต้องจัดให้มีประชาคมแต่ละสาขาขึ้นมา ซึ่งในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในระดับหมู่บ้าน และชุมชนในเขตเมืองเป็นระดับล่างสุดที่จะต้องสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือใจให้กับชุมชนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของตนเอง และส่วนรวม นั่นคือทุกหมู่บ้านจะต้องมีคณะทำงานของหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ เป็นผู้ทำหน้าที่คิดทำแก้ไขปัญหา พัฒนา อนุรักษ์ เสริมสร้างพลังแห่งการรวมกลุ่มของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนต่าง ๆ หมู่บ้านหนึ่งจะมีชุมชนหลาย ๆ กลุ่มตามแต่ความสนใจของประชาชน เช่น ชุมชนด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรม ด้านยาเสพติด ด้านคุณธรรม ศิลธรรม ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ(2543, หน้า 37)กล่าวว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาปรากฏว่าข่าวทางสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ มีการทุจริตคอร์รัปชันหลายรูปแบบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล อบต.เป็นสาเหตุของความหย่อนประสิทธิภาพในการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเข้มแข็งได้นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ส่วนด้วยเช่นกันเช่นมีการบริหารจัดการที่ดีมีสมาชิกคณะกรรมการบริหาร และเจ้าพนักงานที่เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ มีความรู้ความสามารถขณะเดียวกันจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เป็นอย่างดีด้วย

ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดี หรือ ธรรมาภิบาลได้มีบทบาทต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าจะไม่ได้เป็นองค์กรที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลาง แต่การนำหลักธรรมาภิบาลดังที่ปรากฏในระเบียบมาประยุกต์ใช้กับรัฐบาลในระดับท้องถิ่น ก็นับได้ว่าเป็นหลักการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศ และสังคมซึ่งแนวคิดและหลักการสร้างองค์การบริหารในส่วนท้องถิ่นให้มีหลักธรรมาภิบาลก็เป็นที่ยอมรับ และมีการศึกษากันอย่างแพร่หลายในระดับสากลในทางปฏิบัติหากสามารถธรรมาภิบาลส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาลก็จะเป็นประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการพัฒนาชุมชน การพัฒนาการเมืองท้องถิ่น และที่สำคัญปัญหาการทุจริตเบาบางลง สิ่งที่ทำทนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ทัศนคติ วิธีคิด วิธีการ

ทำงานของบุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารปกครองท้องถิ่น

ในปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่น และได้เข้ามามีบทบาท ร่วมดำเนิน การสนับสนุน การสร้างธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้พยายามแสวงหาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดัง เช่น อบต. ที่มีธรรมาภิบาล และมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อมอบรางวัลและประกาศเป็นตัวอย่าง ให้เกิดการแพร่ขยายองค์กรที่ดี เพื่อส่งเสริมให้เกิดขวัญกำลังใจในการบริหารงานขององค์กรระดับท้องถิ่น และเพื่อพัฒนามาตรฐานธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ(2544, หน้า 32 – 33) กล่าวว่ แนวคิดประชาคมตำบล หมายถึง การรวมพลังใจพลังความคิด พลังกายของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในอันที่จะร่วมกันสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนระดับตำบลจึงมีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่แต่อาศัย ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างสำนึกร่วมในการทำงานเพื่อชุมชนร่วมกัน และได้กล่าวว่าในขณะนี้ ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประยุกต์และพัฒนาแนวทางธรรมาภิบาล และตัวชี้วัดเพื่อประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับใด และจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านธรรมาภิบาลขึ้น โดยพิจารณาจากแนวทาง 6 ด้านประกอบด้วย

1)ยึดหลักนิติธรรมโดยมีระเบียบ ข้อบังคับชัดเจน เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติมีการตรวจสอบจากภายนอกและองค์กรท้องถิ่นตลอดมา

2)ยึดหลักคุณธรรมโดยดำเนินงานอย่างสุจริต ถูกต้อง ดึงามบนพื้นฐานของศีลธรรม และจริยธรรมภายใต้กฎระเบียบของสังคม

3)ยึดหลักความโปร่งใสโดยในการบริหารกิจการต่าง ๆ สามารถเปิดเผยในสาธารณะ ตรวจสอบได้ มีประชาคมร่วมเป็นคณะกรรมการและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง

4)ยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ประชาชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา

5)ยึดหลักความรับผิดชอบโดยมุ่งปฏิบัติงานเต็มความสามารถ และรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน ด้านการบริการประชาชนควรยึดหลักว่าสะดวก รู้ข้อมูล ขั้นตอน การปฏิบัติรวดเร็ว ทราบระยะเวลาแล้วเสร็จเป็นกันเองต้อนรับดียิ้มแย้มแจ่มใส

6)ยึดหลักความคุ้มค่าโดยในการบริหารจัดการต้องใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดผลประโยชน์คุ้มค่าแก่ส่วนรวม

สรุป หลักธรรมาภิบาลและเป้าหมายของธรรมาภิบาลนั้นเป็นสิ่งที่ดี ผู้บริหารเทศบาลควรตระหนักและมองเห็นความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจในการบริหารในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจแก่

ประชาชน ในเรื่องบทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิด แสวงหาความสามารถของประชาชนเพื่อให้เกิดจิตสำนึก ในการมีส่วนร่วม เสียสละ พัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สูงสุดท้องถิ่น โดยรวมอันจะเป็นการสร้างรากฐานประชาธิปไตย

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

2.4.1 ความหมายของการปกครองในรูปแบบเทศบาล

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญ รัฐบาลมักจะใช้เทศบาลในการบริหารเมืองเป็นหลัก ซึ่งหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการใช้ “เทศบาล” เป็นเครื่องมือสำคัญในการปกครองประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว สำหรับสังคมไทยแล้ว เทศบาลเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ.2476 ที่ผ่านมามีสมาชิกมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบขององค์กรมาโดยตลอด ปัจจุบันรูปแบบองค์กรของเทศบาลได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2476 กำหนดลักษณะของเทศบาลดังนี้

1)เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่น ซึ่งประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นใช้ระบุชื่อ และเขตเทศบาลด้วย

2)เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่น เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นที่มีราษฎรตั้งแต่หมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12)พ.ศ. 2476 และซึ่งมีการประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อ และเขตเทศบาลไว้ด้วย

3) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12)พ.ศ.2476 และมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อ และเขตเทศบาลไว้ด้วย

สรุปได้ว่า เทศบาลนั้นเป็นรูปแบบการปกครองที่มีการใช้ในหลายประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อที่รัฐบาลสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศให้ประสบความสำเร็จนั่นเอง โดยเทศบาลในสังคมไทยถือว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีมาแต่อดีตและปรับเปลี่ยนรูปแบบขององค์กรเรื่อยมาจนในปัจจุบันเทศบาลได้ถูกแบ่งแยกออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1. เทศบาลตำบล 2.เทศบาลเมือง 3.เทศบาลนคร ซึ่งเทศบาลทั้ง 3 รูปแบบมีลักษณะที่แตกต่างกันและมีเกณฑ์การยกฐานะที่ต่างกันด้วย

2.4.2 เกณฑ์การจัดตั้งเทศบาล

สนธิ จรอนันต์(2548, หน้า)กล่าวว่าการจัดตั้งเทศบาลการจัดตั้งเทศบาลมีแนวคิดและหลักการตั้งสรุป ได้ดังนี้

1)ประเภทเทศบาลกฎหมายได้กำหนดให้มีเทศบาลแบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และ เทศบาลนคร ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งดังนี้

2)เทศบาลตำบล กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งไว้กว้างๆว่าท้องถิ่นที่มีพระกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลตำบล

จัดตั้งประเภทของเทศบาล การยกฐานะของเทศบาลจึงขึ้นอยู่กับรายได้และขนาดของประชากรเป็นหลักในขณะเดียวกันก็มีการจัดตั้งพื้นที่ของตนเป็นการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลท้องถิ่นนั้นต้องมีความเจริญตามเกณฑ์เท่านั้นส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อยและมีขนาดประชารน้อยจึงมักขาดโอกาส

3) เทศบาลเมือง มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

1) ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่งให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

2) ท้องถิ่นที่มีใช้เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีหลักเกณฑ์คือเป็นท้องถิ่นที่มีพลเมืองตั้งแต่ 10,000 คน ขึ้นไปมีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันถูกต้องทาทตามกฎหมายกำหนดไว้และมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

4) เทศบาลนคร มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

1) เป็นท้องถิ่นที่มีพลเมืองตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป

2) มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันถูกต้องทาทตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3) มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร

5) การบริหารองค์การเทศบาล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบคณะเทศมนตรี และรูปแบบนายกเทศมนตรี การเลือกรูปแบบการบริหารเทศบาลให้เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตเทศบาลแต่ละแห่งดังนี้

6) การเลือกรูปแบบองค์การการบริหารเทศบาลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้นเข้าชื่อร้องขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้จัดทำประชามติว่าจะกำหนดให้การบริหารเทศบาลใช้รูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายเทศมนตรี

7) การนำไปใช้ผลของประชามติให้นำมาใช้เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นการทั่วไปในคราวถัดไปจากวันที่มีการออกเสียงประชามติ และให้ใช้รูปแบบการบริหารตามผลประชามตินั้นตลอดไป จนกว่าจะมีการออกเสียงประชามติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารเทศบาลอย่างอื่น

8) ระยะเวลาการร้องขอให้ทำประชามติผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อร้องขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก่อนครบวาระของสภาเทศบาลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้นไม่น้อยกว่าสามร้อยหกสิบวันและจะกระทำในวาระของสภาเทศบาลหนึ่งได้เพียงครั้งเดียว

สรุปได้ว่า การจัดตั้งเทศบาลเพื่อให้เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลที่แยกมาจากการปกครอง แยกออกจากกระเปาะการบริหารราชการส่วนกลาง ชาวไทยรู้จักคำว่าเทศบาลมาตั้งแต่ พ.ศ.2476 เทศบาลเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการดำเนินการปกครองด้วยตนเอง กรอบการทำงานของเทศบาลมีลักษณะเหมือนกับรูปแบบการทำงานของระบบรัฐสภา โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติจากเงื่อนไขการ

2.4.3 การจัดองค์การเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2476 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้แบ่งรูปแบบการบริหารกิจการเทศบาลเป็น 2 รูปแบบ คือ การบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบคณะเทศมนตรี และการบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรี ซึ่งจะเป็นการบริหารในรูปแบบให้เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนโดยการจัดทำประชามติ

1) การบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบคณะเทศมนตรี ประกอบด้วยสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีโดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) อำนาจในการตราเทศบัญญัติ ซึ่งมีผลใช้บังคับได้เฉพาะในเขตเทศบาลนั้น โดยสภาเทศบาลเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบทกฎหมาย

2) อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหารสภาเทศบาล มีอำนาจในการควบคุมคณะเทศมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นที่ไปตามระเบียบแบบแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ โดยมีมาตรการควบคุมที่สำคัญ 3 ประการ คือ การตั้งกระทู้ การเปิดอภิปราย และ การอนุมัติงบประมาณประจำปี

3) อำนาจในการให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะเทศมนตรี ตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเทศบาลได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรี และเทศมนตรีด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล

4) อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการของสภาเทศบาล เพื่อที่จะให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสภาเทศบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สภาเทศบาลมีอำนาจที่จะตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ปฏิบัติการกิจที่มอบหมายให้ ทางคณะกรรมการที่สภาเทศบาลจะแต่งตั้งนี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ คณะกรรมการสามัญ เป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสภาเทศบาล และ คณะกรรมการวิสามัญ เป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลหรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีได้เป็นสมาชิก ซึ่งได้รับเลือกจากสภาเทศบาลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่สภาเทศบาลมอบหมาย

1.2) คณะเทศมนตรีในกรณีการบริหารกิจการของเทศบาลในรูปแบบคณะเทศมนตรี มีอำนาจในการบริหารงานตามกฎหมายซึ่งประกอบด้วย นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีจำนวนตามประเภทของเทศบาล คือ เทศบาลตำบล ให้มีเทศมนตรีได้ 2 คน ซึ่งเมื่อนรวมนายกเทศมนตรีเป็นคณะเทศมนตรีแล้วมีจำนวน 3 คน เทศบาลเมือง ให้มีเทศมนตรีได้ 3 คน ซึ่งเมื่อนรวมกับนายกเทศมนตรีเป็นคณะเทศมนตรีแล้วมีจำนวน 4 คน และ เทศบาลนคร ให้มีเทศมนตรีได้ 4 คนซึ่งรวมนายกเทศมนตรีเป็นคณะเทศมนตรีแล้วมีจำนวน 5 คน

2) การบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรี

1) สภาเทศบาลสภาเทศบาล มีองค์ประกอบเช่นเดียวกับการบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบคณะเทศมนตรี สำหรับอำนาจหน้าที่มีข้อแตกต่างจากการบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบคณะเทศมนตรีบางประการดังนี้

2) อำนาจในการตราเทศบัญญัติซึ่งมีผลใช้บังคับได้เฉพาะในเขตเทศบาลนั้น โดยสภาเทศบาลเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

3) อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหารสภาเทศบาลมีอำนาจในการควบคุมคณะเทศมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตามระเบียบแบบแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ โดยมีมาตรการควบคุมที่สำคัญ 4 ประการ คือ การแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีต่อสภา การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปราย และการอนุมัติงบประมาณประจำปี แต่เป็นการควบคุมไม่เด็ดขาด กล่าวคือไม่มีการลงมติไม่ไว้วางใจนายกเทศมนตรี

4) อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการของสภาเทศบาล เพื่อที่จะให้การดำเนินงานต่างๆ ของสภาเทศบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สภาเทศบาลมีอำนาจที่จะตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ปฏิบัติภารกิจที่มอบหมายให้ทำ ซึ่งคณะกรรมการที่สภาเทศบาลจะแต่งตั้งนี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ คณะกรรมการสามัญเป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล และ คณะกรรมการวิสามัญเป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลหรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีได้เป็นสมาชิก ซึ่งได้รับเลือกจากสภาเทศบาลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่สภาเทศบาลมอบหมายนายกเทศมนตรี การบริหารกิจการเทศบาลในรูปแบบนายกเทศมนตรีให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีจำกัด 1 คน โดยนายกเทศมนตรีสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานเทศบาล คือ เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน และ เทศบาลนครให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) กำหนดนโยบายไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายเทศบัญญัติและนโยบาย

2) ส่งอนุญาตอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรีที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี

4) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5) รักษาการให้เป็นไปตามบัญญัติ

6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมาย

อื่น

5) นอกจากนี้นายกเทศมนตรียังมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

5.1) อำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามที่กฎหมายเทศบาล และกฎหมายอื่นกำหนดไว้

5.2) อำนาจหน้าที่ในการเปรียบเทียบคดีที่ละเมิดต่อเทศบัญญัติโดยนายกเทศมนตรีคนใดคนหนึ่งมีอำนาจเปรียบเทียบในคดีที่มีการละเมิดต่อเทศบัญญัติได้ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

5.3) อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่เช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตามบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่ หรือกฎหมายอื่นใดที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรไว้โดยกฎกระทรวง

สรุปได้ว่า การจัดการเทศบาลได้จัดตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2476 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้แบ่งรูปแบบการบริหารกิจการเทศบาลเป็น 2 รูปแบบ คือ การบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบคณะเทศมนตรี และการบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรี ซึ่งจะเป็นการบริหารในรูปแบบให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนโดยการจัดทำประชามติ

2.4.4 จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งเทศบาล

ความคิดในเรื่องการจัดตั้งเทศบาลเริ่มปรากฏตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ในรูปของรัฐธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนครภิบาล พ.ศ.2461 โดยใช้กับเมืองจำลอง “ดุสิตธานี” ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2476 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายการปกครองท้องถิ่นฉบับแรกโดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะ ประการที่สอง เป็นสถาบันการสอนการปกครองระบอบประชาธิปไตย เทศบาลจัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีการจัดตั้งมา ตั้งแต่ พ.ศ.2476 การจัดตั้งเทศบาลกระทำโดยพระราชกฤษฎีกาและมีการแบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท แต่ละประเภทมีเงื่อนไขการจัดตั้งดังนี้

1) เทศบาลตำบล ใช้เกณฑ์รายได้เป็นตัวกำหนด คือ พื้นที่ใดจะจัดตั้งเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาท(ไม่รวมเงินอุดหนุน)ประชากร 7,000 คน ขึ้นไปอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 15,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

2) เทศบาลเมือง คือ ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือ ท้องถิ่นที่มีประชากร 10,000 คน ขึ้นไปอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

3) เทศบาลนคร คือ ท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คน ขึ้นไปอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 30,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร(สนธิ จรอนันต์, 2543, หน้า 29)

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งเทศบาลเพื่อให้บริการสาธารณะมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการสอนการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเทศบาล

2.4.5 อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

สนธิ จรอนันต์(2548)กล่าวว่า ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2476 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลดังกล่าวได้เป็น 2 ประเภท คือ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาลอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ ดังนี้

1) อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาล

1) อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

เทศบาลตำบล

- 1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- 2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- 3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล
- 4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- 5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- 6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษา
- 7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- 9) หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย หรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลท้องถิ่น

เทศบาลเมือง

- 1) มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบล
- 2) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 3) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนไข้
- 5) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

- 6) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- 7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

เทศบาลนคร

- 1) มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลเมือง
  - 2) ให้มีและบำรุงสงเคราะห์มารดา และเด็ก
  - 3) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
  - 4) การควบคุมสุขลักษณะ และอนามัยในร้านจำหน่าย
  - 5) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
  - 6) จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
  - 7) การวางผังเมืองและควบคุมการก่อสร้าง
- 2) อำนาจหน้าที่ที่อาจจัดทำ

เทศบาลตำบล

- 1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 4) ให้มีสุสาน และฌาปนสถาน
- 5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 6) ให้มีและบำรุงสถานที่การพิทักษ์ และรักษาคนเจ็บไข้
- 7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 9) เทศพาณิชย์

เทศบาลเมือง

- 1) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 2) ให้มีสุสาน และฌาปนสถาน
- 3) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 4) ให้มีการบำรุงสถานสงเคราะห์มารดา และเด็ก
- 5) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- 6) ให้มีการสาธารณสุข
- 7) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- 9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬา และพลศึกษา

- 10) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 11) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น

เทศบาลนคร

- 1) มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลเมือง ตามข้อ 1-11

3)อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่น นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติ

เทศบาล พ.ศ.2476 กำหนดไว้แล้ว ยังมีกฎหมายอื่นกำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก เช่น

- 1) พระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพ พุทธศักราช 2464
- 2) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรียนและที่ดิน พุทธศักราช 2475
- 3) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484
- 4) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้จุจาระทำปุ๋ย พุทธศักราช 2480
- 5) พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พุทธศักราช 2490
- 6) พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พุทธศักราช 2495
- 7) พระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พุทธศักราช 2498
- 8) พระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร พุทธศักราช 2499
- 9) พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ พุทธศักราช 2502
- 10) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พุทธศักราช 2503
- 11) พระราชบัญญัติจัดระเบียบการจอดยานยนต์ในเขตเทศบาล และสุขาภิบาล พุทธศักราช 2503
- 12) พระราชบัญญัติภาษีท้องที่ พุทธศักราช 2508
- 13) พระราชบัญญัติภาษีป้าย พุทธศักราช 2510
- 14) พระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518
- 15) พระราชบัญญัติควบคุมอาหาร พุทธศักราช 2522
- 16) พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2522
- 17) พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช 2523
- 18) พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2523
- 19) พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พุทธศักราช 2526
- 20) พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พุทธศักราช 2528

4)อำนาจหน้าที่ที่จัดทำนอกเขตเทศบาล เทศบาลมีอำนาจจะทำการนอกเขตเทศบาลโดยกิจการที่จะจัดทำนั้นจะต้องเข้าข่ายตามหลักเกณฑ์ 3 ประการ ดังนี้

- 1) เมื่อการนั้นจำเป็นต้องทำ และเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ภายในเขตของตน
- 2) เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขภาพ สภาจังหวัด หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
- 3) เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

5)อำนาจหน้าที่ที่จัดทำร่วมกับบุคคลอื่น เทศบาลอาจทำการร่วมกับบุคคลอื่น โดยการก่อตั้งบริษัทจำกัด หรือ ถือหุ้นในบริษัทจำกัดได้เมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) บริษัทจำกัดนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจกรรมค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค
- 2) เทศบาลต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินกว่าร้อยละ 50 ของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้ในกรณีที่หลายเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ สุขาภิบาลถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกันให้นับหุ้นถือกันรวมกัน และเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

6)การจัดตั้งสหการ เป็นการจัดตั้งองค์การความร่วมมือกันระหว่างเทศบาลตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปที่จะร่วมกันทำประโยชน์ ภายในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะกำหนดชื่ออำนาจหน้าที่และระเบียบการดำเนินงานไว้และการยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยกำหนดวิธีการจัดสินทรัพย์ไว้ด้วย

สรุปได้ว่าอำนาจหน้าที่ของเทศบาล คือ การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลดังกล่าวได้เป็น 2 ประเภทคือ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาล และ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ

2.4.6 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในเทศบาล

1) ประเภทและหน้าที่ของบุคลากรในเทศบาลสามารถแบ่งได้ ดังนี้

- 1) บุคลากรของเทศบาลบุคลากรของเทศบาลประกอบด้วยพนักงานเทศบาลและลูกจ้าง
- 2) พนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำในเทศบาลและได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนที่ตั้งไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาลพนักงานเทศบาลเกิดขึ้นตามกฎหมายที่กำหนดไว้
- 3) ลูกจ้างเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเขตเทศบาลอีกประเภทหนึ่งเพื่อช่วยปฏิบัติงานของเทศบาล

2) องค์การบริหารงานบุคคลของเทศบาลการบริหารงานบุคคลของเทศบาลเป็นระบบคณะกรรมการบริหารงานบุคคลซึ่งมี 3 ระดับ โดยมีคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารบุคคลส่วนท้องถิ่นเป็นผู้วางหลักและควบคุมการดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลทุกแห่งทั่วประเทศ ทั้งนี้โดยคาดหวังที่จะให้เกิดเสถียรภาพและความมั่นคงในการบริหารการปกครองประเทศเป็นสำคัญ ส่วนในระดับที่ต่ำกว่าลงไปนั้นให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานบุคคลกลางและลดหลั่นกันลงไป จนถึงในระดับจังหวัดที่มีเทศบาลอยู่กำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการรักษาระบบคุณธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะในเรื่องการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของพนักงาน ส่วนท้องถิ่นรวมตลอดถึงการกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมแก่รายได้และการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

1) กำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น

2) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกคณะกรรมการกลาง ข้าราชการ และพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิเคราะห์ หรือวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

4) ให้คำปรึกษาแนะนำ และพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5) ประสานงานกับคณะรัฐมนตรีหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ คณะกรรมการกลางข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ

6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

3) คณะกรรมการกลาง พนักงานเทศบาล เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลแต่ละแห่ง เป็นไปโดยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกันให้มีคณะหนึ่งประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งได้รับมอบหมายเป็นประธาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนผู้ อำนวยการสำนักงาน อธิบดีกรมบัญชีกลาง และอธิบดีกรมการปกครอง ผู้แทนเทศบาลจำนวน 6 คนซึ่งคัดเลือกจากนายกเทศมนตรีจำนวน 3 คน และปลัดเทศบาลจำนวน 3 คนและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการ

บริหารงานบุคคล ด้านการบริหาร และการจัดการหรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลของเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกผู้แทนพนักงานเทศบาลและผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเบื้องต้นสำหรับพนักงานเทศบาล
- 3) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราตำแหน่งมาตรฐานของตำแหน่ง
- 4) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่น
- 5) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการคัดเลือกการบรรจุและแต่งตั้งการย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 6) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัย และการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย
- 7) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการ
- 8) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิการอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์ และการร้องทุกข์
- 9) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ วิธีการบริหาร และการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล และกิจการอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในเทศบาล
- 10) ให้ข้อคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพนักงานเทศบาล
- 11) กำกับดูแลแนะนำและชี้แจงส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่พนักงานเทศบาล
- 12) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล

4) คณะกรรมการพนักงานเทศบาลเพื่อทำหน้าที่บริหารงานบุคคล สำหรับเทศบาลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้นประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจำนวน 5 คนจากส่วนราชการในจังหวัดนั้น ผู้แทนเทศบาลจำนวน 6 คนมาจากประธานสภาเทศบาลจำนวน 2 คน นายกเทศมนตรีจำนวน 2 คน ปลัดเทศบาลจำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ และดำเนินการเกี่ยวการบริหารบุคคลในเทศบาลในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะห้ามที่มีความจำเป็นเฉพาะสำหรับพนักงานเทศบาล

2) กำหนดจำนวน และอัตราตำแหน่งอัตราเงินเดือน และวิธีการจ่ายเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทนอื่นสำหรับพนักงานเทศบาล

3) กำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการคัดเลือกการบรรจุ และแต่งตั้งการย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการการ อุทธรณ์ และการร้องทุกข์

4) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล

5) กำกับดูแล ตรวจสอบ แนะนำ และชี้แจงส่งเสริม และพัฒนาความรู้แก่พนักงานเทศบาล

6) การดำเนินงานดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล

สรุปได้ว่าการบริหารงานบุคคลของเทศบาล คือการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้างให้เป็นไปตามคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และระเบียบการทำงานโดยมีการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาของพนักงาน และลูกจ้าง

2.4.7 การบริหารงานคลังและงบประมาณของเทศบาล

การบริหารงานคลังของเทศบาลประกอบด้วยรายได้ของเทศบาล รายจ่ายของเทศบาล และงบประมาณประจำปีสรุป ได้ดังนี้

รายได้ของเทศบาล

- 1) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- 2) ค่าธรรมเนียมค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามแต่จะมีกฎหมายกำหนด
- 3) รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล
- 4) รายได้จากการสาธารณูปโภค และเทศพาณิชย์
- 5) พันธบัตร หรือเงินกู้ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- 6) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด

8) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

9) รายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

รายจ่ายของเทศบาล

1) เงินเดือน

2) ค่าจ้าง

3) ค่าตอบแทนอื่น ๆ

- 4) ค่าใช้สอย
- 5) ค่าวัสดุ
- 6) ค่าครุภัณฑ์
- 7) ค่าที่ดินสิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

8) เงินอุดหนุน ซึ่งการจ่ายเงินอุดหนุนและการจ่ายเพื่อการลงทุน(เช่น ซื้อหุ้นในบริษัท จำกัด เป็นต้น)และจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาล และการอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด

9) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมาย หรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ซึ่งการจ่ายเงินตามข้อนี้ถ้าหากเป็นการชำระหนี้เงินกู้ เมื่อถึงกำหนดชำระเทศบาลจะต้องชำระเงินกู้นั้น ทรัพย์สินของเทศบาลไม่ว่าจะตั้งงบประมาณรายจ่ายประเภทนี้ไว้หรือไม่ก็ตาม

สรุปได้ว่า การบริหารงานคลัง และงบประมาณของเทศบาล หมายถึง การจัดเก็บรายได้ และรายจ่าย ให้เป็นไปตามงบประมาณของเทศบาลตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ตรงกับปีงบประมาณแผ่นดิน

2.4.8 การกำกับดูแลเทศบาล

การกำกับดูแลการกระทำของเทศบาลเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับรัฐบาล โดยมีนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ใช้มาตรการการกำกับดูแลเทศบาล ดังนี้

การกำกับดูแลด้านบุคคล

1) ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาล กำหนดหน่วยเลือกตั้ง และอนุมัติให้เทศบาลแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง(กรณีเทศบาลตำบลให้นายอำเภอเป็นผู้อนุมัติแต่งตั้ง)

2) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมสภาเทศบาลครั้งแรก หลังจากการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลแล้วเสร็จ เนื่องจากยังไม่มีประธานสภาเทศบาล หรือประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมตามกฎหมาย

3) ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นประธาน และรองประธานสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล และแต่งตั้งนายกเทศมนตรี และเทศมนตรีตามความเห็นชอบของสภาเทศบาล

4) ผู้ว่าราชการจังหวัดรับหนังสือลาออกจากตำแหน่งของประธาน รองประธาน และสมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีและเทศมนตรี

5) ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวน และวินิจฉัยสมาชิกภาพของสภาเทศบาล เนื่องจากขาดคุณสมบัติ หรือมีคุณลักษณะต้องห้าม หรือขาดประชุมสภาติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา หรือกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาล หรือเทศบาลกระทำ

6) ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาคำร้องให้เรียกประชุมสภาเทศบาล เพื่อพิจารณาว่า คณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีผู้ใดฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชนไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้านอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการและผู้ว่าราชการจังหวัดที่ต้องปฏิบัติตามมติ

(กรณีเทศบาลตำบลให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งพัก คณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีได้ ถ้าเห็นว่าให้อยู่ในตำแหน่งการสอบสวนจะเป็นการเสียต่อเทศบาล และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีชั่วคราว และถ้ามีคำร้องให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้คณะเทศมนตรีทั้งคณะหรือเทศมนตรีผู้ใดออกจากตำแหน่ง หรือยกคำร้องก็ได้

การกำกับดูแลด้านงบประมาณและการคลัง

1) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณในกรณีที่สภาให้ความเห็นชอบ หากผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยให้ส่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณให้นายกเทศมนตรีลงนาม แต่ถ้าหากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยให้ส่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสภาเทศบาลให้พิจารณาใหม่ ถ้าสภาเทศบาลยืนยันตามร่างเทศบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกที่มีอยู่ให้นายกเทศมนตรีลงนามใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติและแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบต่อไป สำหรับในกรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาหากเห็นชอบตามมติของสภาเทศบาลให้ร่างเทศบัญญัติงบประมาณนั้นตกไป ถ้าไม่เห็นชอบตามมติสภาเทศบาลให้ส่งคืนสภาเทศบาลที่มีอยู่ให้ร่างบัญญัตินั้นตกไป หากยืนยันด้วยมติที่น้อยกว่าสองในสามให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามร่างเทศบัญญัตินั้น

2) ในกรณีการบริหารเทศบาลในรูปแบบนายกเทศมนตรี ในกรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณให้สภาเทศบาลตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อหาข้อยุติความขัดแย้งในสาระสำคัญส่งให้สภาเทศบาลให้ความเห็นชอบหากสภาเทศบาลสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งยุบสภาเทศบาลถ้ามีข้อเสนอของนายกเทศมนตรี

3) ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติให้เทศบาลจ่ายเงินอุดหนุนและการจ่ายเงินลงทุนตามความเห็นชอบของสภาเทศบาล

สรุปได้ว่า กำกับดูแลเทศบาล คือการประสานงานระหว่างรัฐบาล และหน่วยงานราชการในการดูแลของรัฐบาล โดยมีนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้มาตรการกำกับดูแลเทศบาล

2.4.9 ส่วนงานของเทศบาล

ส่วนงานของเทศบาลประกอบด้วยหน่วยงานหลัก 6 ส่วน ดังนี้

1) **สำนักงานปลัดเทศบาล** มีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกฎระเบียบแบบแผนนโยบายของเทศบาลเป็นเลขานุการของสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรีเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานธุรการ งานประชาสัมพันธ์ งานนิติ การงานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย งานทะเบียนตลอดจนงานอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดไว้เป็นงานใดโดยเฉพาะเช่น สถานธนาบาล

2) **ส่วนการคลัง** มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน และการบัญชี การจัดเก็บภาษีต่าง ๆ เช่น ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้ายงาน จัดทำงบประมาณ งานผลประโยชน์ของเทศบาลควบคุม ดูแลพัสดุ และทรัพย์สินของเทศบาล

3) **ส่วนสาธารณสุข** มีหน้าที่แนะนำ ช่วยเหลือด้านการเจ็บป่วยของประชาชน การป้องกัน และระงับโรคติดต่อการสุขภาพ การรักษาความสะอาด งานสัตว์แพทย์ ตลาดสาธารณะ สุสานฌาปนสถานสาธารณะ และงานด้านสาธารณสุข ตลอดจนควบคุมการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น การแต่งผม การจัดจำหน่ายอาหาร ซึ่งรวมทั้งงานสาธารณสุขอื่น ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

4) **ส่วนช่าง** มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานโยธา งานบำรุงรักษาทางบก ทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ งานสำรวจ แบบแผนงานสถาปัตยกรรม ผังเมือง งานสาธารณูปโภค งานเกี่ยวกับไฟฟ้า และงานควบคุมการก่อสร้างอาคาร เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

5) **ส่วนการประปา** มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการ และจำหน่ายน้ำสะอาด ตลอดจนจัดเก็บขยะผลประโยชน์ในการนี้

6) **ส่วนการศึกษา** มีหน้าที่ดำเนินการด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาของเทศบาล งานการสอน การนิเทศ การศึกษา งานสวัสดิการสังคม และนันทนาการตลอดจนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (สนิท จรอนันต์, 2543, หน้า 32 – 34)

สรุปได้ว่า ส่วนงานของเทศบาล หมายถึง หน่วยงานหลักของเทศบาล 6 ส่วน 1) สำนักงานปลัดเทศบาล 2) ส่วนการคลัง 3) ส่วนสาธารณสุข 4) ส่วนช่าง 5) ส่วนการประปา 6) ส่วนการศึกษาและยังมีหน่วยที่เพิ่มเติมตามขนาดพื้นที่ตามสถานการณ์ปัจจุบัน

2.5 สภาพพื้นที่ใช้ในวิจัย

2.5.1 ประวัติความเป็นมา

อำเภอกบินทร์บุรีสถานะเป็นเมืองมาตั้งแต่สมัยอยุธยาโดยมีที่ว่าการเมืองตั้งอยู่ที่บ้านหนุมาน ต่อมา เมื่อ พ.ศ. 2444 ได้ย้ายที่ว่าการเมืองไปอยู่ที่บ้านปากน้ำ ซึ่งเป็นจุดที่แควหนุมานและแควพระปรกรวมกันเป็น แม่น้ำปราจีนบุรี และเมื่อมีการปฏิรูประบบการปกครองก็มีสถานะเป็นจังหวัดกบินทร์บุรีเรื่อยมา

ต่อมาทางราชการเห็นว่าการคมนาคมระหว่างจังหวัดกบินทร์บุรีและจังหวัดปราจีนบุรีมีความสะดวกมากขึ้นแล้ว จึงมีประกาศเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2469 ให้อำเภอกบินทร์บุรีลงมาเป็นอำเภอกบินทร์บุรีขึ้นกับจังหวัดปราจีนบุรีจนถึงปัจจุบัน

2.5.2 ที่ตั้งและอาณาเขตอำเภอกบินทร์บุรี

มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอนาดี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองสระแก้ว (จังหวัดสระแก้ว)

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเขาฉกรรจ์ (จังหวัดสระแก้ว) และอำเภอสนามชัยเขต (จังหวัด

ฉะเชิงเทรา)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอศรีมหาโพธิ และอำเภอประจันตคาม

2.5.3 การแบ่งเขตการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอกบินทร์บุรี แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 14 ตำบล 193 หมู่บ้าน

1. กบินทร์บุรี (Kabin)	12 หมู่บ้าน
2. เมืองเก่าMueang Kao)	22 หมู่บ้าน
3. วังดาล (Wang Dan)	16 หมู่บ้าน
4. นนทรี (Nonsi)	16 หมู่บ้าน
5. ย่านรี (Yan Ri)	12 หมู่บ้าน
6. วังตะเคียน (Wang Takhian)	17 หมู่บ้าน
7. หาดนางแก้ว (Hat Nang Kaeo)	7 หมู่บ้าน
8. ลาดตะเคียน (LatTakhian)	19 หมู่บ้าน
9. บ้านนา (Ban Na)	11 หมู่บ้าน
10. บ่อทอง (Bo Thong)	10 หมู่บ้าน
11. หนองกี่ (Nong Ki)	12 หมู่บ้าน

12. นาแخم (Na Khaem) 11 หมู่บ้าน
 13. เขาไม้แก้ว (Khao Mai Kaeo) 11 หมู่บ้าน
 14. วังท่าช้าง (Wang Tha Chang) 23 หมู่บ้าน

2.5.4 การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอภินทรบุรีประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 17 แห่ง
 ได้แก่

เทศบาลบิทรบุรีครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลบิทรบุรี
 เทศบาลเมืองเก่าครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลบิทรบุรีและบางส่วนของตำบล
 เมืองเก่า

เทศบาลสระบัวครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลลาดตะเคียน
 องค์การบริหารส่วนตำบลบิทรบุรีครอบคลุมพื้นที่ตำบลบิทรบุรี (เฉพาะนอก
 เขตเทศบาลตำบลบิทรบุรีและเทศบาลตำบลเมืองเก่า)

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเมืองเก่า (เฉพาะนอกเขต
 เทศบาลตำบลเมืองเก่า)

องค์การบริหารส่วนตำบลวังตาลครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังตาลทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลนนทรีครอบคลุมพื้นที่ตำบลนนทรีทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลย่านรีครอบคลุมพื้นที่ตำบลย่านรีทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังตะเคียนทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลหาดนางแก้ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหาดนางแก้วทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลลาดตะเคียน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลลาดตะเคียน (เฉพาะ
 นอกเขตเทศบาลตำบลสระบัว)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านนาทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ่อทองทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกี่ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองกี่ทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลนาแฆม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาแฆมทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเขาไม้แก้วทั้งตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลวังท่าช้าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังท่าช้างทั้งตำบล

2.5.5 จำนวนประชากร

อำเภอภินทรบุรี พื้นที่ทั้งหมด 1,309.3ตร.กม.มีจำนวนประชากรทั้งหมด 145,205 คน

เทศบาลตำบลสระบัว พื้นที่ทั้งหมด 6.953ตร.กม มีประชากรรวมทั้งสิ้น2,124 คน แยกเป็นผู้ชายจำนวน 1,016คน ผู้หญิงจำนวน 1,108 คน

เทศบาลตำบลเมืองเก่า มีพื้นที่ทั้งหมด 10ตร.กม มีประชากรรวมทั้งสิ้น 6,161 คน แยกเป็นผู้ชายจำนวน 3,019 คน ผู้หญิงจำนวน 3,142 คน

เทศบาลตำบลภินทรบุรี
มีพื้นที่ทั้งหมด 4.48ตร.กม มีประชากรรวมทั้งสิ้น 12,250 คน แยกเป็นผู้ชายจำนวน 6,352 คน ผู้หญิงจำนวน 5,898 คน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร(Documentary Research)และงานวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research)ดังต่อไปนี้

พระประสิทธิ์ ปสิทธิสาร (สารพันธ์) (2553, หน้า 187) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มี เพศ และรายได้ ไม่ต่างกัน

มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาคือการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ด้านปัญหาที่ประชาชนเสนอแนะมากที่สุด ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลใช้อำนาจหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่พวกตนเอง การจัดซื้อจัดจ้าง บางครั้งยังไม่เข้าเชื่อถือเท่าที่ควร และไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเท่าที่ควร ยังเห็นแก่พวกพ้องตนเอง

ด้านแนวทางการแก้ไขที่ประชาชนเสนอแนะมากที่สุด ดังนี้ ควรกระทำอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา เปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบเป็นระยะ ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ในการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ให้ประชาชนตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างจริงจัง ควรมีหน่วยงานให้การอบรมเจ้าหน้าที่ อบต. ในเรื่องการมีคุณธรรม ศีลธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

พระขุเกียรติ อภิชาติ (ผลาผล)(2554) ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด บุคลากรที่มีเพศ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านมีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านการมีส่วนร่วม

บุคลากรส่วนใหญ่เสนอแนะว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการฝึกอบรมต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนผู้สนใจในการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าเพื่อจำหน่าย 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร 3) บุคลากรควรที่จะได้ร่วมกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเพื่อสร้างเสริมหลักนิติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น

จากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า ทำให้การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครอง

แบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และ กระแสโลกยุคปัจจุบัน

จิราณีย์ ศรีสุกใส(2553, หน้า 197)ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอรพมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอรพมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอรพมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าข้าราชการขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบ ข้อกฎหมาย ไม่ยึดหลักมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ปิดกั้นการมีส่วนร่วมจากประชาชน และใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ส่วนแนวทางแก้ไข ควรศึกษาหาความรู้ในระเบียบ ข้อกฎหมาย ยึดมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติหน้าที่อย่างคุ้มค่า

จิตราวดี คำหล้า (2554, หน้า 109)ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัย พบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารเทศบาลตำบลนาจารย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความโปร่งใส และด้านนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานเทศบาลตำบลนาจารย์ ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะด้านคุณธรรมผู้บริหารควรใช้หลักธรรมในการบรรจุแต่งตั้งพนักงานจ้าง ด้านการมีส่วนร่วมควรมีการเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนให้มากขึ้น

พระจรรยาธิปไตย (เวฬุวาปี) (2554, หน้า 119) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์อำเภอดงตาลจังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่าด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านอื่นๆอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ำเภอตากฟ้าจังหวัดนครสวรรค์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศอายุระดับการศึกษาและอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ำเภอตากฟ้าจังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ำเภอตากฟ้าจังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวมได้ดังนี้ คือธรรมาภิบาลให้ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กรอย่างจริงจังสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายมีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันการดำเนินงานต่าง ๆ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้พัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต) (2554, หน้า 147) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่จังหวัดแพร่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางส่วนประชาชนพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่จังหวัดแพร่พบว่าบุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05เมื่อพิจารณาตามหลักธรรมาภิบาลพบว่าหลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน, หลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใสมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05ส่วนหลักนิติธรรม, หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่าพบว่าบุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.01

ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ซึ่งได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวผู้บริหารและคณะผู้บริหารมากกว่าองค์กรและมีผลในภาพรวมทั้ง6หลักอยู่ในระดับความแตกต่างเป็นส่วนใหญ่หากแต่ยังคงมีบุคลากรและประชาชนเป็นบางส่วนที่ยังมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีความไม่เป็นกลางทางด้าน

บังคับบัญชาด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานการสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งรวมทั้งการไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นของพนักงานชั้นล่างอุปกรณ์ในการทำงานที่มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานการจัดบุคลากรได้ไม่ค่อยเหมาะสมกับงานหรือการจัดให้ทำงานมากซับซ้อนจนเกินไปจนทำให้ทำงานที่ทานั้นเกิดความล่าช้าและผิดพลาดได้ง่าย

พระมหาลำพิ่ง ธีรปญโญ (2554, หน้า 88) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมจังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมจังหวัดนครสวรรค์จำแนกตามบุคลากรที่มีเพศต่างกันที่มีอายุต่างกันมีตำแหน่งแตกต่างกันประสบการณ์การทำงานต่างกันและมีระดับการศึกษาต่างกันพบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้านจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมจังหวัดนครสวรรค์ด้านหลักนิติธรรมผู้บริหารไม่ควรเลือกใช้งานเลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคลผู้บริหารควรบริหารงานด้วยหลักเหตุผลด้านหลักคุณธรรม ควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์และพิจารณาตามผลงานและความสามารถหลักความโปร่งใสควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณีควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใสไม่มีการทุจริตคอร์รัปชันด้านหลักมีส่วนร่วมควรให้บุคลากรหรือข้าราชการมีส่วนร่วมในการเลื่อนตำแหน่งกับผู้บังคับบัญชาด้านหลักความรับผิดชอบควรที่จะมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนและเหมาะสมกับตำแหน่งงานควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของหน่วยงานด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรยึดหลักการบริหารธรรมาภิบาลอยู่เสมอการปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

พระปรเมศวร์ปญญาวิโร (แจ่มแจ้ง) (2554, หน้า 142) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัยจังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานในด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนในด้านด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.06$)

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัยจังหวัดนครสวรรค์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วน

บุคคลได้แก่เพศ, อายุ, สถานภาพ, วุฒิการศึกษา, อายุราชการ , รายได้ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้ความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัยจังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้แก่เพศ, วุฒิการศึกษา, อายุราชการ , รายได้ส่วนอายุ และสถานภาพไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

แนวทางพัฒนาสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัยจังหวัดนครสวรรค์ถ้านำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะหลักธรรมาภิบาลยึดหลักการทางานที่มีหลักนิติธรรมหลักคุณธรรมหลักความโปร่งใสหลักความรับผิดชอบหลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่านำมาใช้ในการบริหารซึ่งเป็นการบริหารการปกครองที่ดีที่ทุกๆส่วนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ตั้งเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดการบริหารงานทำให้หน่วยงานนั้นสามารถพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพได้

ยुบลแก้วดำ (2555, หน้า 127) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรีโดยรวม 6 ด้านอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากค่าเฉลี่ยซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ด้านหลักนิติธรรมด้านหลักการมีส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบด้านหลักคุณธรรมด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความคุ้มค่าตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลพบว่าพนักงานส่วนตำบลที่มีเพศอายุและระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรีโดยรวมทั้ง 6 ด้านไม่แตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าด้านหลักความคุ้มค่าให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นสูงสุดคือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการกำหนดเป้าหมายการบริหารงานเพื่อลดความเสี่ยงลดการผิดพลาดในการบริหารงานมีวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพียงพอต่อการบริหารงานการให้บริการประชาชนเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพอายุการใช้งานยาวนานเสียค่าบำรุงดูแลรักษาต่ำและควรมีการลดขั้นตอนการให้บริการที่สิ้นลงเพื่อให้การบริการที่สะดวกรวดเร็วขึ้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาล เพื่อลดความขัดแย้ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายใน

องค์การ เพื่อให้เทศบาลสามารถปฏิบัติหน้าที่ และการให้บริการประชาชนมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ไม่เลือกปฏิบัติในการให้บริการประชาชน ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นกรอบในการวิจัยต่อไป

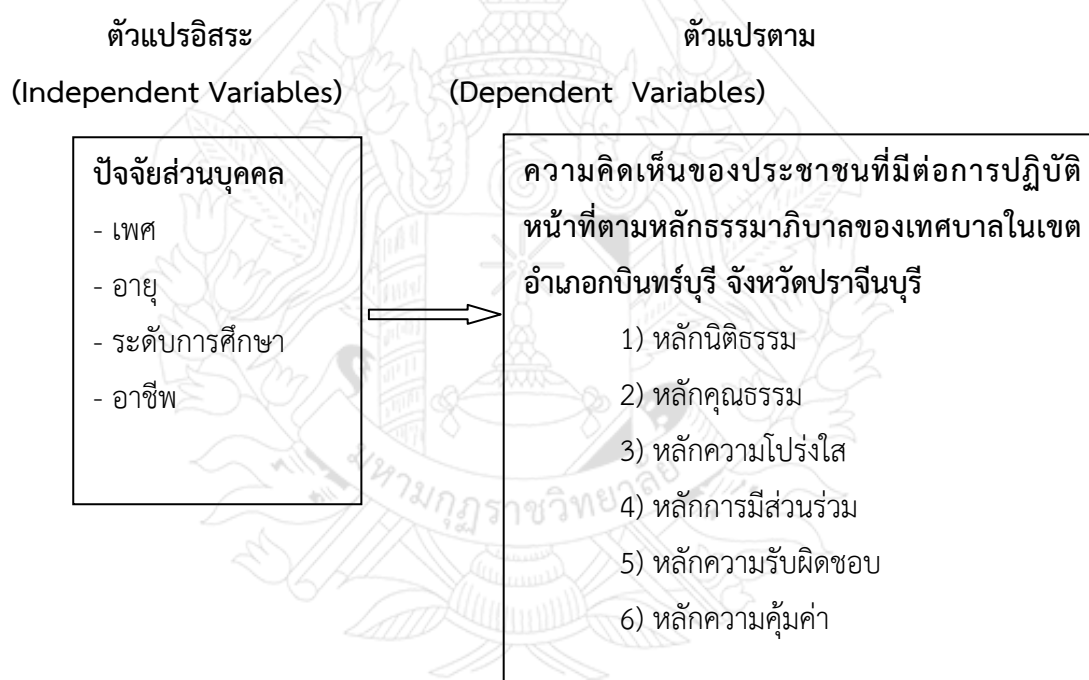
ขงยุทธ เทพวันดี (2553, หน้า 187) ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดวง จังหวัดเลย” ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเป็นธรรมาภิบาลของด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม และความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักความโปร่งใส

ผลการเปรียบเทียบประชาชนในตำบลท่าสวรรค์ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และประชาชนในตำบลท่าสวรรค์ที่มีเพศต่างกัน ความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา ความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดวง จังหวัดเลย มากที่สุดคือ ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีข้อเสนอมากที่สุดคือ การดำเนินงานในบางครั้งประชาชนไม่มีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานขององค์กรมีภารกิจที่เฉพาะหน่วยงาน รองลงมาได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ละเลยในเรื่องความถูกต้องในการปฏิบัติงาน ขาดความซื่อสัตย์ยึดพวกพ้องและน้อยที่สุด บุคลากรในองค์กรไม่เข้าใจหน้าที่ของตนเอง และแนวทางแก้ไข ปัญหาความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดวง จังหวัดเลย มากที่สุดคือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้มากกว่าเดิม รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารต้องชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงงบประมาณที่ใช้ในการก่อสร้าง และน้อยที่สุด ควรปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรในองค์กรรู้จักหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ

2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาเป็นประเด็นในการวิจัยครั้งนี้ โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบโดยมีประชาชน หรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กรเพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่และการทำงานในองค์กร และจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริตความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐนั้นจะเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง ดังนั้นจึงนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านคือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า สามารถสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี” ผู้วิจัยใช้กระบวนการศึกษาหรือระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้การวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวัดค่าตัวแปร
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เทศบาล 3 แห่ง รวมทั้งสิ้น ซึ่งประกอบด้วย เทศบาลสระบัว เทศบาลกบินทร์ และเทศบาลเมืองเก่า จำนวน 20,535 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 20,535 คน ซึ่งได้จากการใช้กลุ่มประชากรตาม ข้อ 3.1.1 แล้วใช้สูตรการหาขนาดกลุ่ม ตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน (Taro Yamane) ซึ่งมีสูตรคำนวณดังนี้ (ยุทพงษ์ กัยวรรณ, 2543, หน้า 79)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ $n =$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$N =$ จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{20,535}{1 + 20,535 \times (0.05)^2} \\ n &= \frac{20,535}{1 + 20,535 \times (0.0025)} \\ n &= \frac{20,535}{52.3375} \\ &= 392 \end{aligned}$$

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีของทาโร่ ยามาเน (Taro Yamane)

1) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยการหาสัดส่วนของประชากร 20,535 คน ต่อ 392 คน โดยใช้สูตรการหาสัดส่วนต่อบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 3 ชั้น ตามจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548, หน้า 19)

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n_1 &= \frac{nN_1}{N} \\ \text{กำหนดให้} \quad n_1 &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละเทศบาล} \\ n &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \\ N_1 &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะสุ่มตัวอย่าง} \\ N &= \text{จำนวนประชากรทั้งหมด} \end{aligned}$$

ผลการคำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บในแต่ละคณะ ตามรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแต่ละเทศบาลของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราชินบุรี

เทศบาล	ประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละ เทศบาล
เทศบาลเมืองเก่า	6,161	118
เทศบาลกบินทร์	12,250	234
เทศบาลสระบัว	2,124	40
รวม	20,535	392

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการใช้โอกาสความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการเขียนหมายเลขตามบัญชีของบุคลากรลงในฉลาก ม้วนใส่ภาชนะคละก้นให้ทั่วถึง แล้วหยิบขึ้นมาจับได้เลขใดขึ้นมาไม่ต้องใส่ฉลากที่จับได้กลับลงไปใ้ในภาชนะอีก ทำดังนี้ทุกครั้งจนกระทั่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป จนได้ครบจำนวน 392 คน ตามเป้าหมายที่ต้องการ

3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) คือ การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราชินบุรี” ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) นายวารินทร์ เตียงงา ผู้ใหญ่บ้านลาดตะเคียน
- 2) นางสาวปภาดา เพียรเจริญ กำนันตำบลเมืองเก่า
- 3) นายชัยเฉลิม ไพพาร ผู้ใหญ่บ้าน
- 4) นางศิริพร ชัมเจริญ ผู้ใหญ่บ้านเมืองเก่า
- 5) นายวิชาญ สิทธิโยธิน ประธานชุมชนกบินทร์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

แบบสอบถามมีลักษณะแบบปลายปิด และแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภักดีบวรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทั้ง 6 ด้าน จำนวน 36 ข้อ ได้แก่

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

แบบสอบถาม ส่วนนี้เป็นแบบสอบถามตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ท สเกล (Likert Scale) ใช้การวัดแบบระดับคุณภาพ (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ เป็นเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

ตอนที่ 3 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภักดีบวรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

3.3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างลักษณะแบบปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างลักษณะแบบปลายเปิด ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลอย่างเสรีเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี มีจำนวน 6 ข้อ จาก 6 ด้าน

3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3.4.2 รวบรวมข้อมูลจากการศึกษา สรุปเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของคำถามครอบคลุมเนื้อเรื่องที่ทำการวิจัย และผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบข้อเท็จจริงได้

3.4.3 ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับสำนวนภาษาให้เข้าใจง่าย เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีข้อความตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.4.6 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความถูกต้องของภาษาแล้วนำไปแก้ไข การหาคุณภาพของเครื่องมือที่จัดทำขึ้นนี้ ประกอบด้วย การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยใช้วิธีการดังนี้

1) การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาข้อความและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงและพิจารณาค่าความสอดคล้องของเนื้อหา ประกอบด้วย

1) พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร.

วุฒิการศึกษา	ศน.บ.(สังคมวิทยา), ศศ.ม.(ปรัชญาการเมือง) Ph.D.(public Administration)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครอง

2) พระมหาสุเทพ สุวณฺโณ, ดร.

วุฒิการศึกษา	ศน.บ.(ภาษาอังกฤษ), น.บ.(นิติศาสตร์) สส.ม.(กระบวนการยุติธรรม), พร.ด.(ประชากรศึกษา)
ตำแหน่งปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา

3) ผศ.(พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก

วุฒิการศึกษา	Ph.D.(Political Science) Banaras Hindu University ประเทศอินเดีย
ตำแหน่งปัจจุบัน	ประธานสาขารัฐศาสตร์ การปกครอง มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย

4) ดร.กรรณา มธูลาภรังสรรค์

วุฒิการศึกษา	ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

5) นายวรรณสิทธิ์ แสงมาลี

วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์บัณฑิต
ตำแหน่งปัจจุบัน	นายกเทศมนตรีตำบลสระบัว

จากนั้นหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ผลปรากฏว่า
ได้ค่า IOC ที่ระดับ 1 จำนวน 36 ข้อ รวมทั้งสิ้น 36 ข้อ

2) การวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของเครื่องมือวัด โดยนำแบบสอบถามที่
ใช้ในการศึกษาวิจัยไปทำการทดลองใช้ (Try-out) จำนวน 30 ชุด ทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาล อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 30 คน เพื่อนำกลับ

มาทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือได้ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ระดับ 0.79

3.4.7 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมพิจารณาเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือ แบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวางแผนและได้ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถึงนายกเทศมนตรี ในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เพื่อการวิจัยและในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาล ในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

3.5.2 ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

3.5.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

3.5.4 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 392 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 % จึงมาตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

3.5.5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

3.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเจาะจงกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 เดือน คือ ระหว่างวันที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์- วันที่ 1 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2559 คือ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างพร้อมแบบหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลทำการวิจัยต่อผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 ท่าน ในเขตเทศบาล อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยวางแผนและได้ปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารคือหนังสือขอความร่วมมือและแบบสัมภาษณ์ต่อผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาล อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ก่อนหนึ่งอาทิตย์ พร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

2) เมื่อถึงเวลากำหนดผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน โดยอาศัยการจดบันทึกและบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์พร้อมกับบันทึกภาพร่วมกับผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาล อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

3.6 การวัดค่าตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{5} = \frac{4}{5} = 0.8$$

ระดับ	ค่าช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
5	4.21 - 5.00	มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล ระดับมากที่สุด
4	3.41 - 4.20	มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล ระดับมาก
3	2.61 - 3.40	มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล ระดับปานกลาง
2	1.81 - 2.60	มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล ระดับน้อย
1	1.00 - 1.80	มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล ระดับน้อยที่สุด

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการ ดังนี้

3.7.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรีโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี กับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้าน เพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) ส่วนด้านอายุ และอาชีพ ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

4) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบ คำบรรยาย

3.7.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการสังเกตการณ์ สัมภาษณ์และการจดบันทึก

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย 2 ประเภท ได้แก่

3.8.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1) สถิติการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) ตามสูตร (ธีระศักดิ์ อุ่่นอารมณเลิศ, 2549, หน้า 65) คือ

$$\text{สูตร } \text{IOC} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548, หน้า 35) คือ

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 K = จำนวนข้อของมาตรวัด
 S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

3.8.2 สถิติพื้นฐาน

- 1) ความถี่ (Frequency)
- 2) ค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = X (100)$$

$$\frac{\quad}{N}$$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ
 X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
 N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3) ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
 N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X_i = จำนวนคะแนน
 $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยมีชัณมิเลขคณิต
 n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

5) การทดสอบสมมติฐาน (t-test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

t = ค่าที-เทสท์ (t- test)

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

6) ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) หรือ (F-test)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 392 คน โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t – distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F – distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์หาความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีคุณลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปากกวดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	186	47.40
หญิง	206	52.60
รวม	392	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 และเพศชาย จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 25 ปีลงมา	58	14.80
26-33 ปี	133	33.90
34-51 ปี	150	38.30
52 ปีขึ้นไป	51	13.00
รวม	392	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากมีอายุ 34-51 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมา มีอายุ 26-33 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 และน้อยที่สุด จำนวน 52 ปีขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของ
ประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามระดับ
การศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	109	27.80
มัธยมศึกษาตอนต้น	96	24.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย	115	29.30
ปริญญาตรี	68	17.30
ปริญญาโทขึ้นไป	4	1.00
รวม	392	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 รองลงมามีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 น้อยที่สุดมีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 4 คิดเป็นร้อยละ 1.00

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของ
ประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
อิสระ	81	20.70
รับจ้าง	201	51.30
เกษตรกร	65	16.60
รับราชการ	45	11.50
รวม	392	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากมีอาชีพรับจ้าง จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 รองลงมามีอาชีพอิสระ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70 น้อยที่สุดมีอาชีพรับราชการ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

การศึกษาวិเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปากฎดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.75	0.79	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.74	0.80	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.76	0.89	มาก
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.69	0.83	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.78	0.79	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.80	0.82	มาก
รวม	3.75	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สรุปโดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าสูงสุดคือ ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมา คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักคุณธรรม และน้อยที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านนิติธรรม

ด้านหลักนิติธรรม		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่บริการประชาชน	3.80	0.71	มาก
2	เทศบาลได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจน	3.80	0.77	มาก
3	เทศบาลได้สนับสนุนการจัดโครงการในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม	3.67	0.77	มาก
4	เทศบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองมีส่วนร่วมพิจารณา กฎเกณฑ์ ระเบียบ และคำสั่งที่นำมาใช้	3.74	0.78	มาก
5	ในการออกกฎข้อบังคับเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมข้อเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็น	3.73	0.86	มาก
6	เทศบาลมีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ภายในเทศบาล	3.77	0.86	มาก
รวม		3.75	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สูงที่สุด คือ เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่บริการประชาชน รองลงมาคือ เทศบาลได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจน และต่ำที่สุด คือ เทศบาลได้สนับสนุนการจัดโครงการในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักคุณธรรม		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติกับประชาชน	3.89	0.73	มาก
2	เทศบาลได้ยึดหลักความถูกต้อง เป็นธรรม ดึงมาซื้อสัตย์สุจริต	3.78	0.80	มาก
3	เทศบาลได้ยึดมั่นในความถูกต้อง บนพื้นฐานของศีลธรรมจริยธรรมภายใต้ระเบียบและข้อบังคับ	3.72	0.76	มาก
4	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลดูแลสาระทุกข์สุขดิบและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน	3.65	0.85	มาก
5	ผู้บริหารเทศบาลได้จัดสรรงบประมาณของเทศบาลครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม	3.69	0.83	มาก
6	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลได้มีการนำระบบคุณธรรมไปใช้ในการบริหารจัดการ	3.76	0.83	มาก
รวม		3.74	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สูงที่สุด คือ เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติกับประชาชน รองลงมาคือ เทศบาลตำบลได้ยึดหลักความถูกต้อง เป็นธรรม ดึงมาซื้อสัตย์สุจริต และต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลดูแลสาระทุกข์สุขดิบ และแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราชินบุรี ด้านหลักความโปร่งใส

ด้านหลักความโปร่งใส		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ต่อชุมชน	3.76	0.88	มาก
2	เทศบาลได้มีการบริหารงบประมาณให้แก่ชุมชนอย่างโปร่งใส ความเป็นธรรมและเป็นกลาง	3.78	0.87	มาก
3	เทศบาลได้เปิดช่องทางให้กับประชาชนสามารถตรวจสอบ ติดตามผล การดำเนินงานด้านต่างๆอย่างโปร่งใส	3.71	0.94	มาก
4	เทศบาลได้มีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสทุกชั้นตอนกับชุมชนในการปฏิบัติงาน	3.69	0.89	มาก
5	เทศบาลมีกลไกในการตรวจสอบ เช่น ประชาคม เพื่อให้ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส	3.80	0.87	มาก
6	เทศบาลมีวิธีการหรือรูปแบบการประชาสัมพันธ์เพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ประชุมชี้แจง เสียงตามสาย หรือการแจกจ่ายเอกสาร	3.84	0.88	มาก
รวม		3.76	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราชินบุรี ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สูงที่สุด คือ เทศบาลมีวิธีการหรือรูปแบบการประชาสัมพันธ์เพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ประชุมชี้แจง เสียงตามสาย หรือการแจกจ่ายเอกสาร รองลงมาคือ เทศบาลตำบลมีกลไกในการตรวจสอบ เช่น ประชาคมเพื่อให้ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส และต่ำที่สุด คือ เทศบาลได้มีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสทุกชั้นตอนกับชุมชนในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน	3.73	0.81	มาก
2	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบข้อบังคับ	3.68	0.83	มาก
3	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน	3.62	0.85	มาก
4	เทศบาลได้ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยและการเลือกตั้งแก่ประชาชน	3.72	0.82	มาก
5	เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน	3.73	0.82	มาก
6	เทศบาลได้จัดการประชุมเพื่อรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละชุมชน	3.71	0.84	มาก
รวม		3.69	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สูงที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน รองลงมาคือ เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน และต่ำที่สุด คือ เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ

ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารและบุคลากรมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและหน้าที่เพื่อรับใช้ประชาชน และสังคม	3.82	0.80	มาก
2	เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ต่อชุมชนและประชาชน	3.81	0.82	มาก
3	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลให้บริการประชาชนนอกสถานที่หรือจัดบุคลากรเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน	3.76	0.82	มาก
4	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลเอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับการร้องขอ	3.78	0.85	มาก
5	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลกล้าตัดสินใจและยอมรับผลแห่งการกระทำที่เกิดขึ้น	3.79	0.78	มาก
6	เทศบาลแก้ปัญหาความทุกข์ร้อนให้แก่ประชาชนได้รวดเร็วเพียงใด	3.77	0.64	มาก
รวม		3.78	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบต่อโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สูงที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและหน้าที่เพื่อรับใช้ประชาชน และสังคม รองลงมาคือ เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ต่อชุมชนและประชาชน และต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลให้บริการประชาชนนอกสถานที่หรือจัดบุคลากรเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

ตารางที่ 4.11 สรุปลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า

ด้านหลักความคุ้มค่า		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารได้ใช้บุคลากรและเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างคุ้มค่า	3.82	0.73	มาก
2	เทศบาลมีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณเป็นประจำทุกปีโดยประชาชน	3.75	0.85	มาก
3	เทศบาลได้มีการรณรงค์ให้ประชาชน มีความประหยัด และใช้ทรัพยากรต่างๆ ในชุมชนอย่างคุ้มค่า	3.80	0.83	มาก
4	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลได้มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการใช้ทรัพยากรอย่างถูกวิธีอย่างคุ้มค่า เห็นความสำคัญของทรัพยากรในชุมชนของตนเอง	3.81	0.85	มาก
5	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลได้มีการฝึกอาชีพต่างๆ ให้แก่ประชาชนผู้สนใจในการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าในการจำหน่าย	3.78	0.87	มาก
6	ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการต่างๆของเทศบาลให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า	3.87	0.79	มาก
รวม		3.80	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สูงที่สุด คือ ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการต่างๆของเทศบาลให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า รองลงมาคือ ผู้บริหารได้ใช้บุคลากรและเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างคุ้มค่า และต่ำที่สุด คือ เทศบาลตำบลมีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณเป็นประจำทุกปีโดยประชาชน

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนในเขตเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี โดย
ใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ในเรื่องเพศ และ F-test (One-
Way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ในเรื่อง อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะเปรียบเทียบโดยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็น
ของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขต
อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	186	4.21	0.69	มากที่สุด
หญิง	206	4.24	0.64	มากที่สุด
รวม	392	4.22	0.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตาม
หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลัก
ธรรมาภิบาลของเทศบาล ในอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน
จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	186	4.21	0.69	-0.378	0.11
หญิง	206	4.24	0.64	-0.376	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ
ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง
6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.73	0.64	มาก
หญิง	206	3.77	0.56	มาก
รวม	392	3.75	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	186	3.73	0.64	-0.63	0.53
หญิง	206	3.77	0.56		

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.72	0.63	มาก
หญิง	206	3.77	0.60	มาก
รวม	392	3.75	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	186	3.72	0.63	-0.70	0.48
หญิง	206	3.77	0.60		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.76	0.76	มาก
หญิง	206	3.77	0.71	มาก
รวม	392	3.76	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	186	3.76	0.76	-0.13	0.90
หญิง	206	3.77	0.71		

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.69	0.68	มาก
หญิง	206	3.71	0.62	มาก
รวม	392	3.70	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	186	3.69	0.68	-0.26	0.79
หญิง	206	3.71	0.62		

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.78	0.64	มาก
หญิง	206	3.79	0.66	มาก
รวม	392	3.79	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรีด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	186	3.78	0.64	-0.14	0.89
หญิง	206	3.79	0.66		

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.79	0.68	มาก
หญิง	206	3.81	0.61	มาก
รวม	392	3.80	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เพศหญิง

ตารางที่ 4.25 แสดงการความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	186	3.79	0.68	-0.27	0.79
หญิง	206	3.81	0.61		

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-25ปี	58	4.14	0.72	มาก
26-33ปี	133	4.19	0.60	มาก
34-51ปี	150	4.34	0.65	มากที่สุด
52ปีขึ้นไป	51	4.10	0.78	มาก
รวม	392	4.19	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 34-51ปีลงมา รองลงมา ได้แก่ อายุ 26-33 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 52ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.30	3	1.10	2.52	0.06
ภายในกลุ่ม	170.72	388	0.44		
รวม	174.02	391			

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-25ปี	58	3.70	0.65	มาก
26-33ปี	133	3.69	0.53	มาก
34-51ปี	150	3.86	0.57	มาก
52ปีขึ้นไป	51	3.67	0.73	มาก
รวม	392	3.75	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 34- 51ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 18-25 ปี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ อายุ 52ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.29 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.64	3	0.88	2.49	0.06
ภายในกลุ่ม	135.80	388	0.35		
รวม	138.44	391			

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-25ปี	58	3.68	0.71	มาก
26-33ปี	133	3.74	0.55	มาก
34-51ปี	150	3.83	0.61	มาก
52ปีขึ้นไป	51	3.59	0.67	มาก
รวม	392	3.75	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 34-51 ปีลงมา รองลงมา ได้แก่ อายุ 26-33 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 52ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.31 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.49	3	0.83	2.20	0.09
ภายในกลุ่ม	147.44	388	0.38		
รวม	149.49	391			

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม แตกต่าง

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-25ปี	58	3.66	0.77	มาก
26-33ปี	133	3.71	0.64	มาก
34-51ปี	150	3.90	0.75	มาก
52ปีขึ้นไป	51	3.62	0.80	มาก
รวม	392	3.76	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใสจำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 34-51 ปีลงมา รองลงมา ได้แก่ อายุ 26-33 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 52ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4.86	3	1.62	3.07	0.03*
ภายในกลุ่ม	205.64	388	0.53		
รวม	210.5	391			

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

อายุ	18-25 ปี ($\bar{X} = 3.66$)	26-33 ปี ($\bar{X} = 3.71$)	34-51 ปี ($\bar{X} = 3.90$)	52 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.62$)
18-25 ปี ($\bar{X} = 3.66$)	-	0.05*	0.24	-0.04*
26-33 ปี ($\bar{X} = 3.71$)		-	0.19	-0.09
34-51 ปี ($\bar{X} = 3.90$)			-	0.28
52 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.62$)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-25ปี	58	3.64	0.72	มาก
26-33ปี	133	3.70	0.64	มาก
34-51ปี	150	3.76	0.60	มาก
52ปีขึ้นไป	51	3.58	0.72	มาก
รวม	392	3.70	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมจำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 34-51 ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 26-33 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 52ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.36 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.59	3	0.53	1.25	0.29
ภายในกลุ่ม	162.50	388	0.42		
รวม	164.08	391			

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.37 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-25ปี	58	3.69	0.71	มาก
26-33ปี	133	3.77	0.60	มาก
34-51ปี	150	3.88	0.63	มาก
52ปีขึ้นไป	51	3.67	0.74	มาก
รวม	392	3.79	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 34-51 ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 26-33 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 52ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.38 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.45	3	0.82	1.96	0.12
ภายในกลุ่ม	162.69	388	0.42		
รวม	165.42	391			

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-25ปี	58	3.71	0.67	มาก
26-33ปี	133	3.75	0.60	มาก
34-51ปี	150	3.91	0.61	มาก
52ปีขึ้นไป	51	3.73	0.80	มาก
รวม	392	3.80	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่าจำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อายุ 34-51 ปีลงมา รองลงมา ได้แก่ อายุ 26-33 ปี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อายุ 52ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.40 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.06	3	1.02	2.48	0.06
ภายในกลุ่ม	159.08	388	0.41		
รวม	162.14	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	109	4.03	0.66	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	96	4.33	0.67	มากที่สุด
มัธยมศึกษาตอนปลาย	115	4.24	0.63	มากที่สุด
ปริญญาตรี	68	4.37	0.65	มากที่สุด
ปริญญาโทขึ้นไป	4	4.41	1.13	มากที่สุด
รวม	392	4.23	0.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระดับปริญญาโทขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4.42 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6.64	4	1.66	3.87	0.00*
ภายในกลุ่ม	166.41	387	0.43		
รวม	173.05	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา ($\bar{X} = 4.03$)	มัธยม ตอนต้น ($\bar{X} = 4.33$)	มัธยม ตอนปลาย ($\bar{X} = 4.24$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.37$)	ปริญญาโท ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.41$)
ประถมศึกษา ($\bar{X} = 4.03$)		0.3 (0.03*)	0.21	0.34 (0.02*)	0.38
มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 4.33$)			-0.09	0.04	0.08
มัธยมศึกษา ตอนปลาย ($\bar{X} = 4.24$)				0.13	0.17
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.37$)					0.04
ปริญญาโท ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.41$)					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และปริญญาตรี. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.44 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	109	3.61	0.63	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	96	3.85	0.56	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย	115	3.76	0.55	มาก
ปริญญาตรี	68	3.82	0.60	มาก
ปริญญาโทขึ้นไป	4	3.88	1.36	มาก
รวม	392	3.75	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระดับปริญญาโทขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ประถมศึกษา

ตารางที่ 4.45 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.40	4	0.85	2.42	0.05*
ภายในกลุ่ม	135.45	387	0.35		
รวม	139.61	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.46

ตารางที่ 4.46 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านนิติธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.61$)	มัธยม ตอนต้น ($\bar{X} = 3.85$)	มัธยม ตอนปลาย ($\bar{X} = 3.76$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.82$)	ปริญญาโท ขึ้นไป ($\bar{X} = 3.88$)
ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.61$)		0.24	0.15	0.21	0.27
มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 3.85$)			-0.09	-0.03	0.03
มัธยมศึกษา ตอนปลาย ($\bar{X} = 3.76$)				0.06	0.12
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.82$)					0.06
ปริญญาโท ขึ้นไป ($\bar{X} = 3.88$)					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านนิติธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	109	3.56	0.62	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	96	3.81	0.56	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย	115	3.76	0.60	มาก
ปริญญาตรี	68	3.91	0.63	มาก
ปริญญาโทขึ้นไป	4	3.96	0.91	มาก
รวม	392	3.75	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระดับปริญญาโทขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4.48 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6.20	4	1.55	4.20	0.00*
ภายในกลุ่ม	143.19	387	0.37		
รวม	149.39	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.49

ตารางที่ 4.49 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.56$)	มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 3.81$)	มัธยมศึกษา ตอนปลาย ($\bar{X} = 3.76$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.91$)	ปริญญาโท ขึ้นไป ($\bar{X} = 3.96$)
ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.56$)		0.25	0.2	0.35 (0.01*)	0.4
มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 3.81$)			-0.05	0.1	0.15
มัธยมศึกษาตอน ปลาย ($\bar{X} = 3.76$)				0.15	0.2
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.91$)					0.05
ปริญญาโทขึ้นไป ($\bar{X} = 3.96$)					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.50 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	109	3.53	0.70	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	96	3.87	0.73	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย	115	3.80	0.74	มาก
ปริญญาตรี	68	3.90	0.71	มาก
ปริญญาโทขึ้นไป	4	4.17	0.90	มาก
รวม	392	3.76	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใสจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระดับปริญญาโทขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ ระดับ ปริญญาตรี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4.51 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	8.88	4	2.22	4.29	0.00*
ภายในกลุ่ม	201.24	387	0.52		
รวม	210.12	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.52

ตารางที่ 4.52 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.53$)	มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 3.87$)	มัธยมศึกษา ตอนปลาย ($\bar{X} = 3.80$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.90$)	ปริญญาโท ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.17$)
ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.53$)		0.34 (0.02*)	0.27	0.37	0.64
มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 3.87$)			-0.07	0.03	0.3
มัธยมศึกษาตอน ปลาย ($\bar{X} = 3.80$)				0.1	0.37
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.90$)					0.27
ปริญญาโทขึ้นไป ($\bar{X} = 4.17$)					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.53 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	109	3.51	0.62	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	96	3.79	0.68	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย	115	3.71	0.61	มาก
ปริญญาตรี	68	3.85	0.62	มาก
ปริญญาโทขึ้นไป	4	3.63	0.99	มาก
รวม	392	3.70	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระดับปริญญาตรี รองลงมา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ระดับปริญญาโทขึ้นไป

ตารางที่ 4.54 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6.12	4	1.53	3.75	0.01*
ภายในกลุ่ม	158.96	387	0.41		
รวม	164.79	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.55

ตารางที่ 4.55 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.51$)	มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 3.79$)	มัธยมศึกษา ตอนปลาย ($\bar{X} = 3.71$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.85$)	ปริญญาโท ขึ้นไป ($\bar{X} = 3.63$)
ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.51$)		0.28	0.2	0.07 (0.02*)	0.12
มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 3.79$)			-0.08	0.06	-0.16
มัธยมศึกษาตอน ปลาย ($\bar{X} = 3.71$)				0.14	-0.08
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.85$)					-0.22
ปริญญาโทขึ้นไป ($\bar{X} = 3.63$)					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.55 พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.56 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	109	3.65	0.67	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	96	3.84	0.65	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย	115	3.81	0.60	มาก
ปริญญาตรี	68	3.89	0.65	มาก
ปริญญาโทขึ้นไป	4	3.88	1.26	มาก
รวม	392	3.79	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.56 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระดับปริญญาตรี รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาโทขึ้นไป และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4.57 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.32	4	0.82	1.97	0.10
ภายในกลุ่ม	162.54	387	0.42		
รวม	165.84	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.57 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.58 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	109	3.64	0.65	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	96	3.91	0.68	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย	115	3.78	0.61	มาก
ปริญญาตรี	68	3.94	0.60	มาก
ปริญญาโทขึ้นไป	4	4.04	0.72	มาก
รวม	392	3.80	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.58 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระดับปริญญาโทขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ ปริญญาตรี และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4.59 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.68	4	1.42	3.48	0.01*
ภายในกลุ่ม	158.67	387	0.41		
รวม	164.35	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.59 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.60

ตารางที่ 4.60 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.64$)	มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 3.91$)	มัธยมศึกษา ตอนปลาย ($\bar{X} = 3.78$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.94$)	ปริญญาโท ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.04$)
ประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.64$)		0.27	0.14	0.3 (0.05*)	0.4
มัธยมศึกษา ตอนต้น ($\bar{X} = 3.91$)			-0.13	0.03	0.13
มัธยมศึกษาตอน ปลาย ($\bar{X} = 3.78$)				0.16	0.26
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.94$)					0.1
ปริญญาโทขึ้นไป ($\bar{X} = 4.04$)					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.60 พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.61 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
อิสระ	81	4.23	0.64	มากที่สุด
รับจ้าง	201	4.25	0.65	มากที่สุด
เกษตรกรกรรม	65	3.99	0.60	มาก
รับราชการ	45	4.47	0.77	มากที่สุด
รวม	392	4.23	0.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.61 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาชีพเกษตรกรกรรม

ตารางที่ 4.62 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6.48	3	2.16	5.03	0.00*
ภายในกลุ่ม	166.84	388	0.43		
รวม	173.32	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.62 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.63

ตารางที่ 4.63 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

อาชีพ	อิสระ ($\bar{X} = 4.23$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 4.25$)	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.99$)	รับราชการ ($\bar{X} = 4.47$)
อิสระ ($\bar{X} = 4.23$)		0.02	-0.24	0.24
รับจ้าง ($\bar{X} = 4.25$)			-0.26 (0.05*)	0.22
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.99$)				0.48
รับราชการ ($\bar{X} = 4.47$)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.63 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.64 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
อิสระ	81	3.78	0.59	มาก
รับจ้าง	201	3.77	0.55	มาก
เกษตรกร	65	3.53	0.56	มาก
รับราชการ	45	3.95	0.75	มาก
รวม	392	3.75	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.64 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงมา ได้แก่ อาชีพอิสระ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาชีพเกษตรกร

ตารางที่ 4.65 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.13	3	1.71	4.92	0.00*
ภายในกลุ่ม	135.80	388	0.35		
รวม	140.93	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.65 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.66

ตารางที่ 4.66 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

อาชีพ	อิสระ ($\bar{X} = 3.78$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 3.77$)	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.53$)	รับราชการ ($\bar{X} = 3.95$)
อิสระ ($\bar{X} = 3.78$)		-0.01	-0.25	0.17
รับจ้าง ($\bar{X} = 3.77$)			-0.24 (0.04*)	0.18
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.53$)				0.42 (0.00*)
รับราชการ ($\bar{X} = 3.95$)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.66 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง และประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.67 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
อิสระ	81	3.78	0.65	มาก
รับจ้าง	201	3.74	0.59	มาก
เกษตรกร	65	3.52	0.51	มาก
รับราชการ	45	4.03	0.71	มาก
รวม	392	3.75	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.67 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงมา ได้แก่ อาชีพอิสระ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาชีพเกษตรกร

ตารางที่ 4.68 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	7.15	3	2.38	6.54	0.00*
ภายในกลุ่ม	141.45	388	0.36		
รวม	148.60	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.68 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.69

ตารางที่ 4.69 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

อาชีพ	อิสระ ($\bar{X} = 3.78$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 3.74$)	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.52$)	รับราชการ/ ($\bar{X} = 4.03$)
อิสระ ($\bar{X} = 3.78$)		-0.04	-0.26	0.25
รับจ้าง ($\bar{X} = 3.74$)			-0.22	0.29 (0.04*)
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.52$)				0.51 (0.00*)
รับราชการ ($\bar{X} = 4.03$)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.69 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม ต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง และประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.70 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
อิสระ	81	3.77	0.65	มาก
รับจ้าง	201	3.81	0.75	มาก
เกษตรกร	65	3.47	0.65	มาก
รับราชการ	45	3.99	0.78	มาก
รวม	392	3.76	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.70 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาชีพเกษตรกร

ตารางที่ 4.71 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	8.34	3	2.78	5.36	0.00*
ภายในกลุ่ม	205.64	388	0.52		
รวม	213.98	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.71 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.72

ตารางที่ 4.72 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé)

อาชีพ	อิสระ ($\bar{X} = 3.77$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 3.81$)	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.47$)	รับราชการ ($\bar{X} = 3.99$)
อิสระ ($\bar{X} = 3.77$)		0.04	-0.3	0.22
รับจ้าง ($\bar{X} = 3.81$)			-0.34 (0.01*)	0.18
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.47$)				0.52 (0.00*)
รับราชการ ($\bar{X} = 3.99$)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.72 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใสแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับ กับประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง และประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับ กับประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.73 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
อิสระ	81	3.67	0.65	มาก
รับจ้าง	201	3.72	0.62	มาก
เกษตรกรกรรม	65	3.51	0.63	มาก
รับราชการ	45	3.91	0.71	มาก
รวม	392	3.70	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.73 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมจำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาชีพเกษตรกรกรรม

ตารางที่ 4.74 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4.53	3	1.51	3.68	0.01*
ภายในกลุ่ม	159.08	388	0.41		
รวม	163.61	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.74 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตอำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.75

ตารางที่ 4.75 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

อาชีพ	อิสระ ($\bar{X} = 3.67$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 3.72$)	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.51$)	รับราชการ/ ($\bar{X} = 3.91$)
อิสระ ($\bar{X} = 3.67$)		0.05	-0.16	0.24
รับจ้าง ($\bar{X} = 3.72$)			-0.21	0.19
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.51$)				0.4 (0.02*)
รับราชการ ($\bar{X} = 3.91$)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.75 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.76 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
อิสระ	81	3.77	0.61	มาก
รับจ้าง	201	3.81	0.64	มาก
เกษตรกรรวม	65	3.61	0.62	มาก
รับราชการ	45	3.97	0.74	มาก
รวม	392	3.79	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.76 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรวม

ตารางที่ 4.77 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.63	3	1.21	2.93	0.03*
ภายในกลุ่ม	159.08	388	0.41		
รวม	162.71	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05.

จากตารางที่ 4.77 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.78

ตารางที่ 4.78 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé)

อาชีพ	อิสระ ($\bar{X} = 3.77$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 3.81$)	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.61$)	รับราชการ/ ($\bar{X} = 3.97$)
อิสระ ($\bar{X} = 3.77$)		0.04	-0.16	0.2
รับจ้าง ($\bar{X} = 3.81$)			-0.2	0.16
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.61$)				0.36 (0.04*)
รับราชการ ($\bar{X} = 3.97$)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.78 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.79 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
อิสระ	81	3.79	0.58	มาก
รับจ้าง	201	3.82	0.67	มาก
เกษตรกรรวม	65	3.64	0.61	มาก
รับราชการ	45	3.99	0.65	มาก
รวม	392	3.80	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.79 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาชีพรับราชการ รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรวม

ตารางที่ 4.80 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.45	3	1.15	2.79	0.04*
ภายในกลุ่ม	159.08	388	0.41		
รวม	152.53	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.80 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.81

ตารางที่ 4.81 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

อาชีพ	อิสระ ($\bar{X} = 3.79$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 3.82$)	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.64$)	รับราชการ/ ($\bar{X} = 3.99$)
อิสระ ($\bar{X} = 3.79$)		0.03	-0.15	0.2
รับจ้าง ($\bar{X} = 3.82$)			-0.18	0.17
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.64$)				0.35 (0.05*)
รับราชการ ($\bar{X} = 3.99$)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.81 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.82 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	สถิติทดสอบ	โดยรวม	ด้านหลัก นิติธรรม	ด้านหลัก คุณธรรม	ด้านหลัก ความโปร่งใส	ด้านหลัก การมีส่วนร่วม	ด้านหลัก ความรับผิดชอบ	ด้านหลัก ความคุ้มค่า
1. เพศ	T-test	0.11	0.53	0.48	0.90	0.79	0.89	0.79
2. อายุ	F-test	0.06	0.06	0.09	0.03*	0.29	0.12	0.06
3. ระดับการศึกษา	F-test	0.00*	0.05	0.00*	0.00*	0.01*	0.10	0.01*
4. อาชีพ	F-test	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*	0.01*	0.03*	0.04*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.82 สรุปได้ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ ผู้นำชุมชน โดยให้ผู้นำชุมชนใช้ดุลยพินิจในการตอบ โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เริ่มต้นด้วยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และคำถามอันเป็นโครงร่างโดยรวม

ที่	ชื่อ-นามสกุล	วันที่สัมภาษณ์
1	นายวารินทร์ เตียงงา	24 กุมภาพันธ์ 2559
2	นางสาวปภาดา เพียรเจริญ	26 กุมภาพันธ์ 2559
3	นายชัยเฉลิม ไพพาร	26 กุมภาพันธ์ 2559
4	นางศิริพร ชัมเจริญ	26 กุมภาพันธ์ 2559
5	นายวิชาญ สิทธิโยธิน	28 กุมภาพันธ์ 2559

คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 6 ข้อ ดังนี้

- 1) มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านนิติธรรม
- 2) มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านคุณธรรม
- 3) มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านความโปร่งใส
- 4) มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการมีส่วนร่วม
- 5) มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านความรับผิดชอบ
- 6) มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านความคุ้มค่า

1) ด้านหลักนิติธรรม

จากคำถามข้อที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักนิติธรรม

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า เทศบาลได้ดำเนินการตามกฎหมายที่กำหนด โดยนำข้อร้องเรียนจากประชาชน มาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง สมาชิกเทศบาลปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ แต่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายบ้าง เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป การศึกษายังไม่สูงมากนัก

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า เทศบาลได้ออกข้อบังคับเทศบาล และงบประมาณถูกต้องตามกฎหมายกำหนด การจัดเก็บภาษีเทศบาล มีการเดินสายพบปะประชาชนในพื้นที่ เพื่อทำความเข้าใจ และให้ความรู้ในเรื่อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง

ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า เทศบาลไม่ปฏิบัติหน้าที่ตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่คำนึงถึงแต่พรรคพวกตัวเองเป็นหลัก จึงทำให้งานที่ออกมาไม่ตรงตามระเบียบของเทศบาล

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาล ยังไม่ดีเท่าที่ควร ยังมีการปฏิบัติที่นอกเหนือจากระเบียบเทศบาลอยู่บ้าง ประชาชนยังขาดความเข้าใจในระเบียบของเทศบาลอยู่มาก

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย และมีความถูกต้องชอบธรรมตามที่กฎหมายกำหนด และตามข้อบัญญัติที่ได้บัญญัติไว้

สรุปได้ว่า เทศบาลได้มีการออกข้อบังคับงบประมาณ เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ได้นำเรื่องร้องเรียนจากประชาชนแล้วนำไปปรับปรุงต่อภาระงาน มีการใช้กฎระเบียบข้อบัญญัติ อย่างเสมอภาคกัน การปฏิบัติงานเป็นไปตามอำนาจหน้าที่

2) ด้านหลักคุณธรรม

จากคำถามข้อที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักคุณธรรม

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า การบริหารงานของเทศบาลได้ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม โดยนึกถึงประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน มีการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับอย่างเหมาะสม อย่างทั่วถึง แต่งบประมาณที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นงบประมาณที่เป็นรายจ่ายประจำมาก จึงมีงบประมาณในการพัฒนาน้อย

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า ในด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมต่อชุมชน

ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า การทำงานของเทศบาลไม่ค่อยมีความเป็นธรรม ความเสมอภาค การกระจายการพัฒนาไม่ทั่วถึงเท่าเทียมกัน มีการเลือกปฏิบัติ ไม่ค่อยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน และการทำงานยังขาดระเบียบวินัยพอสมควร

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ พนักงานของเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียรและมีระเบียบวินัยต่อหน้าที่ มีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมต่อทุกชุมชน มีคุณธรรมในการทำงาน

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ของเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียรและมีระเบียบวินัย แต่ในการจัดสรรงบประมาณยังไม่เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชนเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า เทศบาลปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ และเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย และมีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน

3) ด้านหลักความโปร่งใส

จากคำถามข้อที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภูกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการจัดซื้อ - จัดจ้างตามระเบียบของทางราชการ มีการประชาสัมพันธ์ในการจัดซื้อ - จัดจ้าง โดยประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน มีการสรุปผลการดำเนินงานในรอบปีให้ประชาชนได้ทราบ และประชุมชี้แจงให้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการให้ข้อมูลต่อชุมชนเป็นอย่างดี การจัดซื้อ - จัดจ้างมีความโปร่งใสต่อชุมชน การประชุมสภาแต่ละครั้ง เทศบาลจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้นำรับทราบ และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบด้วย

ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า การตรวจสอบงานของเทศบาลเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะโดยรวมมีการเล่นพรรคเล่นพวกอยู่มาก จึงทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้ ไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า การตรวจสอบการทำงานของเทศบาลเป็นไปด้วยความยาก เพราะมักจะอ้างว่าเป็นความลับทางราชการบ้าง เป็นงานภายในบ้าง จึงทำให้การตรวจสอบของประชาชนไม่ทั่วถึง

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการจัดซื้อ - จัดจ้างที่รับรู้ทั่วถึง มีการเปิดเผยข้อมูล หมาย ระเบียบ คำสั่ง และข่าวสารที่ประชาชนควรรู้อย่างเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า เทศบาลมีการจัดซื้อ - จัดจ้างที่มีความโปร่งใสและถูกต้อง ได้มีการมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในการประชุมสภา

4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม

จากคำถามข้อที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยจัดทำประชาคมในแต่ละหมู่บ้าน ในการจัดทำโครงการก่อนที่จะเสนอเพื่ออนุมัติ ในการติดตามตรวจสอบการทำงานมีคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน ให้มีอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ต่อชุมชน มีการเสนอแนะในการวางแผนพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบด้วย

ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า เทศบาลไม่ค่อยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน แสดงความคิดเห็น ในการพัฒนา หรือปรับปรุงในการแก้ปัญหาของหมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่ เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทาง ในการจัดงบประมาณลงในพื้นที่ตามความเหมาะสม

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า เทศบาลไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน เสนอปัญหาความเดือดร้อน ให้ประชาชนมีการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ แต่ประชาชนไม่มีโอกาสเข้าไปตรวจสอบและประเมินผลงาน

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดง แสดงทักษะ และการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ตามลำดับ

สรุปได้ว่า เทศบาลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอ ปัญหาความเดือดร้อน เพื่อจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ

จากคำถามข้อที่ 5 มีมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า ในการปฏิบัติงานของเทศบาล มีความเอาใจใส่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชนในเขตบริการ มีการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการเอาใจใส่กับความเดือดร้อนของประชาชนยังไม่ดีพอ การยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานทั้งผลดีและผลเสียยังไม่ดีพอ

ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า การทำงานของเทศบาลไม่ค่อยรับผิดชอบต่องานที่ทำเท่าที่ควร งานแบบขอไปที การบริหารบุคคลภายในเทศบาลยังไม่ดีเท่าที่ควร เพราะบางทีก็มีคนมากเกินไปที่จะรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย สิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช้เหตุ

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีความรับผิดชอบต่อในบางเรื่อง และไม่ค่อยเอาใจใส่กับความเดือดร้อนของประชาชน ไม่นึกถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า ในการปฏิบัติงานของเทศบาลคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นหลัก มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า เทศบาลมีความเอาใจใส่กับความเดือดร้อนของประชาชน ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีการจัดบริการสาธารณะ ที่เป็นธรรม และทั่วถึง

6) ด้านหลักความคุ้มค่า

จากคำถามข้อที่ 6 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภูกามยาว จังหวัดพะเยา ด้านหลักความคุ้มค่า

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการวางแผนการใช้งบประมาณ และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์ต่อประชาชน แต่เนื่องจากงบประมาณในการพัฒนามีน้อยกว่างบรายจ่ายประจำ จึงเกิดปัญหาในการพัฒนา อาทิ วัสดุ และสาธารณูปโภคโดยทั่วไป

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการวางแผนโดยจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน การจ่ายงบประมาณประจำปีตรงต่อความต้องการของประชาชน เทศบาลมีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามข้อบังคับ เทศบาลมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเป็นอย่างมาก

ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการจัดสรรงบประมาณไม่ทั่วถึง ตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การจัดทำโครงการบางอย่างได้ผลตอบแทนไม่ดีเท่าที่ควร

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการงบประมาณได้ไม่ค่อยคุ้มค่าเท่าไร มีการใช้จ่ายงบประมาณไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน ไม่มีงบประมาณและเงินสะสมทำให้การบริหารงานได้ไม่ต่อเนื่อง

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า เทศบาลมีการวางแผนในการทำงาน และดำเนินโครงการต่าง ๆ มีการจัดสรรงบประมาณลงในพื้นที่อย่างทั่วถึง และเป็นธรรมกับทุกชุมชนในพื้นที่

สรุปได้ว่า เทศบาลมีการวางแผน โดยจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนของการดำเนินโครงการ มีการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีตรงกับความต้องการของประชาชน ใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

ตารางที่ 4.83 แสดงการสรุปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน ด้านนิติธรรม

การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภูกบินทร์บุรี	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1 ด้านนิติธรรม	ท่านที่ 1	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 2	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 3	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 4	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 5	สอดคล้อง	
รวม	5	5	

จากตาราง 4.83 สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนทั้ง 5 ท่าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภูกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในด้านนิติธรรม มีความเห็นสอดคล้อง ทั้ง 5 ท่าน

ตารางที่ 4.84 แสดงการสรุปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน

การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภูกบินทร์บุรี	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
2 ด้านคุณธรรม	ท่านที่ 1	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 2	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 3	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 4	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 5	สอดคล้อง	
รวม	5	5	

จากตาราง 4.84 สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนทั้ง 5 ท่าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภูกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในด้านนิติธรรม มีความเห็นสอดคล้อง ทั้ง 5 ท่าน

ตารางที่ 4.85 แสดงการสรุปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน

การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
3 ด้านความโปร่งใส	ท่านที่ 1	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 2	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 3	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 4	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 5	สอดคล้อง	
รวม	5	5	

จากตาราง 4.85 สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนทั้ง 5 ท่าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในด้านนิติธรรม มีความเห็นสอดคล้อง ทั้ง 5 ท่าน

ตารางที่ 4.86 แสดงการสรุปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน

การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
4 ด้านการมีส่วนร่วม	ท่านที่ 1	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 2	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 3	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 4	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 5	สอดคล้อง	
รวม	5	5	

จากตาราง 4.86 สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนทั้ง 5 ท่าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในด้านนิติธรรม มีความเห็นสอดคล้อง ทั้ง 5 ท่าน

ตารางที่ 4.87 แสดงการสรุปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน

การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
5 ด้านความรับผิดชอบ	ท่านที่ 1	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 2	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 3	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 4	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 5	สอดคล้อง	
รวม	5	5	

จากตาราง 4.87 สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนทั้ง 5 ท่าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในด้านนิติธรรม มีความเห็นสอดคล้อง ทั้ง 5 ท่าน

ตารางที่ 4.88 แสดงการสรุปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน

การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
6 ด้านความคุ้มค่า	ท่านที่ 1	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 2	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 3	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 4	สอดคล้อง	
	ท่านที่ 5	สอดคล้อง	
รวม	5	5	

จากตาราง 4.88 สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนทั้ง 5 ท่าน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในด้านนิติธรรม มีความเห็นสอดคล้อง ทั้ง 5 ท่าน

บทที่ 5

สรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี” ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิด ในการศึกษาขอบเขตเนื้อหาในการวิจัย รวมถึงการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้ 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 392 คน โดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัย ตามข้อค้นพบ (Fact Findings) ได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 และเป็นเพศหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 34-51 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมา คือ ผู้มีอายุ 26-33 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 และน้อยที่สุด คือ ผู้มีอายุ 52 ปีขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 รองลงมามีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 และน้อยที่สุด คือ มีระดับการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 รองลงมาคือผู้ที่มีอาชีพอิสระ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70 และน้อยที่สุด คือ ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50

5.1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก และจำแนกในแต่ละด้าน มีผลดังนี้

- 1) **ด้านหลักนิติธรรม** พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับมาก
- 2) **ด้านหลักคุณธรรม** พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับมาก
- 3) **ด้านหลักความโปร่งใส** พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับมาก
- 4) **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับมาก
- 5) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับมาก
- 6) **ด้านหลักความคุ้มค่า** พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับมาก

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในปฏิบัติหน้าที่ ทั้งด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่าในระดับมาก ทำให้เกิดผลประโยชน์ในองค์กร และประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระประสิทธิ์ ปิติพิสาโร (สารพันธ์)** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระชูเกียรติ อภิชาติ (ผลาผล)** ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า

1) **ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านหลักนิติธรรม** พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** หน่วยงานมีการใช้กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จึงส่งผลให้หลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิราณีย์ ศรีสุกใส** ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของ

นายวารินทร์ เตียงงา มีความคิดเห็นว่า ให้ความเห็นที่ เทศบาลได้ดำเนินการตามกฎหมายที่กำหนด โดยนำข้อร้องเรียนจากประชาชน มาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง สมาชิกเทศบาลปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ แต่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายบ้าง เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป การศึกษายังไม่สูงมากนัก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ที่บริการประชาชน อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เทศบาลได้นำหลักนิติธรรม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เสมือนเข็มทิศที่กำหนดทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงาน ให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ **สำนักนายกรัฐมนตรี** ในหลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3 เทศบาลได้สนับสนุนการจัดโครงการในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนยังไม่เข้าใจในหลักนิติธรรมมากพอสมควร ประชาชนบางกลุ่มก็มีความรู้ในเรื่องต่างกัน จนเกิดการขัดแย้งกันในเรื่องมากพอสมควรเทศบาลต้องการมีการจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ **สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)** ในหลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านหลักคุณธรรม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จึงส่งผลให้หลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระประสิทธิ์ ปิติสุทธิสาร (สารพันธ์)** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และสอดคล้องการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของ **นางสาว ปภาดา เพียงเจริญ** มีความคิดเห็นว่า ในด้านการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านสังคม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมต่อชุมชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมปฏิบัติกับประชาชน อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ตามระเบียบวินัยของหน่วยงาน เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546** ในหลักคุณธรรม (Ethics) ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ (1) หน่วยงานปลอดการทุจริต (2) หน่วยงานปลอดการทำผิดวินัย (3) หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมพึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4 ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลดูแลสาระทุกข์สุขดิบ และแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** การแก้ไขปัญหาแต่ละจุดนั้นต้องมีการทำประชาคมเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้เมื่อรับรู้ปัญหาที่ต้องมีการแก้ไขปัญหานั้นๆแต่ด้วยปัญหาและอุปสรรคนั้นมีมากขึ้นตามจำนวนประชากรจึงทำให้ไม่ทั่วถึงกันจนทำให้เกิดความระแคะระคายเคืองต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระปรเมศวร์ ปญญาชิโร (แจ่มแจ้ง)** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** หน่วยงานมีการการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชุมชน โดยปรับปรุงกลไกการทำงานของหน่วยงานให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ จึงส่งผลให้หลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระชูเกียรติ อภิชาติ (ผลาผล)** ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และสอดคล้องการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของ **นางศิริพร ชัมเจริญ** มีความคิดเห็นว่า เทศบาลมีการให้ข้อมูลต่อชุมชนเป็นอย่างดี การจัดซื้อ - จัดจ้างมีความโปร่งใสต่อชุมชน การประชุมสภาแต่ละครั้งเทศบาลจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้นำรับทราบ และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบด้วย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 6 เทศบาลมีวิธีการหรือรูปแบบการประชาสัมพันธ์เพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ประชุมชี้แจง เสียงตามสาย หรือการแจกจ่ายเอกสาร อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** มีการประชาสัมพันธ์ ปิดประกาศข้อมูลข่าวสาร สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ได้สะดวก ข้อมูลข่าวสารมีความจริง และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ หลักการของ **กระทรวงมหาดไทย** ในเรื่องความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการ และสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้

ข้อที่มี**ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด** คือ ข้อที่ 4 เทศบาลได้มีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสทุกขั้นตอนกับชุมชนในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ชัดเจน ตรงตามความเป็นจริง และเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ หลักการของ **กระทรวงมหาดไทย** มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการ และสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้

4) **ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านหลักการมีส่วนร่วม** พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้จากการวัดสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม จึงส่งผลให้หลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ยงยุทธ เทพวันดี** ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดูน จังหวัดเลย” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และสอดคล้องการสัมภาษณ์**ความคิดเห็นของนายชัยเฉลิม ไพรพาร** มีความคิดเห็นว่า เทศบาลไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน เสนอปัญหาความเดือดร้อน ให้ประชาชนมีการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ แต่ประชาชนไม่มีโอกาสเข้าไปตรวจสอบและประเมินผลงาน

ข้อที่มี**ค่าเฉลี่ยมากที่สุด** คือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** บุคลากรได้มองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมคิด เพื่อเป็นการพัฒนาหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ**สำนักนายกรัฐมนตรี** ที่กล่าวไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

ข้อที่มี**ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด** คือ ข้อที่ 3 เทศบาลตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนอยู่ในระมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบในการทำงาน หรือโครงการต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ ตลอดทั้งมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ **สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน**

(ก.พ.) ที่กล่าวไว้ว่า สามารถตรวจสอบได้จากการวัดสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

5) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** การทำงานได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ ผลงานได้รับการยอมรับและความพอใจมาก ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง ผลงานมีคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ ทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้องครบถ้วนรวมทั้งสามารถตรวจสอบความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ จึงส่งผลให้หลักความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาลำพิ่ง ธีรพลโณ** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และสอดคล้องการสัมภาษณ์ **ความคิดเห็นของ นายวิชาญ สิทธิโยธิน** มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานของเทศบาลคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นหลัก มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำเป็นอย่างดี

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารและบุคลากรมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและหน้าที่เพื่อรับใช้ประชาชน และสังคม อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ใน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากจะมีความรวดเร็ว จะต้องคำนึงถึงคุณภาพของงาน มีความถูกต้องครบถ้วน และได้รับการยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ **สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)** ในหลักความรับผิดชอบ การทำงานได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ ผลงานได้รับการยอมรับและความพอใจมาก ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง ผลงานมีคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ ทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้องครบถ้วนรวมทั้งสามารถตรวจสอบความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3 ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลให้บริหารประชาชนนอกสถานที่หรือจัดบุคลากรเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** บุคลากรต้องคำนึงถึงการเป็นอยู่ของประชาชนฐานะของครอบครัวสิ่งเรานี้จะทำเทศบาลสามารถเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้นพร้อมรับฟังปัญหาต่างๆได้ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ **สำนักนายกรัฐมนตรี** ในหลักความรับผิดชอบ ที่กล่าวไว้ว่า การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนชุมชนมีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน จึงส่งผลให้หลักความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระจรรยา (เวฬุวาปี)** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องการสัมภาษณ์ **ความคิดเห็นของ นางสาวปภาดา เพียรเจริญ** มีความคิดเห็นเทศบาลมีการวางแผนโดยจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน การจ่ายงบประมาณประจำปีตรงต่อความต้องการของประชาชน เทศบาลมีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามข้อบังคับ เทศบาลมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนเป็นอย่างมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 6 ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการต่างๆของเทศบาลให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** มีการวางแผนก่อนที่จะลงมือทำโครงการต่าง ๆ และให้ความสำคัญกับโครงการที่จำเป็นเร่งด่วน จึงทำให้ประชาชนเกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ **สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)** ในหลักความคุ้มค่า ได้แก่ การทำงานเป็นที่พอใจของผู้รับบริการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งทางด้านปริมาณ และคุณภาพ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 2 เทศบาลมีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณเป็นประจำทุกปีโดยประชาชน อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** องค์กรได้คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ **สำนักนายกรัฐมนตรี** ในเรื่องหลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่จะนำมาอธิบายดังนี้

1) จากสมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลทั้งในส่วนของผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบลต้องถือปฏิบัติตามกันทั้งหมด ทั้งผู้บริหารและพนักงาน ซึ่งผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลย่อมแสดงให้เห็นว่าทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานประสบความสำเร็จหรือมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ยุบล แก้วดำ** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการศึกษาพบว่า พนักงานส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมทั้ง 6 ด้านไม่แตกต่างกัน

2) จากสมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความรู้สึก นึกคิด พฤติกรรมและสภาพแวดล้อม อันเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลได้แสดงออกมาต่อสิ่งต่างๆที่ได้รับรู้ว่าพอใจหรือไม่พอใจ จะเห็นได้ว่าอายุน้อยหรือมีอายุมาก จะเป็นวัยไหนก็ตาม ช่วงอายุไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิตรวดี คำหล้า** ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3) จากสมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนแต่ละระดับการศึกษามีความเข้าใจในเรื่องหลักธรรมาภิบาลต่างกันเพราะถือว่าเป็นหลักกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนขององค์กรเป็นส่วนมาก เพราะฉะนั้นการศึกษาจึงมีผลต่อการเข้าใจความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่าบุคลากรและประชาชน มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน

4) จากสมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า อาชีพของแต่ละบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจดำเนินงานต่าง ๆ อาจเป็นไปตามกลุ่มองค์กร หรือสิ่งแวดล้อมในองค์กร อาชีพก็ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละอาชีพในการขอใช้บริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปรเมศวร์ ปญญาชิโร (แจ่มแจ่ม) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้ความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แก่ เพศ, วุฒิการศึกษา, อายุราชการ , รายได้ ส่วน อายุ และ สถานภาพไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าวมาแล้ว สามารถสรุปผลเป็นข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 1 คือ ด้านหลักนิติธรรม พบว่าอยู่ในระดับมาก ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ควรรักษา และพัฒนาโดยส่งเสริมให้ เทศบาลได้สนับสนุนการจัดโครงการในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 2 คือ ด้านหลักคุณธรรม พบว่า อยู่ในระดับมากดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ควรรักษา และพัฒนาโดยส่งเสริมให้ ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลดูแลสาระทุกข์สุขดิบ และแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

3) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 3 คือ ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ควรรักษา และพัฒนาโดยส่งเสริมให้ เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสทุกชั้นตอนกับชุมชนในการปฏิบัติงาน

4) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 4 คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ควรรักษา และพัฒนาโดยส่งเสริมให้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

5) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 5 คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ควรรักษา และพัฒนาโดยส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลให้บริการประชาชนนอกสถานที่หรือจัดบุคลากรเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

6) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 6 คือ ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ควรรักษา และพัฒนาโดยส่งเสริมให้เทศบาลมีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณเป็นประจำทุกปี โดยประชาชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ดังนี้

- 1) ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในอำเภออื่น ๆ
- 2) ควรศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในอำเภออื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบความแตกต่าง หรือมีความสอดคล้องกัน
- 3) ควรศึกษาเรื่องความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของพนักงานองค์การของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

บรรณานุกรม

1) ภาษาไทย

1) หนังสือ

- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร. อัมรินทร์ดีง แอนด์พับลิชชิ่งงานทะเบียนราษฎร. (2552). *หนองบัวลำภู. ที่ว่าการอำเภอากลาง*.
- กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542), หน้า 83
- ข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี* พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2543). *ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพมหานคร. เดือนตุลาการพิมพ์.
- ชาญชัย เทียนไทย.(2541)*จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. (2545). *แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์กรปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร. บพิธการพิมพ์.
- จิตยา สุวรรณะชญ. (2537). *โลกาภิวัตน์กับการพัฒนาสังคม*. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์แสงจันทร์.
- ถวิลวดี บุรีกุล, ดร. และ รศ. ดร. วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ.(2550) *ประสบการณ์วิชาชีพระดับรัฐกิจ : การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี*,นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ธรรมาธิราช.
- ธีรยุทธ บุญมี. สังคมเข้มแข็ง (2541) *ธรรมรัฐแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร, นฤมล ทับจุมพล. (2541). *แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ธรรมนูญแห่งชาติ” การจัดการปกครอง*. กรุงเทพมหานคร. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวม สงวนทรัพย์.(2535)*สารัตถจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล*. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์วิญญูชน.
- บุญเกียรติ โชควัฒนา. (2549). 63 *หลักคิดและปรัชญาการทำงาน*. กรุงเทพมหานคร. บริษัท ตาตาพับลิเคชั่น จำกัด.
- บุญมา จิตจรัส. (2533). มงคล 38 ประการ. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์การศาสนา.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, ดร. และบุญมี ลี. *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, 2544

- ปทุมพร สุขอาษา. (2546). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนระดับตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). *การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพมหานคร. พีรพัฒนา.
- ประมวล รุจนเสรี. (2542). *การบริหาร-การจัดการที่ดี*. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์อสาการศึกษา ดินแดน.
- ประเวศ วสี. (2541). *แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วยธรรมรัฐแห่งชาติในธรรมาภิบาลกับคอร์ปชั่นไทย*. กรุงเทพมหานคร. หมอชาวบ้าน.
- พรนพ พุกกะพันธุ์. (2546). *ธรรมรัฐและบริษัทภิบาล*. กรุงเทพมหานคร. จามจุรีโปรดักซ์.
- พจมา พิชาติปัจจา. (2543). “ความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่”. วิทยา นิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2548). *การวัดทัศนคติหรือความคิด*. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ราชบัณฑิต). (2548) พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ชุดคำวัด. กรุงเทพมหานคร : เลียงเชียง,
- พินิจ จันต์จันทร์วงศ์. (2538). *ป่าไม้ในเมืองไทย*. กรุงเทพมหานคร. ส่วนป่าชุมชน กรมป่าไม้.
- พุทธศาสตร์. (2529) เพื่อชีวิตที่มั่นคงและมีค่า. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด,
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). พจนานุกรมสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร. อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542.
- ว. วชิรเมธี. (2551). คนสำราญงานสำเร็จ. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- วรเดช จันทรศร. (2549). *การนำนโยบายไปปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยสุโขทัย
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2530). *นิติเวชศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศ.ดร.วิทย์ เทียงบูรณธรรม. (2539). พจนานุกรมอังกฤษ – ไทย. กรุงเทพมหานคร. ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วิรัช คุ้มจะจันทร์. (2535). *หลักการส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพมหานคร. บริษัท ที.พี. พริ้นติ้ง จำกัด.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2522). *จิตวิทยาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร. ศิริชัยการพิมพ์.

- สนธิ จรอนันต์. (2543). **ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร. สถาบันนโยบายศึกษา. บริษัทสุขุมและบุตรจำกัด.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2551). การบริหาร. กรุงเทพมหานคร. ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. (2544). **องค์การบริหารส่วนตำบลในอุดมคติ**. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์คลังนาวิทยา.
- สมยศ นาวิการ. (2521). **การพัฒนาองค์การและแรงจูงใจ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร. ดวงกมล.
- สมาน รังสิโยภุชฎ์. (2543). **การบริหารราชการในอดีตปัจจุบันและอนาคต**. กรุงเทพมหานคร. บรรณกิจ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). **เอกสารประกอบการบรรยายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน.ม.ป.ท.**
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542**. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์กองกลางสำนัก.
- _____. (2543). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี**. กรุงเทพมหานคร. กระทรวงมหาดไทย
- สุชา จันท์เอม, (2542)**จิตวิทยาวัยรุ่น**, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
- สุชา จันท์เอม. (2534). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร. ภาคจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุชาศนี ศรีพันธ์. (2540). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุดจิต นิมิตรกุล.(2543).**กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี**. กรุงเทพมหานคร. บพิธการพิมพ์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2545). **จับใจคน จับใจงาน**. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- โสภา ชูพิกุลชัย. 2523.**จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน**. กรุงเทพมหานคร : กราฟิกอาร์ต,
- อนันท์ งามสะอาด. (2547). **มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน**. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ.
- อรพินท์ สพอิชชัย และคณะ. (2543). **แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

2) วิทยานิพนธ์ , สารนิพนธ์ , รายงานการวิจัย

- พระชูเกียรติ อภิชาติ (ผลาผล),(2554)“**การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด**”. วิทยานิพนธ์ศาสตราจารย์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,

- จิตรราวดี คำหล้า. (2554). **การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์**. สารนิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- ชลพรรษ ดีมา. (2542). **ผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
- จิราณีย์ ศรีสุกใส. (2553) “การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช”. สารนิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย,
- ณัฐพงษ์ ไบยา. (2550). **วัฒนธรรมประชาธิปไตยทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น อำเภอนาทอง จังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ประจวบ เชียงสิน. (2546). **ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานีต่อมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลัยการณ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2544). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากองช่างเทศบาลตำบล**. รายงานการค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประสาท หลักศิลา. (2545). **ความคิดเห็นของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในการมีส่วนร่วมของการดำเนินงานในองค์การบริหารส่วนตำบล**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนานาชาติซิลเลอร์ – แสตมฟอร์ด.
- พระจรรณธีรปญโญ (2554). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พระประสิทธิ์ ปสิทธิสารโร (สารพันธ์). (2553). **การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- รัชณี พิทักษ์ญาติ. (2546) “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอเมืองชลบุรี”. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา,

- พระประมุขจารย์ปณฺณาวชิโร (แจ่มแจ้ง).(2554). **ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัยจังหวัดนครสวรรค์.**วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อารี สังข์ศิลป์ชัย. (2548). **คุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.**
- พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต).(2554). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่งจังหวัดแพร่ง.**วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาลำพึงธีรปโย. (2554). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมจังหวัดนครสวรรค์.**วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยงยุทธเทววันดี. (2553).**ความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์อำเภอนาดูน จังหวัดเลย.**สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ยุบล แก้วดำ. (2555). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี.**สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สินีนุช ครุฑเมือง. (2542). **การประเมินผลโครงการปรับปรุงหอกระจายข่าวและเสียงตามสายประจำหมู่บ้าน ปี 2542.**รายงานการวิจัย, กรุงเทพมหานคร, กรมประชาสัมพันธ์.
- พินิจ จินต์จันทร์วงศ์ และคณะ. (2531). **ความคิดเห็นของราษฎรต่อการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีราษฎรเขตอำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี.**รายงานการวิจัย, สำนักงานป่าไม้เขตบ้านโป่ง, กรมป่าไม้.
- ภูวดล จันทรศร (2539) **ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร โดยวิธีใช้เทปบันทึกเสียงผ่านหอกระจายข่าวในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- รัตติยา โตศรีพลับ. (2548). **การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม.**วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

วีรวรรณพันธ์.(2552). ความคิดเห็นของบุคลากรสายสนับสนุน ในการนำหลักการบริหารจัดการที่ดี มาประยุกต์ใช้ในคณะทันตแพทยศาสตร์.สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุริยะ วิริยะสวัสดิ์. (2530). พฤติกรรมการให้บริการของเจ้าหน้าที่องค์การราชการกับปัจจัย สภาพแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

3) วารสารทั่วไป

เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). *ธรรมรัฐภาคการเมือง. บทบาทภาคการเมือง. รัฐสภาวารสาร.*

เจริญพงษ์ วิญญูรักษ์. (2543). *ธรรมาภิบาลกับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.วารสารเพิ่มผลผลิต.*

วรเดช จันทรศร. (2547). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. ตัวแบบและคุณค่า. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์.

อรศิริ (หงษา) เกตุศรีพงษ์. (2550). สังคหวัด 4. Productivity World.

ไชยวัฒน์ คำชู. (2547). *ธรรมาภิบาลในองค์กร.วารสารวงการครู.*

อานันท์ ปันยารชุน, (2543)“สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต”, รายงานที่ ดี อาร์ ไอ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. ฉบับที่ 28

สุพล วัจนินธุ์. (2545). *การบริหารโรงเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา.ศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง.*

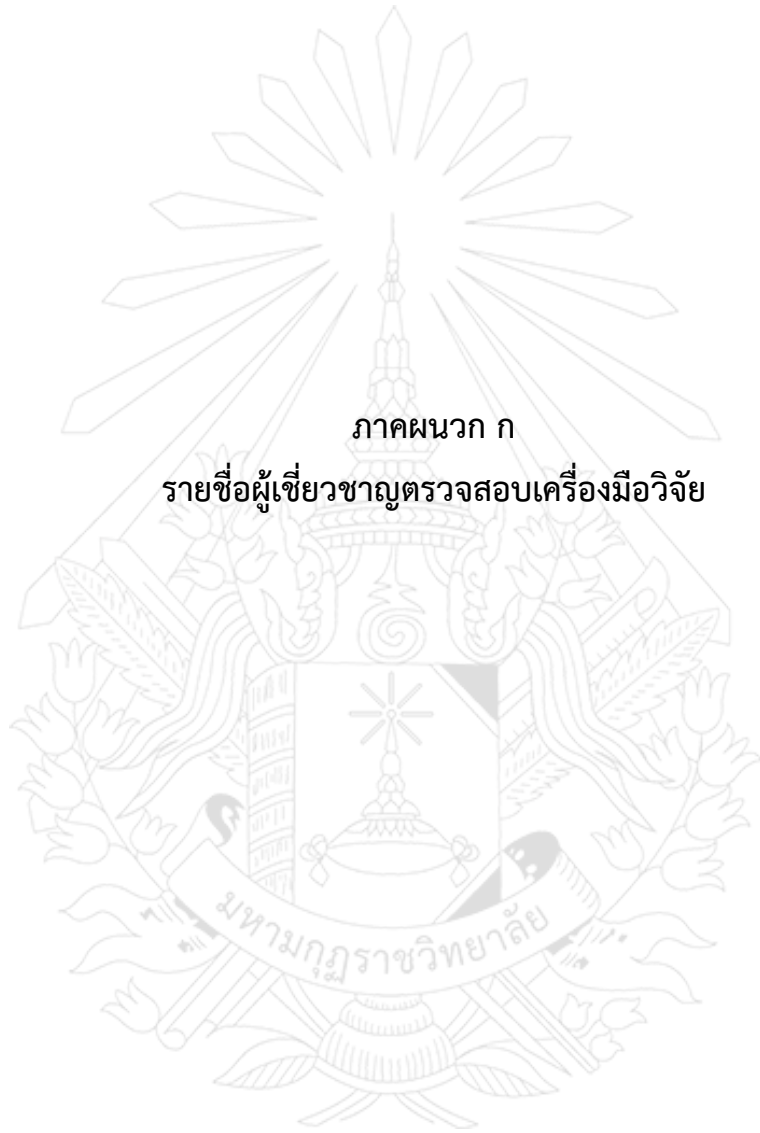
4) การสัมภาษณ์

1 นายวารินทร์ เตียงงา	ผู้ใหญบ้าน	24 กุมภาพันธ์ 2559
2 นางสาวภาดา เพียรเจริญ	กำนันตำบลเมืองเก่า	26 กุมภาพันธ์ 2559
3 นายชัยเฉลิม ไพพาร	ผู้ใหญบ้าน	26 กุมภาพันธ์ 2559
4 นางศิริพร ชัมเจริญ	ผู้ใหญบ้าน	26 กุมภาพันธ์ 2559
5 นายวิชาญ สิทธิโยธิน	ประธานชุมชน	28 กุมภาพันธ์ 2559

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1) พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร.

วุฒิมการศึกษาคณ.บ.(สังคมวิทยา), ศศ.ม.(ปรัชญาการเมือง)
Ph.D.(public Administration)

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขารัฐศาสตรการปกครอง

2) พระมหาสุเทพ สุวณฺโณ, ดร.

วุฒิมการศึกษาคณ.บ.(ภาษาอังกฤษ), น.บ.(นิติศาสตร์)
ศศ.ม.(กระบวนการยุติธรรม), ปร.ด.(ประชากรศึกษา)

ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา

3) รศ.(พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก

วุฒิมการศึกษาคณ.บ.(Political Science) Banaras Hindu University
ประเทศอินเดีย

ตำแหน่งปัจจุบัน ประธานสาขารัฐศาสตร์ การปกครอง มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย

4) ดร. กรุณา มธุสารรังสรรค์

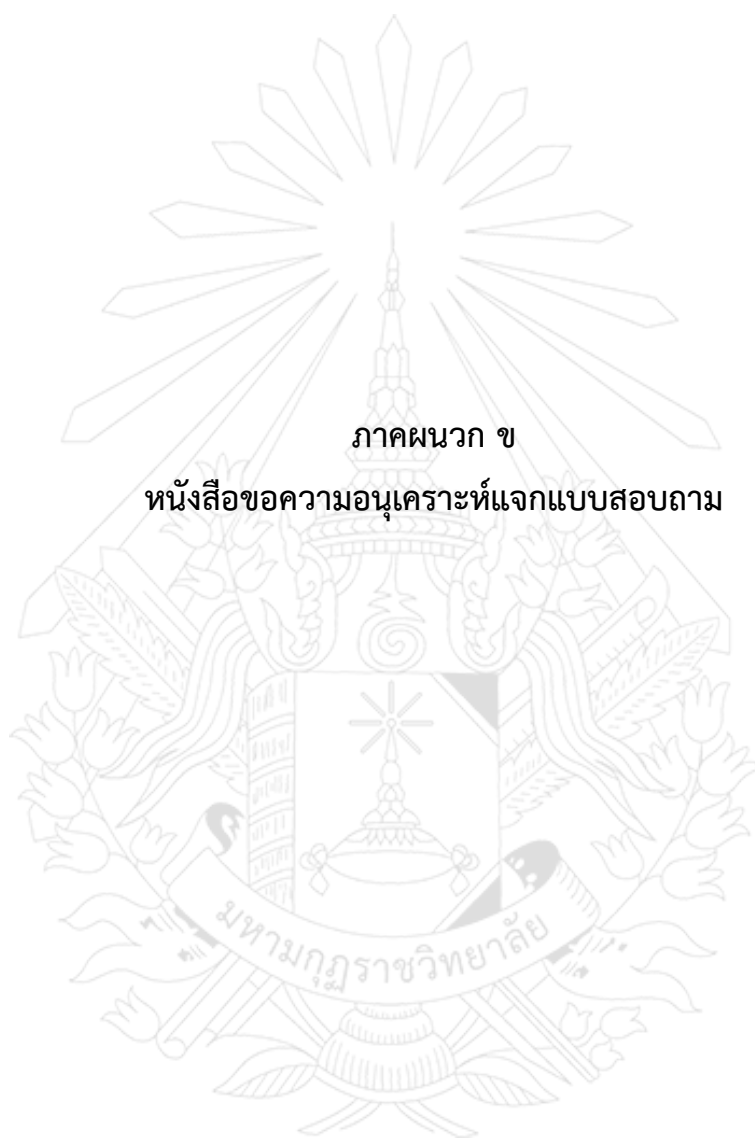
วุฒิมการศึกษาคณ.บ. (รัฐศาสตรการปกครอง)
ศน.ม. (รัฐศาสตรการปกครอง)

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

5) นายวรรณสิทธิ์ แสงมาลี

วุฒิมการศึกษาคณ.บ.ปริญญาตรี สาขาวิชาครุศาสตรบัณฑิต

ตำแหน่งปัจจุบัน นายกเทศมนตรีตำบลสระบัว

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถนนศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๒๖

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เทศบาลตำบลเมืองเก่า

รับที่.....
วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙
เวลา ๑๕.๐๐ น.

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล

เจริญพร นายเฉลิมพล หริทวาร นายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่า สำนักงานเทศบาลตำบลเมืองเก่า
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากนกพรกนิษฐาธิราชเจ้า กรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิต (ซารี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๒๐๒๐๒ นักศึกษา
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี” (PEOPLE’S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH
PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT,
PRACHINBURI PROVINCE) มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล
เพื่อเป็นข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจก
แบบสอบถามเก็บข้อมูล ดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ในนามของบัณฑิตวิทยาลัย
- ด.พร.ว.ร.ว.ง.ศ.ท.อ.ก.น.จ. (ซารี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๒๐๒๐๒
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วิชาบัณฑิตศึกษา
๒๖ ก.พ. ๕๙

ขอเจริญพร

ได้รับจากนางสาวอมรวิมล
พันจ่อเอก

(พิเศษ คำขจร)

ปลัดเทศบาลตำบลเมืองเก่า

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นายเฉลิมศักดิ์ หริทวาร)

รองนายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่า

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๕๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๕๔๔-๖๐๔๑

นายเฉลิมพล หริทวาร
(นายเฉลิมพล หริทวาร)
นายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่า

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๒๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถนนศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

เทศบาลตำบลสระบัว
รับที่ ๕๗๗
วันที่ ๒๕ ก.พ. ๒๕๕๙
ร.ช. ๒๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล

เจริญพร นายวรรณสิทธิ์ แสงมาลี นายกเทศมนตรีตำบลสระบัว สำนักงานเทศบาลตำบลสระบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากนกวรรณ ณัฏฐพงษ์ (ชารี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษา
 หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของ
 ประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอโกนารักษ์บุรี จังหวัด
 ปราจีนบุรี” (PEOPLE'S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH
 PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT,
 PRACHINBURI PROVINCE) มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล
 เพื่อเป็นข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจก
 แบบสอบถามเก็บข้อมูล ดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

๒ ชัยวัฒน์ วัฒนพงษ์ / นายกเทศมนตรี

- สื่อโปรดักชั่น

ขอเจริญพร

- พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากนกวรรณ ณัฏฐพงษ์

(Signature of Princess Gnanavajiraporn)

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขอความอนุเคราะห์

สิ่งส่งมาด้วย

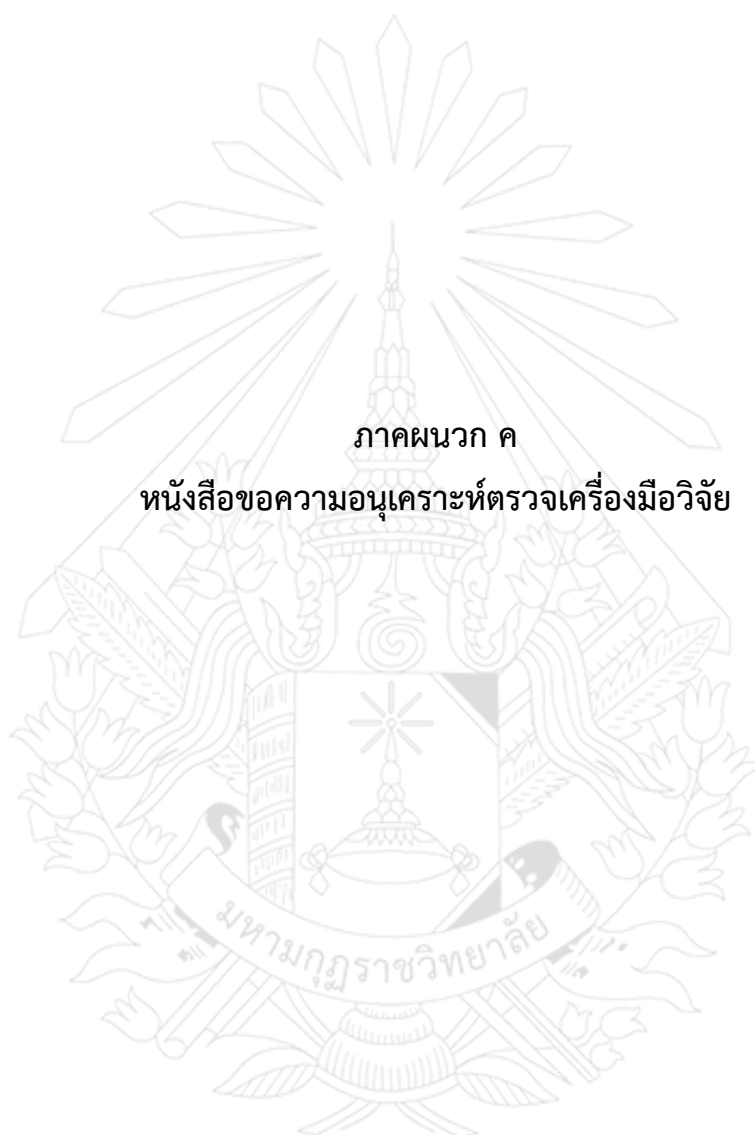
สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๕๕๔-๖๐๕๑

(Signature)
(Signature)
 ๒๕ ก.พ. ๕๙

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒ ๕๕๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๖๔๗

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

กราบเรียน พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร.

ด้วย พระวรรณชัย กนตธมโม (ขารี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒๒ นักศึกษาหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ
ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี” (PEOPLE'S
OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH PRINCIPLES OF GOOD
GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT, PRACHINBURI PROVINCE)
มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์
การปกครอง เพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงกราบเรียนมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจเครื่องมือวิจัย
ให้นักศึกษาเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงกราบเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๓๒๐๐/๑๖

พญกตธมโม

๒๕๕๘

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒ ๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๖๙๒

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน พระมหาสุเทพ สุวณฺโณ, ดร.

ด้วย พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากนกนที (ชารี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี” (PEOPLE'S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KATHUMTHANI DISTRICT, PATTANIPRATHUM PROVINCE) มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์การปกครอง เพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจเครื่องมือวิจัยให้นักศึกษาเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘/๑๖
น.สุเทพ สุวณฺโณ

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒ ๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๖๔๓

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รศ.(พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก

ด้วย พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากนิษฐาธิราชเจ้า กรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิต (ชาตรี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ
ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอบันทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี” (PEOPLE'S
OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH PRINCIPLES OF GOOD
GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT, PRACHINBURI PROVINCE)
มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์
การปกครองเพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจเครื่องมือวิจัย
ให้นักศึกษาเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รศ.ดร. / จอ

มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒ ๕๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๖๔๔

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. กรุณา มุสิกภรณ์สรณ์

ด้วย พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากนกนที (ขารี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ
ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี” (PEOPLE'S
OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH PRINCIPLES OF GOOD
GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT, PRACHINBURI PROVINCE)
มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์
การปกครอง เพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจเครื่องมือวิจัย
ให้นักศึกษาเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รับทราบ
ดร. น. น.

มหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 ๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๖๐

ที่ ศร ๖๐๐๒/๓๘๘

๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย
 เจริญพร นายวรรณสิทธิ์ แสงมาลี นายกเทศมนตรีตำบลสระบัว
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

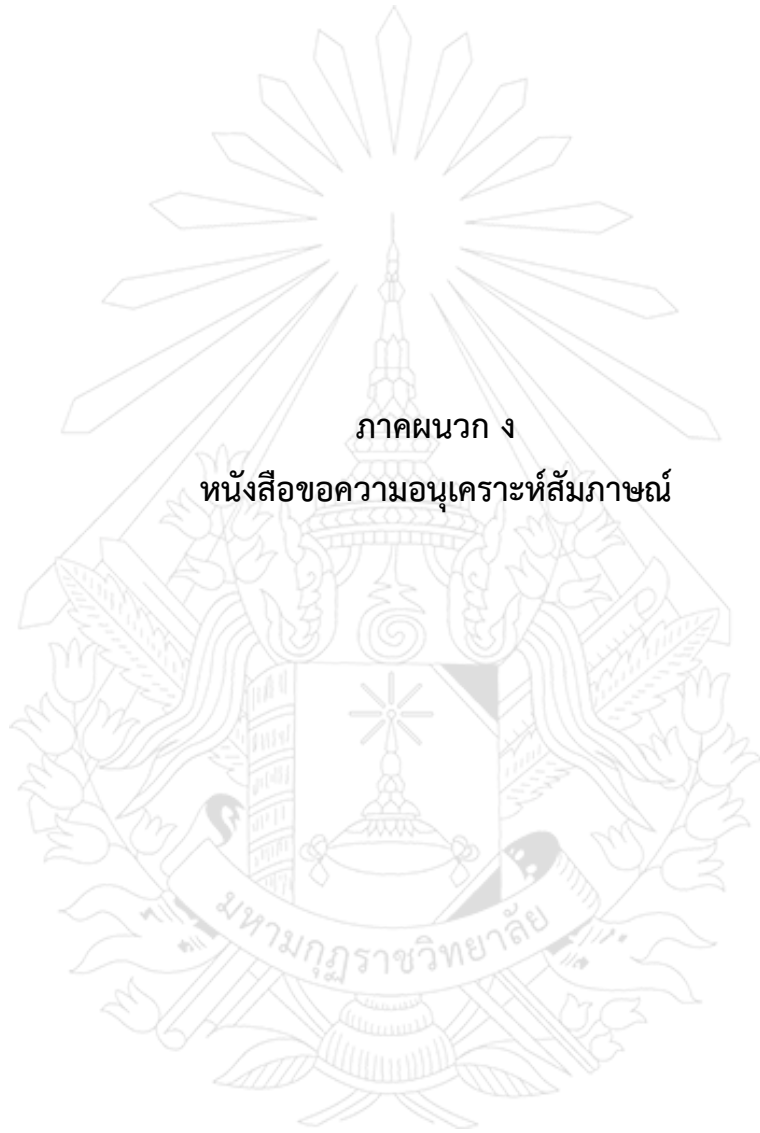
ด้วย พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากนกนที (ชารี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษา
 หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของ
 ประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอบึงนาราง จังหวัด
 พราจีนบุรี” (PEOPLE’S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH
 PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT,
 PRACHINBURI PROVINCE) มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยในฐานะที่
 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์การปกครอง เพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจเครื่องมือ
 วิจัยให้นักศึกษาเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง
 จึงเจริญพรมหาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

 (พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฺฒ, ผศ.ดร.)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)
 ๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
 โทร. ๐-๒๕๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๕๔๔-๖๐๕๑

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ป่ายาววิบูลย์ ต.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๒๕๔

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์
เจริญพร นายวารินทร์ เตียงงา ผู้ใหญ่บ้าน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสัมภาษณ์

ด้วย พระวรวงศ์เธอ กนกตรโม (ชาวี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษา
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุด จังหวัด
ปราจีนบุรี” (PEOPLE’S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH
PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT,
PRACHINBURI PROVINCE) มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลเขียน
งานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอบความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เก็บ
ข้อมูลดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

กนกตรโม (ชาวี)
(พระมหาบุญศรี ภาณุวฑฒ, ผศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ต.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร ๐-๒๕๕๔-๖๐๕๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 ๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ย่านวัดสุวรรณ ถนนศาลายา-นครชัยศรี
 ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๒๕๕

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์
 เจริญพร นางสาวปภาดา เพียรเจริญ กำนันตำบลเมืองเก่า
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสัมภาษณ์

ด้วย พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากนิษฐนโม (ขารี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษา
 หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความพึงเห็นของ
 ประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภูกามยาว จังหวัด
 ปราจีนบุรี” (PEOPLE'S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH
 PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT,
 PRACHINBURI PROVINCE) มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลเขียน
 งานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เก็บ
 ข้อมูลดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ปภาดา เพียรเจริญ ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)
 ๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
 โทร. ๐-๒๕๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร ๐-๒๕๔๔-๖๐๔๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 ๒๔๘ หมู่ที่ ๑ บ้านวัดสุวรรณ ต.ศาลายา-นครชัยศรี
 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๒๕๗

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

เจริญพร นางศิริพร ชัมเจริญ ผู้ใหญ่บ้าน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสัมภาษณ์

ด้วย พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า กนกอรนโม (ชาธิ) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษา
 หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของ
 ประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอabinบุรี จังหวัด
 ปราจีนบุรี” (PEOPLE'S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH
 PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT,
 PRACHINBURI PROVINCE) มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลเขียน
 งานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เก็บ
 ข้อมูลดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาคงเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ศิริพร *ชัมเจริญ*
 นางศิริพร ชัมเจริญ
 ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒ, ผศ.ดร.)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)
 ๒๕๘ หมู่ที่ ๑ ต.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
 โทร. ๐-๒๕๕๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร ๐-๒๕๕๔-๖๐๕๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 ๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ย่านวัดสุวรรณ ถนนศาลายา-นครชัยศรี
 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๒๕๖

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์
 เจริญพร นายชัยเฉลิม ไพพาร ผู้ใหญ่บ้าน
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสัมภาษณ์

ด้วย พระวรรณชัย กนฺตธมฺโม (ชาวี) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษา
 หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของ
 ประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอabinบุรี จังหวัด
 ปราจีนบุรี” (PEOPLE'S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH
 PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT,
 PRACHINBURI PROVINCE) มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลเขียน
 งานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เก็บ
 ข้อมูลดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

นายชัยเฉลิม ไพพาร: ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ตร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร ๐-๒๕๕๔-๖๐๕๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๕๘ หมู่ที่ ๑ บ้านรังสรรค์ ต.ศาลายา-นครชัยศรี
จ.นครปฐม อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๒๕๘

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

เจริญพร นายวิชาญ สิทธิโยธิน ประธานชุมชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสัมภาษณ์

ด้วย พระวรวงศ์เธอ กนกตรมโม (ชาธิ) เลขประจำตัว ๕๗๒๐๑๕๐๓๑๒๐๐๒ นักศึกษา
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) รุ่นที่ ๑๐/๒๕๕๗ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอabinบุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี” (PEOPLE’S OPINION ON DUTY PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH
PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY IN KABINBURI DISTRICT,
PRACHINBURI PROVINCE) มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลเขียน
งานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เก็บ
ข้อมูลดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

นายวิชาญ
สิทธิโยธิน

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

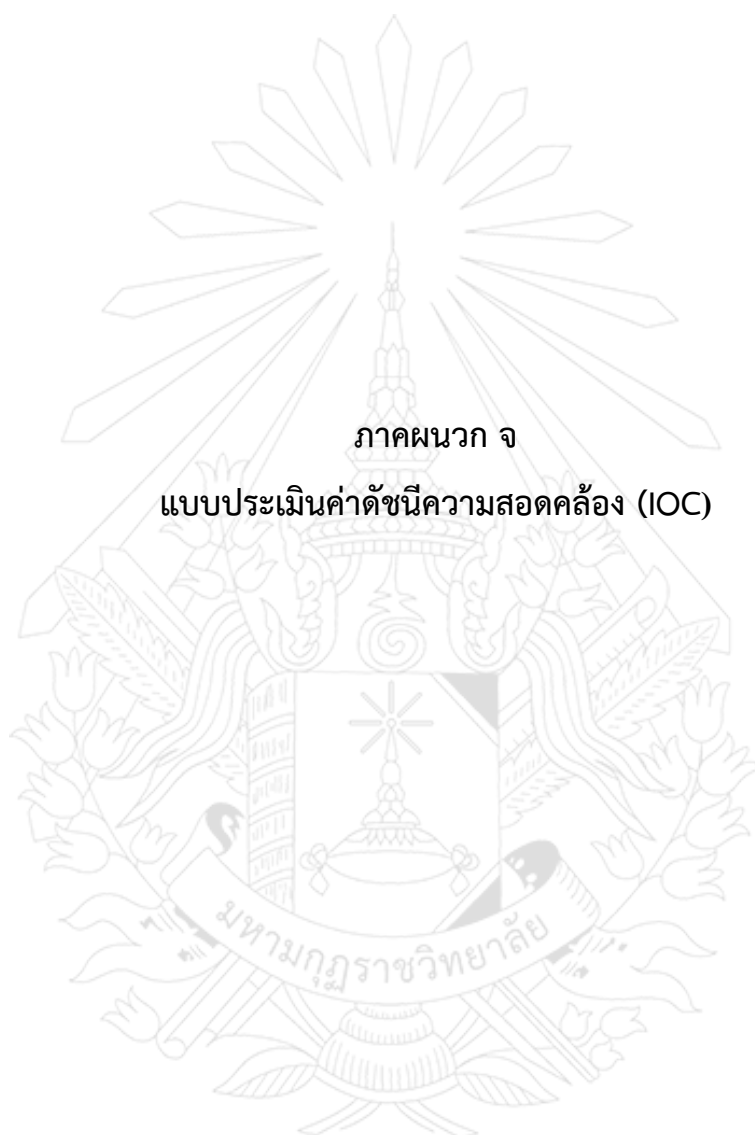
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๕๘ หมู่ที่ ๑ ต.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๕๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร ๐-๒๕๔๔-๖๐๕๑

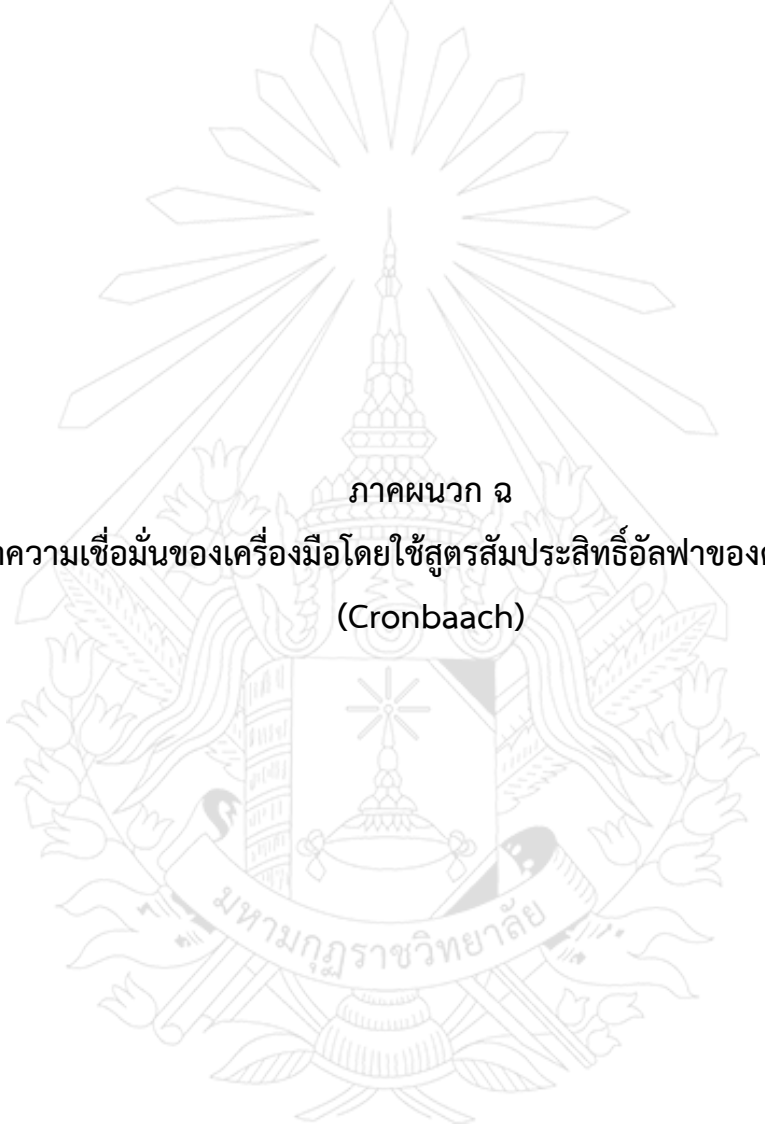
ภาคผนวก จ

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล
ของเทศบาลในเขตอำเภอทับปุดบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1) ด้านนิติธรรม								
1	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
3	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้
4	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
2) ด้านคุณธรรม								
1	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
4	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้
5	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
6	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
3) ด้านความโปร่งใส								
1	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	0	+1	0	3	0.6	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
4) ด้านการมีส่วนร่วม								
1	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
5) ด้านความรับผิดชอบ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
6) ด้านความคุ้มค่า								
1	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
2	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้
3	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้
4	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้
5	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	นำไปใช้ได้
6	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก ฉ
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค
(Cronbach)

ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	120.73	679.582	0.753	0.975
a2	120.73	673.375	0.819	0.975
a3	120.90	679.059	0.787	0.975
a4	121.10	677.610	0.752	0.975
a5	121.00	678.276	0.751	0.975
a6	121.07	679.030	0.745	0.975
b1	120.63	673.826	0.773	0.975
b2	120.90	685.610	0.791	0.975
b3	120.77	682.530	0.718	0.976
b4	120.93	688.961	0.581	0.976
b5	121.10	678.093	0.718	0.976
b6	121.07	681.582	0.722	0.975
c1	120.90	673.266	0.789	0.975
c2	121.10	673.817	0.826	0.975
c3	121.07	676.685	0.792	0.975
c4	120.93	672.340	0.807	0.975
c5	121.03	677.964	0.735	0.975
c6	120.83	679.178	0.727	0.975
d1	120.57	678.116	0.786	0.975
d2	120.77	674.944	0.786	0.975
d3	120.83	678.006	0.809	0.975
d4	120.80	681.821	0.763	0.975
d5	120.93	672.547	0.830	0.975
d6	120.93	671.513	0.798	0.975
e1	121.03	679.344	0.685	0.976
e2	120.77	683.289	0.607	0.976
e3	120.83	677.592	0.709	0.976
e4	120.97	688.102	0.601	0.976
e5	121.00	681.793	0.599	0.976
e6	121.07	670.340	0.694	0.976
f1	120.90	680.300	0.705	0.976
f2	120.93	684.340	0.678	0.976
f3	120.80	679.476	0.750	0.975
f4	120.80	684.166	0.681	0.976
f5	121.03	688.861	0.510	0.976
f6	121.07	696.133	0.464	0.976
a1	120.73	679.582	0.753	0.975

a2	120.73	673.375	0.819	0.975
----	--------	---------	-------	-------

ภาคผนวก ช
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของ
เทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ได้ความสมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้ทั้งหมด
จะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อนำผลการวิจัยเท่านั้น

แบบสอบถามมีอยู่ ๒ ตอน มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา และอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลัก
ธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ผู้วิจัยขอเจริญพรของคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านตอบ
แบบสอบถามชุดนี้ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงความคิดเห็น
ของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี
จังหวัดปราจีนบุรี

พระวรวงศ์ฯ กนตมโม (ชาลี)

ผู้วิจัย

คณะสังคมศาสตร์

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกากกเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน ดังนี้

๑. เพศ

- ( ) ชาย
- ( ) หญิง

๒. อายุ

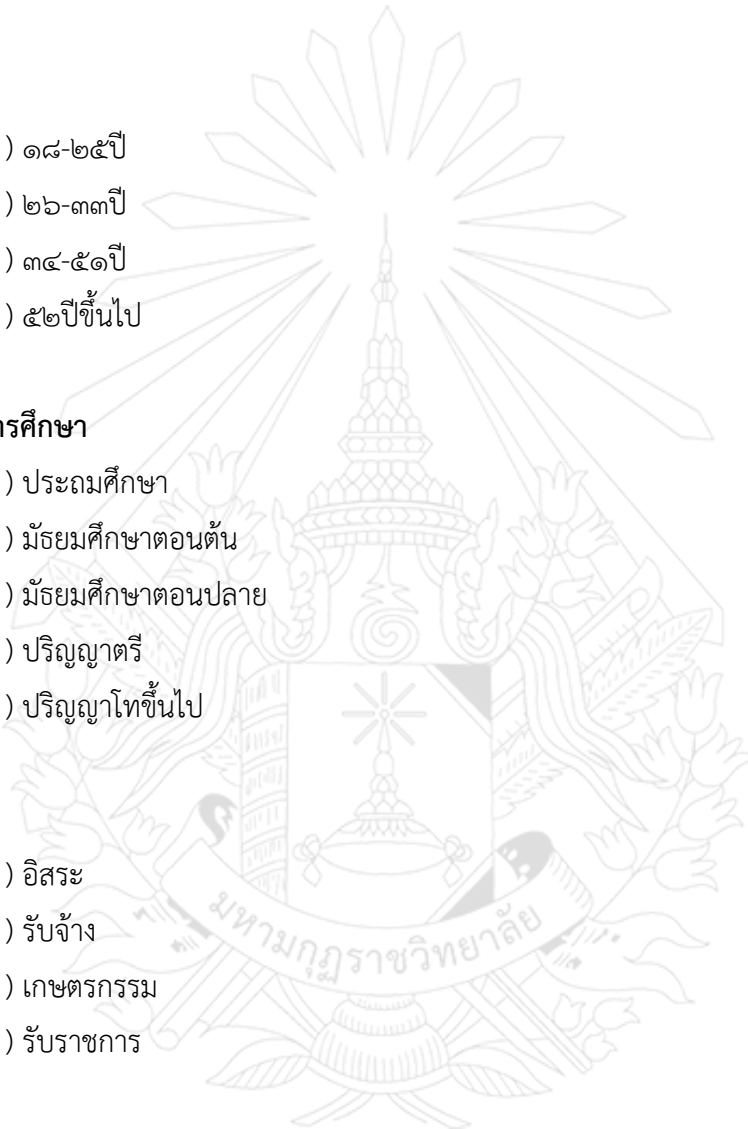
- ( ) ๑๘-๒๕ปี
- ( ) ๒๖-๓๓ปี
- ( ) ๓๔-๕๑ปี
- ( ) ๕๒ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

- ( ) ประถมศึกษา
- ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น
- ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย
- ( ) ปริญญาตรี
- ( ) ปริญญาโทขึ้นไป

๔. อาชีพ

- ( ) อิสระ
- ( ) รับจ้าง
- ( ) เกษตรกรรม
- ( ) รับราชการ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องระดับความสอดคล้องของแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

๕	หมายความว่า	มากที่สุด
๔	หมายความว่า	มาก
๓	หมายความว่า	ปานกลาง
๒	หมายความว่า	น้อย
๑	หมายความว่า	น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านนิติธรรม						
๑	เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่บริการประชาชน					
๒	เทศบาลได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจน					
๓	เทศบาลได้สนับสนุนการจัดโครงการในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม					
๔	เทศบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองมีส่วนร่วมพิจารณา กฎเกณฑ์ ระเบียบและคำสั่งที่นำมาใช้					
๕	ในการออกกฎข้อบังคับเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมข้อเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็น					
๖	เทศบาลมีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ภายในเทศบาล					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านคุณธรรม						
๑	เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติกับประชาชน					
๒	เทศบาลได้ยึดหลักความถูกต้อง เป็นธรรม ดิงาม ซื่อสัตย์สุจริต					
๓	เทศบาลได้ยึดมั่นในความถูกต้อง บนพื้นฐานของศีลธรรมจริยธรรมภายใต้ระเบียบและข้อบังคับ					
๔	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลดูแลสาระทุกข์สุขดิบ และแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน					
๕	ผู้บริหารเทศบาลได้จัดสรรงบประมาณของเทศบาลครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม					
๖	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลได้มีการนำระบบคุณธรรมไปใช้ในการบริหารจัดการ					
ด้านความโปร่งใส						
๑	เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ต่อชุมชน					
๒	เทศบาลได้มีการบริหารงบประมาณให้แก่ชุมชนอย่างโปร่งใสความเป็นธรรมและเป็นกลาง					
๓	เทศบาลได้เปิดช่องทางให้กับประชาชนสามารถตรวจสอบติดตามผล การดำเนินงานด้านต่างๆอย่างโปร่งใส					
๔	เทศบาลได้มีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสทุกขั้นตอนกับชุมชนในการปฏิบัติงาน					
๕	เทศบาลมีกลไกในการตรวจสอบ เช่น ประชาคมเพื่อให้ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส					
๖	เทศบาลมีวิธีการหรือรูปแบบการประชาสัมพันธ์เพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ประชุมชี้แจง เสียงตามสายหรือการแจกจ่ายเอกสาร					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วม						
๑	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน					
๒	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบข้อบังคับ					
๓	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน					
๔	เทศบาลได้ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยและการเลือกตั้งแก่ประชาชน					
๕	เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน					
๖	เทศบาลได้จัดการประชุมเพื่อรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละชุมชน					
ด้านความรับผิดชอบ						
๑	ผู้บริหารและบุคลากรมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและหน้าที่เพื่อรับใช้ประชาชน และสังคม					
๒	เทศบาลได้ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักความรับผิดชอบต่อปฏิบัติหน้าที่ต่อชุมชนและประชาชน					
๓	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลให้บริหารประชาชนนอกสถานที่หรือจัดบุคลากรเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน					
๔	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลเอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับการร้องขอ					
๕	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลกล้าตัดสินใจและยอมรับผลแห่งการกระทำที่เกิดขึ้น					
๖	เทศบาลแก้ปัญหาความทุกข์ร้อนให้แก่ประชาชนได้รวดเร็วเพียงใด					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความคุ้มค่า						
๑	ผู้บริหารได้ใช้บุคลากรและเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างคุ้มค่า					
๒	เทศบาลมีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณเป็นประจำทุกปีโดยประชาชน					
๓	เทศบาลได้มีการรณรงค์ให้ประชาชน มีความประหยัด และใช้ทรัพยากรต่างๆ ในชุมชนอย่างคุ้มค่า					
๔	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลได้มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการใช้ทรัพยากรอย่างถูกวิธีอย่างคุ้มค่า เห็นความสำคัญของทรัพยากรในชุมชนของตนเอง					
๕	ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลได้มีการฝึกอาชีพต่างๆ ให้แก่ประชาชนผู้สนใจในการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าในการจำหน่าย					
๖	ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการต่างๆของเทศบาลให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า					

ภาคผนวก ซ
รายชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์

1. นายวารินทร์ เตียงงา

อายุ 43 ปี
วุฒิการศึกษา ปวส.
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้าน
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 41/1 ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี
จังหวัดปราจีนบุรี 25110

2. นางสาวภาดา เพียรเจริญ

อายุ 46 ปี
วุฒิการศึกษา กำลังศึกษาปริญญาตรี สาขาบัญชี
ตำแหน่งปัจจุบัน กำนันตำบลเมืองเก่า
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 5/1 หมู่ 16 ตำบลเมืองเก่าอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี 25110

3. นายชัยเฉลิม ไพพาร

อายุ 49 ปี
วุฒิการศึกษา ม.6
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้าน
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 32/1 หมู่ 20 ตำบลเมืองเก่าอำเภอกบินทร์บุรี
จังหวัดปราจีนบุรี 25240

4. นางศิริพร ชัมเจริญ

อายุ 50 ปี
วุฒิการศึกษา ม.3
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้าน
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 70 หมู่ 6 ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรีจังหวัด
ปราจีนบุรี 25240

5.นายวิชาญ สิทธิโยธิน

อายุ 46ปี
วุฒิการศึกษา ม.6
ตำแหน่งปัจจุบัน ประธานชุมชน
ที่อยู่ บ้านเลขที่1ตำบลกบินทร์อำเภอกบินทร์บุรี
จังหวัดปราจีนบุรี
เบอร์โทรศัพท์ 081-432-5445, 086-144-2927

ภาคผนวก ฅ
แบบสั้ภาษาณ้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

คำชี้แจง

ขอความกรุณาตอบแบบสัมภาษณ์นี้ตามเป็นจริง หรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อนำผลการวิจัยไปแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ลำดับที่สัมภาษณ์.....

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

การศึกษา.....สาขา.....

ตำแหน่ง.....เงินเดือน.....บาท

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลใน
เขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี**

1. มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี **ด้านนิติธรรม**

.....
.....
.....
.....

2. มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี **ด้านคุณธรรม**

.....
.....
.....
.....

3. มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี **ด้านความโปร่งใส**

.....
.....
.....
.....

4. มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ในเขตอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี **ด้านการมีส่วนร่วม**

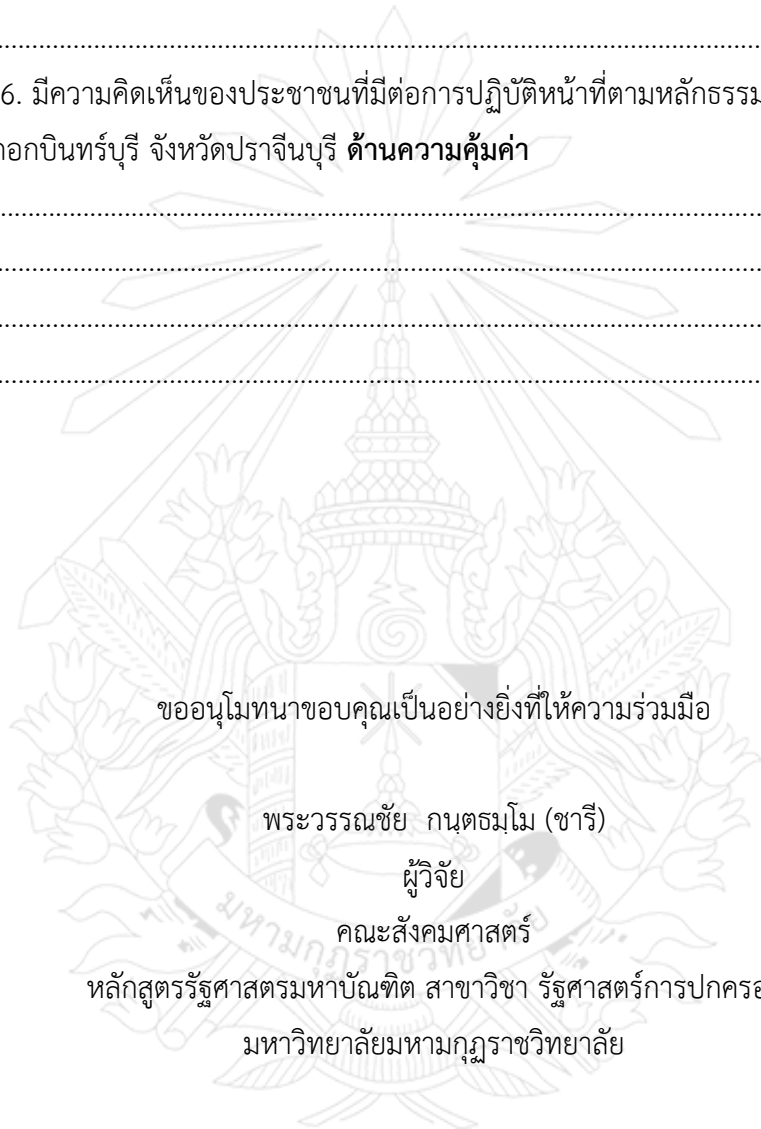
.....
.....
.....
.....

5. มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ในเขตอำเภอekinบุรีบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านความรับผิดชอบ

.....
.....
.....
.....

6. มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ในเขตอำเภอekinบุรีบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านความคุ้มค่า

.....
.....
.....
.....

ขออนุโมทนาขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ
พระวรรณชัย กนตธมโม (ชาลี)
ผู้วิจัย
คณะสังคมศาสตร์
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ๓

ภาพถ่ายประกอบการสัมมนา

ภาพถ่ายประกอบการสัมภาษณ์
ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ในเขตอำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

รูปภาพที่ 1 นายวารินทร์ เตียงงา
ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

รูปภาพที่ 2 นางปภาดา เพียรเจริญ
ตำแหน่ง กำนันตำบลเมืองเก่า

รูปภาพที่ 3 นายชัยเฉลิม ไพพาร
ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

รูปภาพที่ 4 นางศิริพร ชัมเจริญ
ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

รูปภาพที่ 5 นายวิชาญ สิทธิโยธิน
ตำแหน่ง ประธานชุมชน

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - สกุล : พระวรวงศ์ชัย กนตธมโม (ชาวี)
- วัน เดือน ปี เกิด : วันจันทร์ ที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2534
- ภูมิลำเนาเดิม : บ้านเลขที่ 70/1 หมู่ 10 บ้านเขาจาน ตำบลย่านรี
อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดอำนาจเจริญ 36110
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดสิรินธรเทพรัตนาราม ในพระราชูปถัมภ์ 26 หมู่ 7
ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม 73160
- การศึกษา
- พ.ศ. 2552 : สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนพระปริยัติธรรมมหาสวัสดิ์วิทยา วัดมหาสวัสดิ์
พุทธาราม ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
- พ.ศ. 2556 : สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.)
คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- การศึกษาทางธรรม
- พ.ศ. 2546 : สอบได้นักธรรมชั้นตรี
- พ.ศ. 2548 : สอบได้นักธรรมชั้นโท
- พ.ศ. 2553 : สอบได้นักธรรมชั้นเอก
- ประสบการณ์การทำงาน
- พ.ศ. 2555 - 2557 : พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
- ปัจจุบัน : เจ้าหน้าที่ดูแลโครงการเรียน(ภาคพิเศษ) จันทร์ พุธ ศุกร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช
วิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์